

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

RAPORT 2009

CUPRINS

Cuvânt de deschidere	3
Rolul ANRE în crearea și susținerea concurenței pe piețele de energie electrică și gaze naturale	6
I. PIAȚA, PREȚURI ȘI TARIFE	
<u>ENERGIE ELECTRICĂ</u>	9
a. Evoluția piețelor de energie electrică	9
• Structura pieței de energie electrică din România	9
• Monitorizarea funcționării pieței de energie electrică	13
b. Prețuri și tarife	31
• Producere și furnizare	32
• Transport	37
• Distribuție	41
<u>GAZE NATURALE</u>	45
a. Evoluția pieței gazelor naturale	46
• Structura pieței de gaze naturale din România	47
• Monitorizarea pieței de gaze naturale	52
b. Prețuri și tarife	54
II. SURSE REGENERABILE ȘI COGENERAREA DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ	
• Promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie	62
• Cogenerare de înaltă eficiență	71
III. REGLEMENTAREA ACCESULUI LA REȚEA, LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII	
<u>ENERGIE ELECTRICĂ</u>	
• Reglementări tehnice	76
• Licențe și autorizații	79
<u>GAZE NATURALE</u>	
• Reglementări tehnice	83
• Licențe și autorizații	83
IV. CONTROL ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR	
• Soluționarea petițiilor și neînțelegerilor precontractuale	87
• Activitatea de control	91
V. COOPERARE, PROGRAME ȘI COMUNICARE	95
Responsabilitatea actului de reglementare	101
Buget și surse de finanțare	101

Cuvânt de deschidere

Într-un viitor în care opțiunile energetice joacă un rol important și durabil în economia țărilor Europei și în care consumatorii trebuie să aibă o mai bună înțelegere a energiei utilizate, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) are o misiune dificilă, trebuind să armonizeze interesele companiilor energetice și interesele consumatorilor.

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, au fost elaborate în această perioadă, o serie de reglementări, ținând cont de angajamentele asumate de România în procesul de aderare. Astfel, acțiunile întreprinse în perioada raportată s-au centrat în principal pe creșterea transparenței piețelor de energie electrică și gaze naturale, promovarea producerii de energie electrică produse din surse regenerabile, promovarea producerii de energie electrică produsă în capacități noi de cogenerare, creșterea siguranței în exploatare prin atragerea de investiții.

Fără motivația satisfacției consumatorului legată de accesul la servicii de calitate corespunzătoare, la care să se adauge sustenabilitatea companiilor din domeniu, cadrul de reglementare nu poate produce efecte viabile. De aceea, o atenție deosebită am acordat, corelării semnalelor de piață (prețurile, respectiv sistemele de tarifare) cu reacția consumatorilor (casnici și agenți economici) și cerințele acestora.

De altfel, principala provocare cu care ne confruntăm în momentul de față o constituie suportabilitatea prețurilor care să nu compromită sustenabilitatea companiilor, în așa fel încât principiile legate de coexistența piețelor liberalizate cu conceptul de obligație de serviciu public impus la nivel european să poată fi aplicate. Implementarea unui sistem viabil care să îndeplinească cele două deziderate – sustenabilitatea companiilor și accesibilitatea serviciilor energetice într-o piață competitivă – este de maximă importanță, mai ales în această perioadă în care criza economică se manifestă cu efecte majore.

Prin deciziile luate de ANRE, pe parcursul anului 2009 prețurile la gaze naturale au fost reduse, succesiv, cu 8%, 3% și, respectiv, 5%. fiind, în principal, consecința diminuării costurilor operatorilor prin eficientizarea activității desfășurate. În ceea ce privește prețurile reglementate la energie electrică, în anul 2009, în cazul consumatorilor casnici, acestea au fost menținute la valoarea stabilită în anul 2008.

Tot în anul 2009, ANRE a revizuit *Contractele-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici și la consumatorii non-casnici* prin introducerea sau modificarea unor clauze și termene care să corespundă mai bine realităților unui sector în continuă schimbare în scopul protejării consumatorilor de gaze. Calitatea serviciului de furnizare a energiei electrice a fost un alt aspect abordat de ANRE în anul care a trecut. Astfel, a fost supus dezbaterii publice *Standardul de performanță pentru serviciul de furnizare a energiei electrice*, importanța acestui standard constând, în principal, în stabilirea nivelurilor garantate ale

indicatorilor de performanță și ale compensațiilor plătite de furnizori în cazul nerespectării acestora, precum și a modului de soluționare a contestațiilor consumatorilor.

De asemenea, în scopul responsabilizării furnizorilor de energie electrică și de gaze naturale pentru o informare corectă și completă a consumatorilor proprii, ANRE a elaborat *Regulamentul privind activitatea de informare a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale*, care stabilește domeniile principale spre care furnizorii de energie electrică și de gaze naturale să își îndrepte activitatea de informare.

Anul 2009 a însemnat și primirea acceptului privind notificarea oficială a proiectului de hotărâre de guvern referitor la *Stabilirea schemei de sprijin de tip bonus pentru promovarea energiei electrice produse în cogenerare de eficiență înaltă pe baza cererii de energie termică utilă* pe care Comisia Europeană l-a transmis ANRE. Introducerea schemei de sprijin tip bonus pentru promovarea energiei electrice produse în cogenerarea de eficiență înaltă, urmărește să asigure un mecanism transparent și predictibil pentru o perioadă suficient de lungă, astfel încât să fie asigurată stabilitatea necesară investitorilor, respectarea reglementărilor europene privind ajutorul de stat, reducerea emisiilor de bioxid de carbon la nivel național.

În anul 2009, Parlamentul și Consiliul European, a adoptat cel de al 3-lea pachet legislativ european din domeniul energiei, propus de Comisia Europeană cu privire la piața internă de electricitate și gaze. Acest pachet legislativ vine în completarea reglementărilor europene existente în domeniul energiei în vederea creării unei piețe interne funcționale pentru toți consumatorii și asigurarea, la nivelul Uniunii Europene, a alimentării cu energie sigură, competitivă și durabilă. Noua legislație prevede măsuri suplimentare de protecție a consumatorilor și posibilitatea obținerii celor mai mici prețuri la energie și promovează durabilitatea prin stimularea eficienței energetice și garantarea accesului la piața de energie a întreprinderilor mici și mijlocii, în particular a celor care promovează energii regenerabile. ANRE a urmărit și va urmări în mod constant direcțiile europene din domeniul energetic și acționează în direcția adoptării, transpunerii și respectării acestora, ținând cont de specificitatea sectorului energetic românesc.

De o importanță crucială pentru securitatea energetică a Europei și pentru politica europeană de diversificare a surselor de furnizare a gazelor și a rutelor de transport, semnarea, în data de 13 iulie 2009, a acordului interguvernamental de către Turcia și de alte patru state membre ale Uniunii Europene - Bulgaria, România, Ungaria și Austria, pentru demararea proiectului Nabucco constituie un succes al politicii externe europene, la care și reprezentanții ANRE și-au adus contribuția participând în cadrul procesului de negociere și analiză tehnică, la clarificarea aspectelor ce țin de metodologiile de tarifare aplicabile și de modul de licitare a capacităților.

Pentru anul 2010, ANRE are în vedere continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie. În acest sens, autoritatea va urmări aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale. ANRE va acționa în direcția promovării eficienței, concurenței și protecției consumatorilor din sectorul energetic din România, în context regional și european. Evaluarea și adaptarea sistemului de reglementări existent va trebui să răspundă atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil și a unui climat investițional stabil, fără a neglija aspectele privind securitatea energetică și de dezvoltare durabilă. În spiritul dezvoltării și bune funcționări a pieței interne,

ANRE va menține și întări raporturile de colaborare și implicare atât cu autoritățile naționale, cât și cu structurile și organismele europene.

Obiectivele activității de reglementare pentru anul 2010 se vor axa, în principal, pe aspecte legate de calitatea alimentării cu energie, accesul nediscriminatoriu la infrastructură, dezvoltarea și diversificarea piețelor de energie în condiții de concurență, transparență și tratament nediscriminatoriu, garantarea obligației de serviciu public și protejarea consumatorilor de energie, îmbunătățirea raportului preț-calitate pentru serviciile de rețea în domeniul protecției consumatorului, îmbunătățirea calității și securității serviciilor, promovarea dezvoltării rețelelor transnaționale, promovarea utilizării eficiente a energiei, consolidarea capacității instituționale.

Analiza anuală a activității noastre își propune deci să estimeze performanțele instituției față de obiectivele specifice, să identifice motivele succeselor sau eșecurilor și nu în ultimul rând să demonstreze responsabilitate și transparență.

Totodată dorim să identificăm căi de acțiune în perspectivă pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă sectorului. Promovarea energiei produse din surse regenerabile și a celei produse în cogenerarea de eficiență înaltă, asigurarea unui cadru transparent de tranzacționare pe piețele de energie electrică, promovarea concurenței în piața de gaze naturale constituie obiective prioritare ale perioadei următoare.

Petru Lificiu

Președinte

Rolul ANRE în crearea și susținerea concurenței pe piețele de energie electrică și gaze naturale

Ca instituție publică autonomă de interes național cu personalitate juridică, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE în anul 2009 și-a desfășurat activitatea în baza competențelor stabilite de Legea nr. 13/2007 privind energia electrică cu modificările și completările ulterioare, de Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare, precum și a *Regulamentului de organizare și funcționare* a instituției, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 410/2007 și a *Hotărârii de Guvern nr. 1428/2009 privind organizarea și funcționarea ANRE*, intrată în vigoare la data de 8.12.2009

Legea nr.329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional a stabilit preluarea activității Agenției Române pentru Conservarea Energiei (ARCE) de către ANRE.

ANRE și-a consolidat, astfel, poziția sa de autoritate de reglementare în domeniul energiei, asumându-și rolul de a crea și implementa atât sistemul de reglementări necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice și al gazelor naturale în condiții de concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și cel necesar asigurării eficienței energetice și promovării utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie.

În desfășurarea misiunii sale, ANRE urmărește integrarea actului de reglementare cu acțiunile altor autorități de reglementare și armonizarea cu obiectivele și prioritățile Guvernului.

Desfășurarea activităților în sectorul energiei electrice și în cel al gazelor naturale urmăresc:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- diversificarea bazei de resurse energetice primare;
- asigurarea capacității de înmagazinare a gazelor naturale atât pentru nevoile curente, cât și pentru cele strategice;
- constituirea stocurilor de siguranță la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice, precum și a energiei termice produse în cogenerare;
- crearea și asigurarea funcționării piețelor concurențiale de energie;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu la sursele de gaze naturale;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piețele de energie și la rețelele electrice de interes public; asigurarea accesului nediscriminatoriu al terților la conductele din amonte, depozitele de înmagazinare, sistemele de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- transparența tarifelor, prețurilor și taxelor la energie, urmărind creșterea eficienței energetice atât în sectorul energiei electrice cât și în cel al gazelor naturale;
- asigurarea siguranței și continuității în alimentarea cu energie a consumatorilor;
- protejarea intereselor legitime ale consumatorilor;
- asigurarea siguranței în funcționare și a funcționării interconectate a Sistemului electroenergetic național -SEN și a Sistemului național de transport - SNT al gazelor naturale cu sistemele țărilor vecine și cu sistemele europene;

- asigurarea protecției mediului la nivel local și global, în concordanță cu reglementările legale în vigoare;
- promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie;
- promovarea producției de energie electrică realizată în sisteme de cogenerare de înaltă eficiență, asociată energiei termice livrate pentru acoperirea unui consum economic justificat.

Principalele atribuții și competențe ale ANRE în sectorul energiei electrice:

- stabilește reglementări cu caracter obligatoriu pentru operatorii economici din sectorul energiei electrice;
- acordă, modifică, suspendă sau retrage autorizațiile și licențele pentru operatorii economici din sectorul energiei electrice, inclusiv pentru producătorii de energie termică produsă în cogenerare;
- monitorizează piața de energie electrică în vederea evaluării nivelului de eficiență, transparență și concurență a acesteia pe bază de reglementări proprii și prezintă rapoarte trimestriale primului-ministru și ministrului de resort privind problemele și soluțiile aplicate;
- elaborează și aprobă metodologiile de calcul necesare stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate;
- aprobă prețurile și tarifele practicate între operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice pe piața reglementată de energie electrică, tarifele pentru serviciile de sistem, de transport și de distribuție a energiei electrice, prețurile și tarifele practicate pentru activitățile și serviciile aferente producerii energiei termice în cogenerare destinate populației, pe bază de consultări, în scopul asigurării protecției consumatorului final;
- stabilește contractele-cadru de furnizare, pe cele dintre operatorii economici privind vânzarea, achiziția, transportul, serviciul de sistem și distribuția energiei electrice, precum și pe cele de vânzare a energiei termice produse în cogenerare;
- aprobă reglementări tehnice și comerciale pentru operatorii economici din sector;
- elaborează regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public;
- exercita controlul cu privire la respectarea de către operatorii economici din sectorul energiei electrice a reglementărilor emise, a sistemului de prețuri și tarife în vigoare și aplică sancțiuni în cazul nerespectării acestora;
- mediază neînțelegerile precontractuale în sectorul energiei electrice, conform procedurilor proprii

Principalele atribuții și competențe ale ANRE în sectorul gazelor naturale:

- elaborează și propune spre aprobare Guvernului Regulamentul privind acordarea autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale;
- elaborează și aprobă reglementări și norme tehnice la nivel național care stabilesc criteriile de siguranță tehnică, cerințele tehnice minime de proiectare, execuție și exploatare, necesare pentru funcționarea în condiții de eficiență și siguranță a obiectivelor din domeniul gazelor naturale;

- elaborează și propune spre aprobare Guvernului regulamentele privind accesul terților la conductele din amonte, conductele de tranzit, la depozitele de înmagazinare, la sistemele de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- elaborează, aprobă și aplică reglementări pentru organizarea și funcționarea pieței de gaze naturale, privind asigurarea continuității și siguranței alimentării cu gaze naturale a consumatorilor;
- aprobă regulamentele de programare, funcționare și dispecerizare a SNT și a depozitelor de înmagazinare a gazelor naturale, la propunerea operatorilor din sector;
- elaborează, aprobă și aplică criterii și metode pentru aprobarea prețurilor și pentru stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
- elaborează și aprobă contractele-cadru pentru furnizarea gazelor naturale, contractele-cadru pentru prestarea serviciilor de înmagazinare, de transport și de distribuție, precum și contractele-cadru pentru activitățile conexe, desfășurate în baza unor tarife reglementate;
- avizează, în condițiile legii, clauzele și condițiile specifice din contractele de concesiune a bunurilor, activităților și serviciilor din sectorul gazelor naturale;
- monitorizează respectarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea pieței de gaze naturale; respectarea reglementărilor privind accesul la conductele din amonte, depozitele de înmagazinare și la sistemele de transport și de distribuție; aplicarea regulilor privind gestionarea și alocarea capacităților de interconectare, împreună cu autoritatea sau cu autoritățile de reglementare din statele cu care există interconectare; modul de rezolvare a problemei capacității supraaglomerate a SNT al gazelor naturale; separarea efectivă a conturilor pentru activitățile de înmagazinare, transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale și GNL - gaz natural lichefiat, GPL - gaz petrolier lichefiat, GNCV - gaz natural comprimat pentru vehicule, pentru evitarea subvențiilor încrucisate între acestea;
- mediază neînțelegerile precontractuale în sectorul gazelor naturale, conform procedurilor proprii;

I. PIATA , PRETURI SI TARIFE

ENERGIE ELECTRICĂ

Puterea total instalată în capacitățile de producere existente ale SEN este de 20 411 MW, structura puterii instalate în centralele electrice din România în anul 2009 prezentându-se astfel: centrale pe cărbune - 7278 MW, centrale pe hidrocarburi – 5306 MW, hidrocentrale – 6414 MW, centrala nucleară – 1413 MW. Restructurarea sectorului energiei electrice din România a început în anul 1998 și a continuat în pași succesivi, în aplicarea prevederilor acquis-ului comunitar, astfel încât, în anul 2009, în sector existau:

- 100 deținători de licență de producere de energie electrică,
- un operator de transport și sistem - CN Transelectrica SA,
- un operator de piață – SC OPCOM SA,
- 8 operatori regionali de distribuție (3 societăți proprietate de stat și 5 societăți cu acționariat majoritar privat),
- cca 150 titulari de licență de furnizare din care aprox. 60 activi, desfășurând activități de furnizare a energiei electrice și activități de comercializare a energiei electrice pe piața angro. Aproape în totalitate, aceștia sunt furnizori privați, independenți.

Separarea legală și funcțională a activităților de producere, transport, distribuție, furnizare a fost finalizată în anul 2007.

A. EVOLUȚIA PIETELOR DE ENERGIE ELECTRICĂ

Structura pieței de energie electrică în România

Modelul **pieței angro de energie electrică** este structurat în următoarele componente:

- **contracte bilaterale (reglementate)**, pentru cota corespunzătoare alimentării consumatorilor care au ales să nu își schimbe furnizorul și consumurilor proprii tehnologice din rețele și **negociate**, în rest),
- tranzacții încheiate pe **pieța pentru ziua următoare**, PZU,
- acceptarea ofertelor realizate pe **pieța de echilibrare**, oferte care asigură acoperirea diferențelor între cerere și ofertă. Pentru dezechilibrele înregistrate participanții își asumă responsabilitatea financiară.

Pentru tranzacționarea prin mecanisme transparente a contractelor pe piața concurențială, a fost organizată **Piața centralizată a contractelor bilaterale (PCCB)** și **Piața centralizată a contractelor bilaterale cu negociere continuă (PCCB-NC)**.

Începând din 1 iulie 2007 toți consumatorii de energie electrică sunt liberi să-și schimbe furnizorul. În cursul anului 2009, consumul consumatorilor care și-au schimbat furnizorul sau și-au renegociat contractul (în sensul renunțării la tariful reglementat) reprezintă 50% din consumul intern al consumatorilor finali. Consumatorii care și-au exercitat dreptul de eligibilitate sunt majoritarii consumatori industriali.

Piața angro

Piața angro cuprinde totalitatea tranzacțiilor desfășurate între participanți, cu excepția celor către consumatorii finali de energie electrică.

Volumul de energie tranzacționat pe piața angro depășește cantitatea transmisă fizic de la producere către consum, deoarece totalitatea tranzacțiilor include *revânzările* realizate de participanți în scopul ajustării poziției contractuale și obținerii de beneficii financiare.

Pe piața angro sunt încheiate:

- contracte reglementate (prețurile și cantitățile sunt stabilite de reglementator, iar în cazul producției prioritare necontrolabile - doar prețurile) și contracte negociate bilateral între producători și furnizori;
- contracte reglementate pentru asigurarea consumului propriu tehnologic în rețele, între producători și operatorii de rețea;
- contracte negociate bilateral producători-producători sau furnizori-furnizori;
- contracte reglementate între producători (la un preț egal cu cea mai mare valoare dintre prețurile reglementate corespunzătoare celor doi parteneri și fără cantitate reglementată, dar cu obligația returnării în decursul unui an);
- obligații contractuale încheiate pe piețele centralizate: PCCB (piața centralizată a contractelor bilaterale), PCCB-NC (piața centralizată a contractelor bilaterale cu negociere continuă), Ringul energiei electrice al BRM (Bursa Română de Mărfuri).

În plus, din piața angro fac parte tranzacțiile încheiate pe PZU (piața pentru ziua următoare), în care participanții își ajustează poziția contractuală pentru a se situa cât mai aproape de necesarul de consum, respectiv de disponibilitatea de producție, sau pentru a obține profit din diferența între prețurile de contract și prețul spot. Tot în piața angro sunt incluse și tranzacțiile realizate pe PE (piața de echilibrare), piața serviciilor de sistem tehnologice și piața capacităților de interconexiune cu sistemele electroenergetice ale țărilor vecine.

Pentru acoperirea diferențelor dintre valorile planificate/contractate ale consumului și respectiv producției și valorile acestora apărute în timp real, operatorul de sistem (C.N. Transelectrica S.A.) operează pe piața de echilibrare, cumpărând sau “vânzând” energie în ordinea prețurilor determinate de ofertele producătorilor dispecerizabili. Participanții care determină dezechilibrele, organizați în PRE-uri (părți responsabile cu echilibrarea) suportă financiar contravaloarea acestor dezechilibre, plătind pentru deficitul de energie prețul rezultat din ofertele la creștere acceptate pe piața de echilibrare, respectiv primind pentru excedentul de energie prețul rezultat din ofertele la scădere acceptate de operatorul de sistem.

Alocarea capacităților de interconexiune pe liniile de interconexiune ale SEN cu sistemele vecine în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică se face prin licitații explicite.

Intrarea în funcțiune a celei de-a doua unități nucleare a condus la echilibrarea structurii resurselor primare, prin scăderea cantității de energie electrică produse din surse convenționale (a scăzut în special energia electrică livrată în rețele și produsă pe gaz); se constată, totodată și scăderea energiei totale livrate în rețele în anul 2009 față de anii 2007 și 2008, atât datorită scăderii consumului intern, cât și al exportului.

Piața serviciilor tehnologice de sistem

Piața de servicii de sistem funcționează pe tipuri de rezerve: secundară, terțiară rapidă și terțiară lentă. Întrucât s-a constatat o situație de concentrare ridicată pe piața de servicii de sistem (producătorul hidro fiind capabil de a realiza cea mai mare parte a acestora, la o calitate superioară), asigurarea rezervelor a fost realizată preponderent prin contracte reglementate, încheiate între producători și OTS (Operatorul de transport și de sistem) pentru o parte din cantitatea necesară, restul fiind asigurat prin contracte încheiate în sistem concurențial, în urma negocierii/licitațiilor desfășurate de OTS.

Piața cu amănuntul de energie electrică

În ceea ce privește analiza evoluției structurii consumului de energie electrică la consumatorii finali, pe baza estimărilor realizate de ANRE pentru anul 2009, din datele prezentate în tabelul următor, se constată următoarele:

	2008		2009		Evoluție 2009 față de 2008
	GWh	%	GWh	%	%
Consum reglementat	23416	51%	23046	55%	98%
Casnic	10376	23%	10990	26%	106%
Necasnic	13040	28%	12040	29%	92%
Consum concurențial	22414	49%	18536	45%	83%
Casnic		0%		0%	
Necasnic	22414	49%	18536	45%	83%
Consum final total	45830	100%	41583	100%	91%

- efectele crizei economice debutate la finalul anului 2008 s-au resimțit și pe parcursul anului 2009, astfel încât consumul final de energie electrică înregistrat în anul 2009 a scăzut cu cca. 9% față de cel înregistrat în anul 2008.
- creșterea cantității și a ponderii consumului casnic în consumul final cu cca. 6% în anul 2009, față de anul 2008;
- scăderea cantității și ponderii consumului consumatorilor necasnici alimentați concurențial cu cca 17% în anul 2009, față de anul 2008;
- scăderea cantității consumului consumatorilor necasnici alimentați în regim reglementat cu cca.8% în anul 2009, față de anul 2008, simultan cu creșterea ponderii acestuia în consumul final.

Numărul de consumatori care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de energie electrică a crescut în mod constant, chiar dacă energia electrică furnizată acestora a scăzut pe fondul crizei economice (scăderea accentuată s-a produs la începutul anului 2009 și a fost urmată de o ușoară creștere, începând cu luna septembrie 2009).

Stabilirea metodelor de monitorizare și evaluare a funcționării piețelor angro și cu amănuntul de energie electrică, în vederea aprecierii nivelului de concurență și transparență, a gradului de dezvoltare a acestora, pentru prevenirea/descurajarea practicilor anticoncurențiale și a celor care

pot prejudicia siguranța în alimentare a consumatorilor, se realizează conform cu Metodologiile de monitorizare aprobate prin Ordinele președintelui ANRE nr. 35/2006 și respectiv nr. 60/2008.

Activitățile de monitorizare a piețelor de energie electrică au permis:

- publicarea de rapoarte lunare cu privire la funcționarea piețelor supravegheate. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate privind funcționarea sistemului electroenergetic și a pieței, care fac posibile evaluări ale nivelului concurenței și analize specifice ale părților interesate. La realizarea acestor rapoarte, ANRE ia în considerare principiile general acceptate la nivelul Uniunii Europene cu privire la publicarea datelor și respectarea echilibrului necesar în vederea evitării înțelegerilor tacite;
- efectuarea unor aprecieri periodice cuprinse în rapoarte interne cu privire la eficiența funcționării piețelor angro și cu amănuntul de energie electrică și implicit a eficienței cadrului de reglementare, precum și a comportamentului participanților la piețele respective.

Procesul de deschidere graduală a pieței a constituit o abordare prudentă care a permis observarea și amendarea efectelor asupra condițiilor de alimentare a consumatorilor captivi, comportamentului producătorilor și furnizorilor și pentru punerea la punct a noilor instrumente de administrare a pieței. Pentru susținerea acestui proces, ANRE participă alături de Comisia Europeană la campania de informare permanentă a clienților. Pentru asigurarea transparenței, ANRE publică lunar pe pagina de internet proprie, rapoartele privind rezultatele funcționării pieței de energie electrică din România. De asemenea, este necesar ca principiile legate de coexistența piețelor liberalizate cu conceptul de obligație de serviciu public impus la nivel european prin directivele privind regulile comune pentru piața internă să fie înțelese și aplicate.

În cursul anului 2009 a continuat procesul de elaborare, completare și dezvoltare a cadrului de reglementare necesar funcționării și dezvoltării pieței de energie electrică, ca o consecință ce decurge din implementarea legislației naționale armonizate cu aquis-ul comunitar. Dintre reglementările aferente pieței angro de energie electrică, supuse procesului de consultare publică, aprobate sau analizate/avizate de ANRE în cursul anului 2009, menționăm:

Ordinul nr. 46/2009 privind determinarea contravalorii serviciului de transport al energiei electrice pe care are dreptul să o recupereze un producător de energie electrică prin fiecare contract reglementat de vânzare-cumpărare a energiei electrice încheiat între acesta și un furnizor implicit, respectiv un operator de distribuție. Ordinul aduce simplificarea relațiilor de decontare și reducerea costurilor aferente.

Ordinul nr. 61/ 2009 pentru desemnarea furnizorilor de ultimă opțiune de energie electrică pentru perioada 1 iulie 2009 – 30 iunie 2010. Prin acest ordin se desemnează furnizorii implicați ca furnizori de ultimă opțiune pentru toate categoriile de consumatori.

Ordinul nr. 69/ 2009 pentru aprobarea Regulamentului de etichetare a energiei electrice. Reprezentând o reglementare importantă pentru asigurarea transparenței pe piața de energie electrică din România și un instrument al dezvoltării durabile, regulamentul de etichetare a fost emis în scopul informării și educării consumatorilor de energie electrică cu privire la structura de producere a energiei electrice și a impactului acesteia asupra mediului înconjurător.

Ordinul nr. 73/ 2009 pentru aprobarea Procedurii privind prognoza consumului de energie electrică a consumatorilor cu putere aprobată mai mare sau egală cu 1 MVA.

Ordinul nr. 88/2009 pentru aprobarea Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică. Principalele modificări introduse față de versiunea anterioară a Procedurii, aprobate prin Ordinul ANRE 21/2005 cu modificările și completările ulterioare, pe care l-a abrogat, sunt: a) extinderea domeniului de aplicare la toți consumatorii de energie electrică; b) eliminarea condiționării schimbării furnizorului de achitarea de către consumator a facturilor scadente după data notificării privind schimbarea furnizorului, transmisă de către consumator furnizorului actual; c) eliminarea obligației consumatorului de a suporta costurile pentru înlocuirea contoarelor existente cu contoare cu înregistrare orară și introducerea acestei obligații în sarcina operatorului de rețea (OR); d) introducerea posibilității ca stabilirea cantităților de energie electrică consumate orar; e) instituirea obligației fiecărui OR de a realiza o codificare unică la nivel național, pentru fiecare punct de măsurare aferent locurilor de consum racordate la rețeaua sa și a obligației furnizorilor de a înscrie pe factură codul respectiv; f) instituirea obligației OR de a realiza și administra o bază de date centralizată conținând datele tehnice referitoare la locurile de consum proprii; g) încetarea contractului de distribuție/transport încheiat cu furnizorul actual simultan cu încetarea contractului de furnizare încheiat cu acesta și nu pe baza notificării transmise de furnizorul actual pentru eliminarea posibilității furnizorului actual de a întârzia procesul de schimbare prin netransmiterea la timp către OR a notificării privind încetarea contractului de distribuție/transport; h) introducerea posibilității ca decontarea finală pentru consumatorii casnici și necasnici mici la schimbarea furnizorului să se facă pe bază de index autocitit sau estimat pentru evitarea unor creșteri ale tarifelor de distribuție prin creșterea costurilor cu citirile; i) introducerea obligativității emiterii facturii pentru decontarea finală, în cazul consumatorilor casnici și necasnici mici, în termen de șase săptămâni de la schimbarea furnizorului, în vederea conformării cu prevederile Directivei CE 72/2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice.

Monitorizarea funcționării pieței de energie electrică

Activitatea de monitorizare a funcționării pieței de energie electrică s-a desfășurat în conformitate cu prevederile **Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă**, aprobată prin **Ordinul nr. 35/2006 și ale Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică**, aprobată prin **Ordinul nr. 60/2008**.

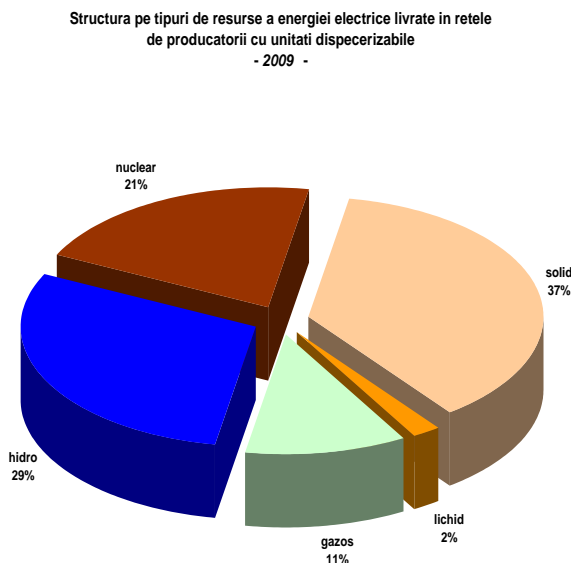
Activitățile de monitorizare a piețelor de energie electrică desfășurate de direcția de specialitate din cadrul ANRE împreună cu compartimentele similare din cadrul S.C. „OPCOM” S.A. și C.N. „Transelectrica” S.A. a permis publicarea pe pagina de Internet a ANRE de rapoarte lunare cu privire la funcționarea piețelor supravegheate. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței și date agregate privind funcționarea sistemului electroenergetic și a pieței. Pe baza acestora se poate aprecia nivelul de concurență pe piața națională de energie electrică, iar părțile interesate își pot realiza propriile analize.

Structura sectorului de producere a energiei electrice

Structura prezentă a sectorului de producere a energiei electrice reflectă reorganizările succesive care au avut loc în perioada 2000 - 2004 și care au condus la reducerea concentrării pe piața angro. În anul 2009 nu au avut loc modificări în structura capacităților instalate de producere a energiei electrice; indicele de concentrare HHI (Herfindahl- Hirschman Index) calculat pe baza capacităților maxime nete de producție ale societăților distincte juridic a avut, ca și în 2008, valoarea de cca 1600, care însă devine cca 2100 în cazul în care se ține seama de structura de proprietate.

În anul 2009 producția de energie electrică a scăzut cu aproximativ 11% față de anul 2008, iar energia electrică livrată în rețele de principalii producători (cei deținători de unități dispecerizabile) a scăzut tot cu 11%, ajungând la cca 52,4 TWh.

Față de anul 2008, energia livrată pe bază de combustibil lichid s-a majorat cu 47% iar cea pe combustibil nuclear cu 5%, în timp ce energia pe bază de resurse hidro s-a redus cu cca. 8%, iar cea pe bază de combustibil solid și gazos cu câte 17%, respectiv 27%. Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate de către producătorii cu unități dispecerizabile este prezentată în graficul următor:

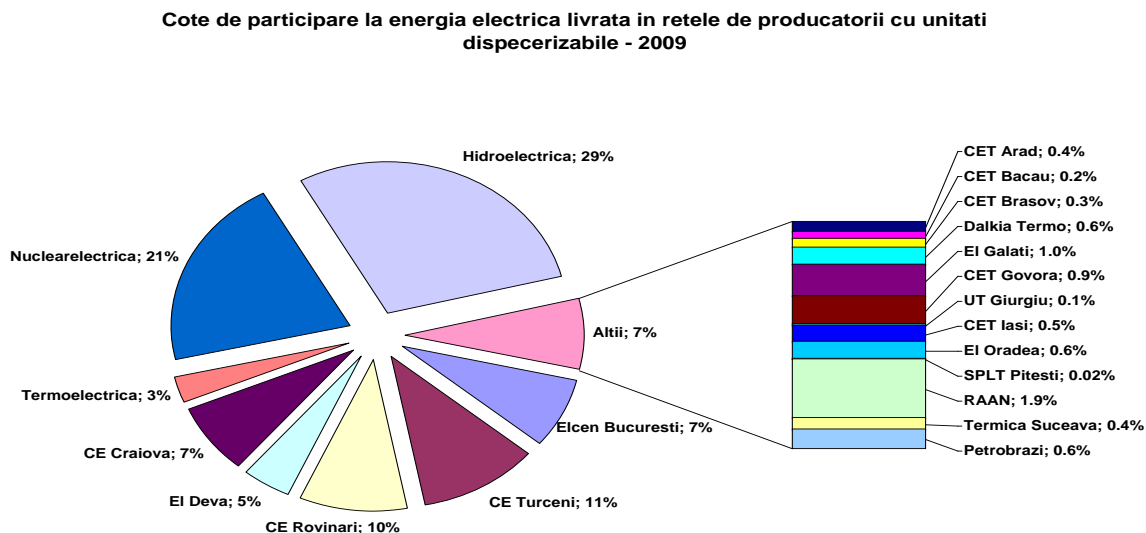

Structura pe participanți a producției de energie electrică în anul 2009 este prezentată în tabelul de mai jos; se precizează că au fost considerați doar producătorii cu unități dispecerizabile (care fac obiectul monitorizării pieței).

Producție energie electrică 2009

Producător	Energie electrică produsă	
	TJ	GWh
S.C. Termoelectrica S.A.	5595	1554
S.C. Electrocentrale București S.A.	15814	4393
S.C. CE Rovinari S.A.	19274	5354
S.C. CE Turceni S.A.	22392	6220
S.C. CE Craiova S.A.	15727	4369
S.C. Electrocentrale Deva S.A.	9532	2648
S.C. Hidroelectrica S.A.	55848	15513
S.N. Nuclearelectrica S.A.	42306	11752
Alți producători	17604	4890
TOTAL	204093	56693

În figura următoare sunt prezentate cotele de piață ale producătorilor cu unități dispencerizabile de energie electrică în anul 2009:

În anul 2009 s-a importat o cantitate de cca 676 GWh și s-au exportat 3154 GWh; valorile nu reprezintă fluxuri fizice, ci sunt rezultatul schimburilor comerciale, conform rapoartelor realizate de operatorul de transport și sistem. Comparativ cu anul 2008, importul s-a redus cu cca 27%, iar exportul cu cca 41%. Consumul intern calculat pe baza acestor date (fără considerarea energiei livrate de producătorii deținători de unități mici, nedispencerizabile) a fost de cca 49,92 TWh, cu cca 9% mai mic decât cel din 2008; fiecare din lunile anului 2009 au fost caracterizate de scăderi ale consumului intern față de cel din 2008, dar cea mai drastică dintre ele s-a înregistrat în luna aprilie, de cca 13%. În tabelul următor sunt prezentate valorile medii anuale ale indicatorilor de structură C1 (cota de piață a celui mai mare furnizor participant la piață, exprimată în procente) și HHI determinate pe baza energiei livrate în rețele de producători în anii 2004 – 2009.

Valori medii ale C1 și HHI

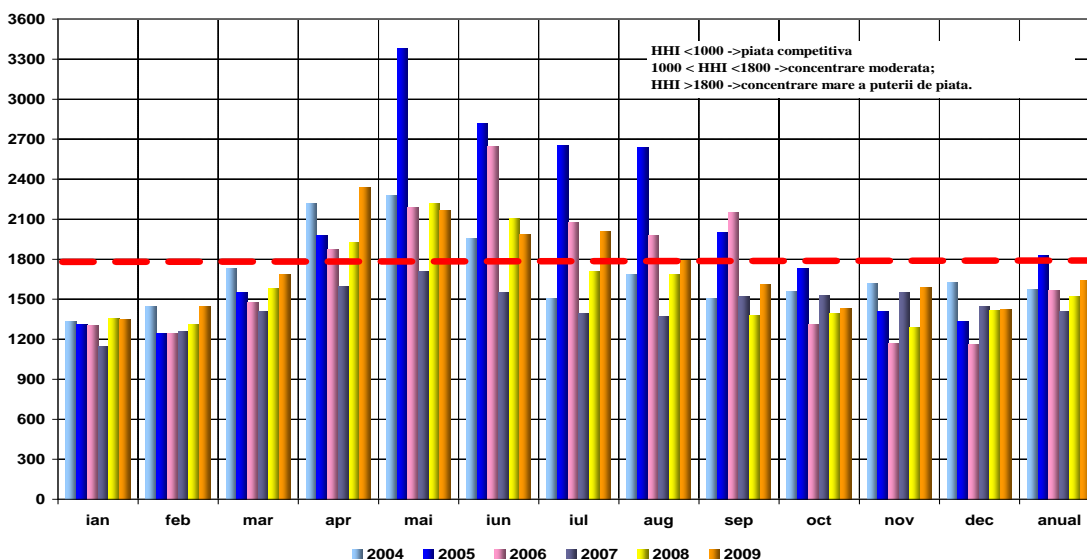
Anul	C1	HHI
2004	32%	1573
2005	37%	1831
2006	31%	1562
2007	28%	1404
2008	28%	1523
2009	29%	1632

Valorile indicatorilor de concentrare prezentați iau în considerare structura existentă la nivel de societăți cu personalitate juridică distinctă, neținând seama de participațiile deținute de unii operatori în acționariatul altora.

Valoarea indicelui HHI pentru anul 2009, determinată în funcție de energia anuală livrată în rețele a fost de 1632, sub pragul de 1800, care delimitează piețele cu concentrare moderată a puterii de piață de cele cu concentrare excesivă.

În graficul următor, este prezentată evoluția lunară a HHI la producere calculat pe baza energiei livrate, comparativ pentru anii 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 și 2009.

Evoluția lunară a indicelui Herfindahl-Hirschman pe piața angro de energie electrică în 2004 - 2009, calculat pe baza energiei electrice livrate

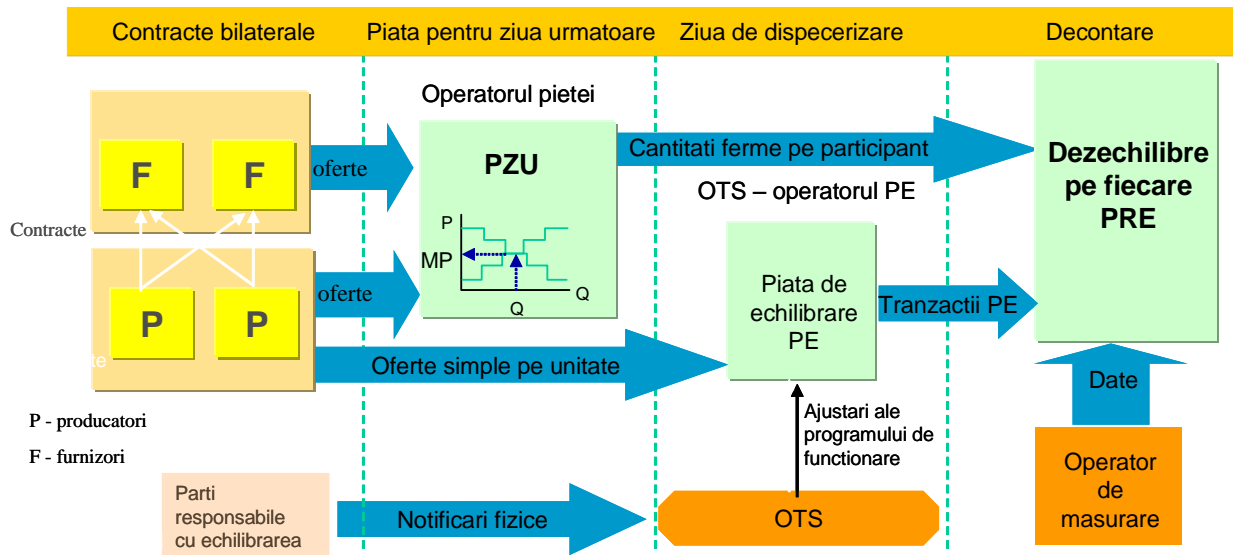

Se constată că valorile HHI la producție se situează, în general, în domeniul cu concentrare moderată de piață (< 1800) cu excepția lunilor în care, datorită hidrolicității mari, ponderea S.C. „Hidroelectrica” S.A. pe piață crește semnificativ.

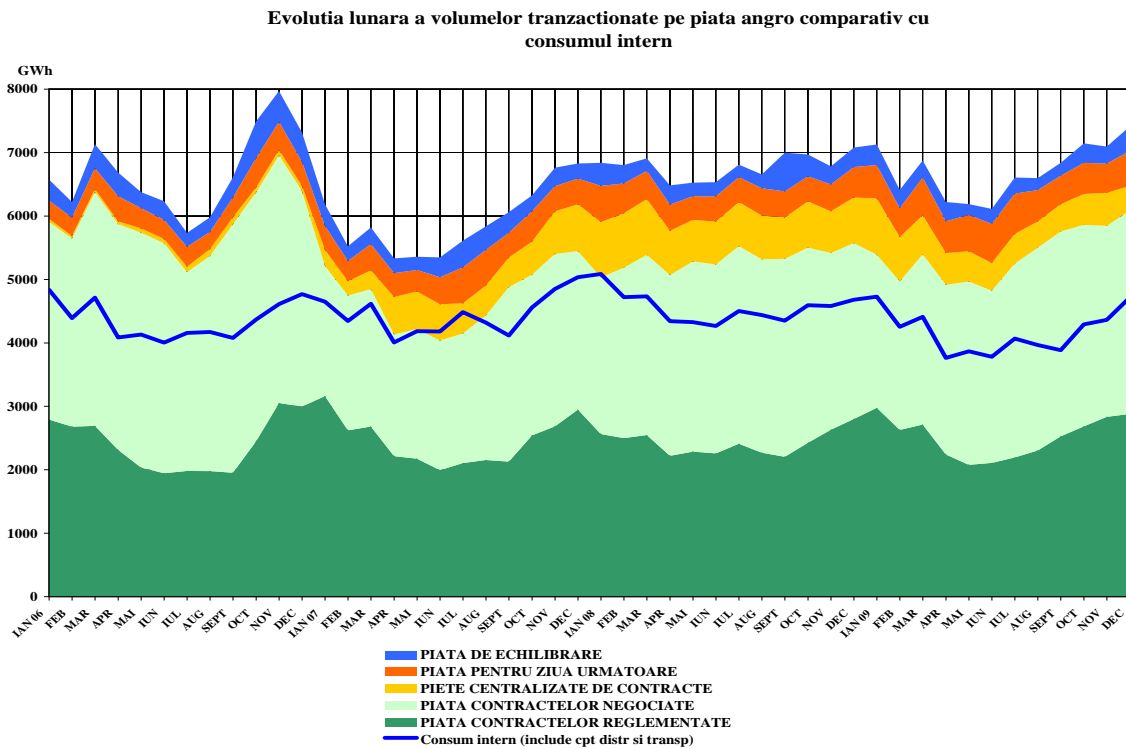
În 2009 Hidroelectrica a avut cote de piață superioare valorii de 40% în lunile aprilie și mai, ceea ce a corespuns valorilor HHI superioare limitei de 1800; deoarece majorarea cotei de piață a Hidroelectrica a fost rezultatul unui exces de energie oferită pieței, aceasta nu a afectat prețurile de pe PZU și PE în acele perioade. Comparativ cu majoritatea piețelor europene de energie electrică, valorile precizate arată că pe piața din România (la producere) există un nivel mediu de concentrare.

Piata angro de energie electrică

Structura pieței angro de energie electrică

În graficul următor este prezentată evoluția lunară a volumelor tranzacționate pe principalele componente ale pieței angro de energie electrică în perioada 2006 - 2009 comparativ cu consumul intern.

Așa cum se constată din tabelul următor, și în anul 2009 predominantă pe ansamblul pieței angro a fost tranzacționarea pe contracte bilaterale (negociate bilateral, reglementate și export), reprezentând cca. 137% din consumul intern (față de cca. 127% din consumul intern, înregistrat în anul 2008).

Componente piața angro	Volum tranzacționat în anul 2009 - GWh -	Evoluție față de anul 2008 - % -	Pondere din consumul intern din 2009 - % -
Piața contr. bilaterale negociate	34587	▼ 0,5%	69,3%
Piața contr. bilaterale reglementate	30334	▲ 4%	60,8%
Export	3154	▼ 41%	6,3%
Piețe Centralizate de Contracte	6329	▼ 28%	12,7%
PZU	6347	▲ 22%	12,7%
PE	3206	▼ 10%	6,4%

Creșterea volumelor tranzacționate pe PZU este considerată o evoluție pozitivă datorită caracterului concurențial și transparent al acestei piețe; ca revers, s-a constatat reducerea importantă a volumelor tranzacționate pe piețele centralizate de contracte, furnizorii renunțând la multe dintre acestea din cauza prețurilor mari de încheiere rezultate la licitațiile din toamna anului 2008, coroborate cu scăderea consumului final.

Criza economică s-a reflectat și în reducerea exportului, fără a afecta, însă volumele tranzacționate pe contractele negociate bilateral, care s-au menținut la un nivel comparabil cu cel din anul 2008; creșterea ponderii acestora în consumul intern (de la 64% la cca 69% în anul 2009) se datorează reducerii consumului intern și oferă indicații cu privire la existența unor marje suficiente permise de prețurile de achiziție inițiale.

Analiza comparativă a prețurilor medii rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2009, respectiv anul 2008, evidențiază creșterea convergenței dintre prețurile contractelor negociate bilateral și cele ale contractelor reglementate, dar accentuarea diferenței dintre acestea și prețurile medii aferente piețelor centralizate, în special față de prețul mediu al piețelor centralizate de contracte.

Se constată totodată, o evoluție divergentă a prețului mediu de pe PZU față de cel al piețelor centralizate de contracte – PCC: astfel, prețul mediu pe piețele centralizate de contracte a crescut cu cca 9% în anul 2009 față de 2008, ca o reflectare a condițiilor de piață din toamna anului 2008, când au fost încheiate, în timp ce prețul mediu pe PZU a scăzut cu cca 23%, ca urmare a scăderii consumului în 2009 față de 2008. Aceste evoluții sugerează că prețul pe PZU a încorporat mai bine în anul 2009 condițiile existente în piață, față de PCC, unde prețurile de tranzacționare s-au păstrat la niveluri ridicate și în cursul anului 2009, în pofda crizei economice.

Prețuri medii pe componente ale pieței angro	2009 - lei/MWh -	2008 - lei/MWh -	Evoluție 2009 față de 2008 - % -
Piața contr. bilaterale negociate	158,68	146,07	▲ 9%
Piața contr. bilaterale reglementate	164,44	158,15*	▲ 4%
Piețe Centralizate de Contracte - pcc	192,54	177,04	▲ 9%
PZU	144,77	188,53	▼ 23%
PE (preț de deficit)	243,05	278,12	▼ 13%

* include TG mediu

Piața contractelor bilaterale reglementate

Componenta reglementată a pieței angro a continuat să funcționeze și în anul 2009, în scopul alimentării la tarife reglementate a consumatorilor care nu au uzat de dreptul de a-și alege furnizorul, precum și pentru acoperirea pierderilor în rețelele de transport și distribuție.

Din totalul tranzacțiilor pe piața reglementată producătorii termo au acoperit cca 57% (din care 11% pentru consumul propriu tehnologic al rețelelor de distribuție și cca 3% pentru consumul propriu tehnologic al rețelei de transport), **producătorul nuclear cca 24%** (din care cca 5% pentru cpt distribuție), **iar cel hidro cca 13%** (din care 2% pentru cpt distribuție). Diferența de 6% au constituit-o contractele la prețuri reglementate de întraajutorare între producători (indiferent de combustibil).

Din totalul vânzărilor producătorilor, cca. 53% au fost realizate pe piața reglementată, iar 47% pe piața concurențială (cotele sunt calculate fără considerarea tranzacțiilor realizate pe piața de echilibrare/dezechilibre).

În anul 2009, furnizorii implicați au achiziționat de pe piața angro o cantitate de energie electrică de 83926 TJ (23313 GWh) pentru acoperirea necesarului de energie al consumatorilor alimentați în regim reglementat; din aceasta cca 96% a fost achiziționată de pe piața reglementată, iar restul de pe piața concurențială. Prețul mediu de achiziție a energiei electrice a fost de 165,18 lei/MWh.

Pentru operatorii de distribuție achizițiile de pe piața reglementată au reprezentat în anul 2009 cca 89% din total, restul energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului propriu al rețelelor de distribuție fiind achiziționată de pe piața concurențială. În total, operatorii de distribuție au achiziționat de pe piața angro o cantitate de energie electrică de 23364 TJ (6490 GWh). Prețul mediu de achiziție a fost de 161,67 lei/MWh.

Au fost analizate:

- corectitudinea încadrării contractelor dintre producători în categoria contractelor reglementate de întraajutorare pentru acoperirea riscului tehnologic în anul 2009: producătorii au fost atenționați să respecte întocmai prevederile Contractului – cadru, pentru a putea încadra aceste contracte în categoria contractelor reglementate; crearea unei piețe intra-day, concomitent cu modificarea regulilor PE, în sensul închiderii porțiilor cât mai aproape de intervalul de livrare sunt de natură să creeze mediul necesar pentru efectuarea transparentă a unor astfel de tranzacții independent de existența acestui contract reglementat, cu o destinație inițial diferită.

- separarea efectivă a activității de furnizare de cea de distribuție: se poate aprecia că separarea activităților de furnizare și distribuție nu este încă efectivă, dar că nu au fost sesizate disfuncționalități concurențiale și că ar trebui luate măsuri pentru remedierea abaterilor sesizate și/sau modificarea cadrului de reglementare, în măsura în care se consideră că acesta este nejustificat de restrictiv

- situația producătorilor din punct de vedere al rezultatelor contabile finale pentru anul 2008 și rezultatele contabile finale înregistrate în 2008 de către furnizorii implicați și de către operatorii de distribuție.

Analizele efectuate au aratat că: prin separarea legală a activităților de distribuție și furnizare s-au înființat 15 societăți comerciale, toate reușind să obțină profit în anul 2008; valorile ratelor profitului realizate de operatorii de distribuție au fost net superioare celor realizate de furnizorii implicați, fiind cuprinse în intervalul 5% și 32%; furnizorii implicați privatizați au înregistrat

valori ale ratelor de profit în intervalul 2-6%, iar cei de stat între 0,2-1%. De asemenea, situația economică a celor mai mulți producători s-a înrăutățit în 2008, atât ca urmare a diminuării producțiilor unora dintre aceștia, cât și ca urmare a creșterii cheltuielilor de producție; cea mai mare parte a producătorilor a avut pierderi și doar 7 au raportat realizarea de profit. Se poate concluziona că este necesară asigurarea viabilității economice a producătorilor care încă își bazează activitatea pe contracte reglementate, dar și derularea unor eforturi susținute din partea acestora pentru diminuarea costurilor și integrarea în piața concurențială.

Piața concurențială

În piața concurențială sunt cuprinse toate tranzacțiile realizate în urma contractelor negociate bilateral între diverși participanți (inclusiv revânzările succesive), precum și tranzacțiile încheiate pe piețele centralizate (PCCB, PCCB-NC, PZU, ringul BRM pentru energie electrică, PE) care funcționează în baza unor mecanisme tip licitație. Volumul tranzacțiilor pe piața concurențială s-a redus față de anul 2008, în principal din cauza reducerii volumelor tranzacțiilor pe contracte încheiate pe PCCB și a exportului.

Privită din punctul de vedere al producătorilor, piața concurențială (exclusiv tranzacțiile pe PE) a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale producătorilor pe piața concurențială		100% (26588 GWh)
A.	<i>Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral</i>	66,5%
	1. Cu furnizori	46,4%
	2. Cu parteneri externi (export)	4,8%
	3. Cu alți producători	6,1%
	4. Cu distribuitori	0,0%
	5. Cu consumatori eligibili	9,2%
B.	<i>Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate</i>	23,6%
	1. Cu furnizori	22,3%
	2. Cu distribuitori	0,0%
	3. Cu alți producători	1,4%
	4. Cu consumatori eligibili	0,0%
C.	<i>Tranzacții pe PZU</i>	9,9%

Prețurile medii de tranzacționare a energiei de către producători pe piața concurențială (care au fost aduse în valori comparabile prin includerea doar a componentei TG a tarifului de transport) de cca 112 lei/MWh pentru vânzarea negociată la furnizorii concurențiali, 127 lei/MWh la export, 229 lei/MWh la alți producători.

Pentru livrările pe contractele încheiate pe piețele centralizate de către producători au rezultat prețuri medii de cca. 194 lei/MWh pentru vânzarea la furnizorii concurențiali și cca 170 lei/MWh pentru vânzările către alți producători; prețul mediu de vânzare al producătorilor pe PZU a fost de cca 168 lei/MWh.

Privită din punctul de vedere al furnizorilor, piața concurențială a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale furnizorilor pe piața concurențială		100% (42325 GWh)
A.	Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral	91,7%
	1. Cu alți furnizori	48,0%
	2. Cu parteneri externi (export)	4,6%
	3. Cu producători	0,9%
	4. Cu consumatori eligibili	38,1%
B.	Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate	0,1%
	1. Cu alți furnizori	0,1%
	2. Cu producători	0 %
C.	Tranzacții pe PZU	8,2%

Comparativ cu anul 2008, prețurile medii de vânzare realizate de furnizori pe piața concurențială în 2009 (inclusiv componenta TG a tarifului de transport) sunt următoarele:

Preț 2008 lei/MWh	Preț 2009 Lei/MWh	Obs
173	181	Contracte negociate cu alți furnizori
213	198	Export
194	191	Contracte negociate cu alți producători;
180	189	Contracte cu furnizori pe piețele centralizate
191	151	Piața pentru ziua următoare (PZU)
222	239	Vânzarea la consumatorii finali, cu precizarea că acest preț include toate costurile de rețea (transport, distribuție, servicii de sistem).

Piețele centralizate pentru contracte

În decursul anului 2009 s-au înregistrat reduceri ale tranzacțiilor pe piețele centralizate de contracte, volumul cantităților livrate în 2009 în baza unor contracte încheiate anterior pe aceste piețe reprezentând cca 13% din consumul intern (comparativ cu ponderea de 16% înregistrată în anul 2008); volumul tranzacțiilor încheiate pe PCCB organizat de Opcom în anul 2009 (pentru diferite perioade de livrare din anii 2009/2010) s-a situat la cca jumătate din volumul celor încheiate în anul 2008.

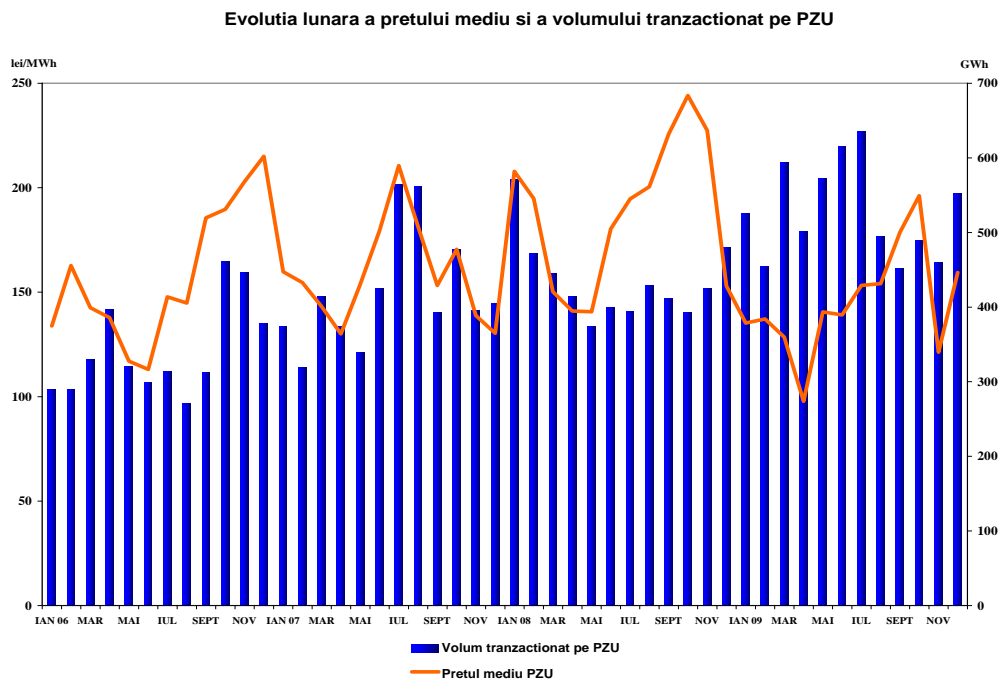
O caracteristică a acestei perioade a fost renunțarea la multe contracte încheiate pe PCCB în anul anterior pentru livrare în 2009, la inițiativa cumpărătorilor (furnizori), ca urmare atât a scăderii consumului consumatorilor alimentați concurențial, cât și a realizării unor prețuri mult mai mici pe PZU. Prețul mediu ponderat al livrărilor din 2009 pe contracte încheiate pe PCCB a fost de cca 193 lei/MWh, în creștere cu cca 9% față de media similară din 2008 și cu cca 33% mai mare decât media prețului pe PZU din 2009.

Volumul tranzacțiilor încheiate pe PCCB a fost maxim în luna decembrie, datorat răspunsului SC Hidroelectrică SA la cererea de cumpărare de 1737600 MWh (în bandă) la prețul de 138

lei/MWh realizată de ArcelorMittal Galați și a avut valori semnificative în martie, iunie și noiembrie; prețurile de contract au fost cuprinse în intervalul 140 – 203 lei/MWh, cele mai multe fiind situate în jurul valorii de 170 lei/MWh. Nivelul tranzacțiilor cu produse cu grad mai ridicat de standardizare, propuse spre tranzacționare pe PCCB-NC, a fost extrem de redus, și anume 11 GWh la 133 lei/MWh în luna iunie și 36 GWh la prețul de 184 lei/MWh în luna octombrie, beneficiile standardizării nefiind conștientizate de participanți.

Piața pentru ziua următoare – PZU

Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2009 a fost cu cca 22% mai mare decât cel tranzacționat în anul 2008, în timp ce prețul mediu de închidere a PZU a cunoscut o reducere de cca 23% față de media corespunzătoare a anului 2008. În graficul următor este prezentată evoluția lunară a prețului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU în perioada 2006 – 2009.

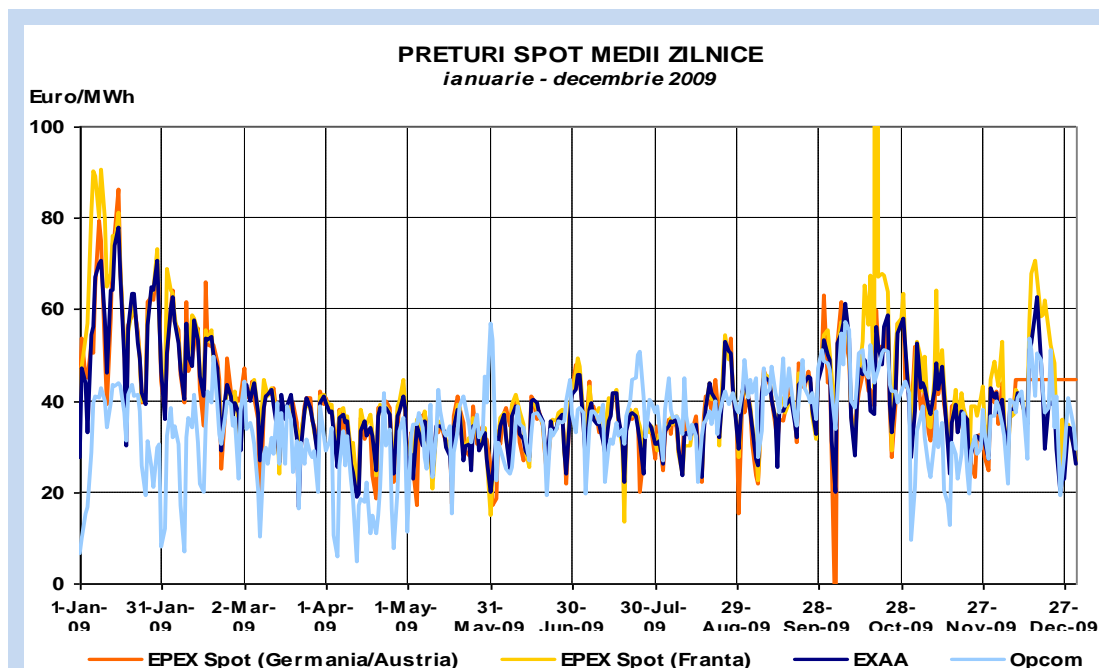

Prețul mediu lunar stabilit pe PZU s-a caracterizat printr-o tendință de scădere accentuată în perioada martie - aprilie, care a reflectat scăderea consumului și creșterea disponibilului de energie rămasă necontractată la producători, ca urmare a rezilierii contractelor încheiate pe PCCB.

Se apreciază că și în acest an s-a dovedit că prețul de pe PZU încorporează cu suficientă acuratețe informațiile disponibile privind nivelul resurselor și al necesarului de energie electrică, prezentând, totodată, volatilitatea ridicată specifică.

Indicatorul de concentrare HHI pe PZU a avut valori care, în general, indică lipsa de concentrare la cumpărare (valori lunare în domeniul 625 - 964) și o piață cu concentrare moderată pe partea de vânzare (valori lunare în domeniul 441 - 1210).

Din comparația prețului de închidere a PZU organizată de OPCOM cu prețurile spot stabilite de alte burse de energie europene în perioadele ianuarie – aprilie și noiembrie-decembrie 2009 se remarcă faptul că scăderea înregistrată la Opcom a fost semnificativ mai mare decât cele de pe EPEX Spot (Germania/Austria), EPEX Spot (Franța) și EXAA, pentru ca în restul lunilor din 2009 valorile prețurilor înregistrate de Opcom să depășească adesea valorile burselor menționate.

Piața de echilibrare – PE

În luna decembrie 2009 pe această piață operau 110 PRE, precum și 19 producători care dețin un număr total de 137 unități dispecerizabile.

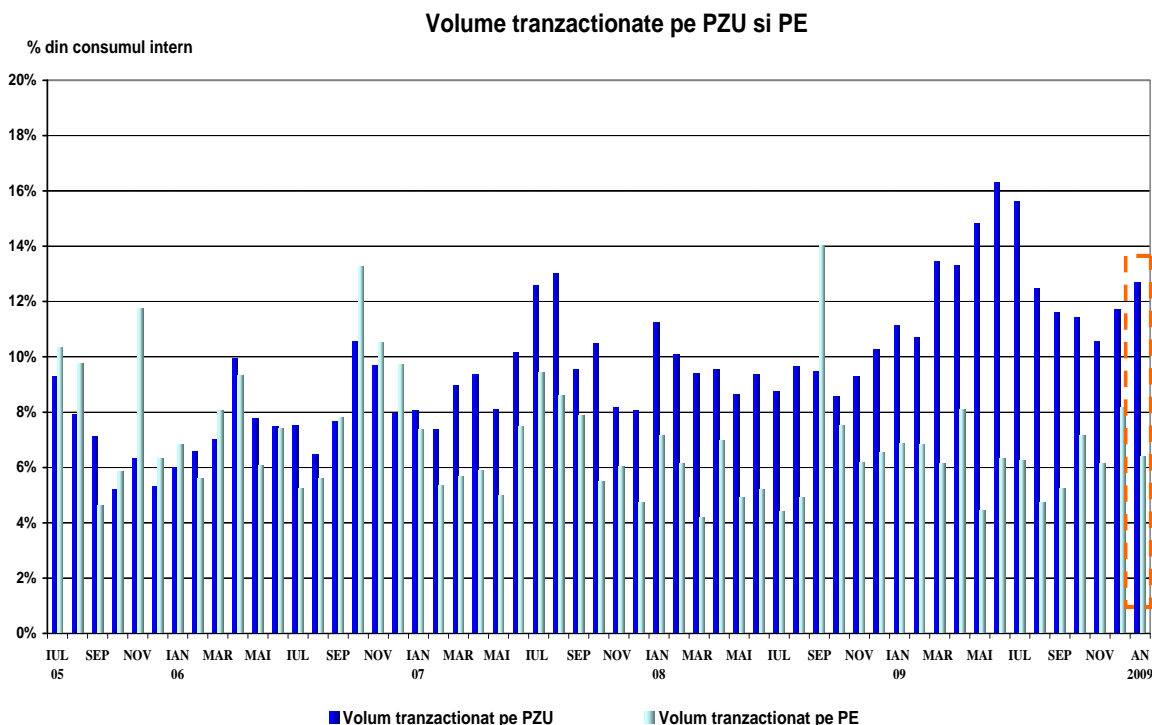
În tabelul următor sunt prezentate valorile comparative pentru anii 2006, 2007, 2008 și 2009 ale indicatorilor de concentrare determinate pe baza energiei efectiv livrate de producători pe PE pentru fiecare tip de reglaj și sens.

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței de echilibrare

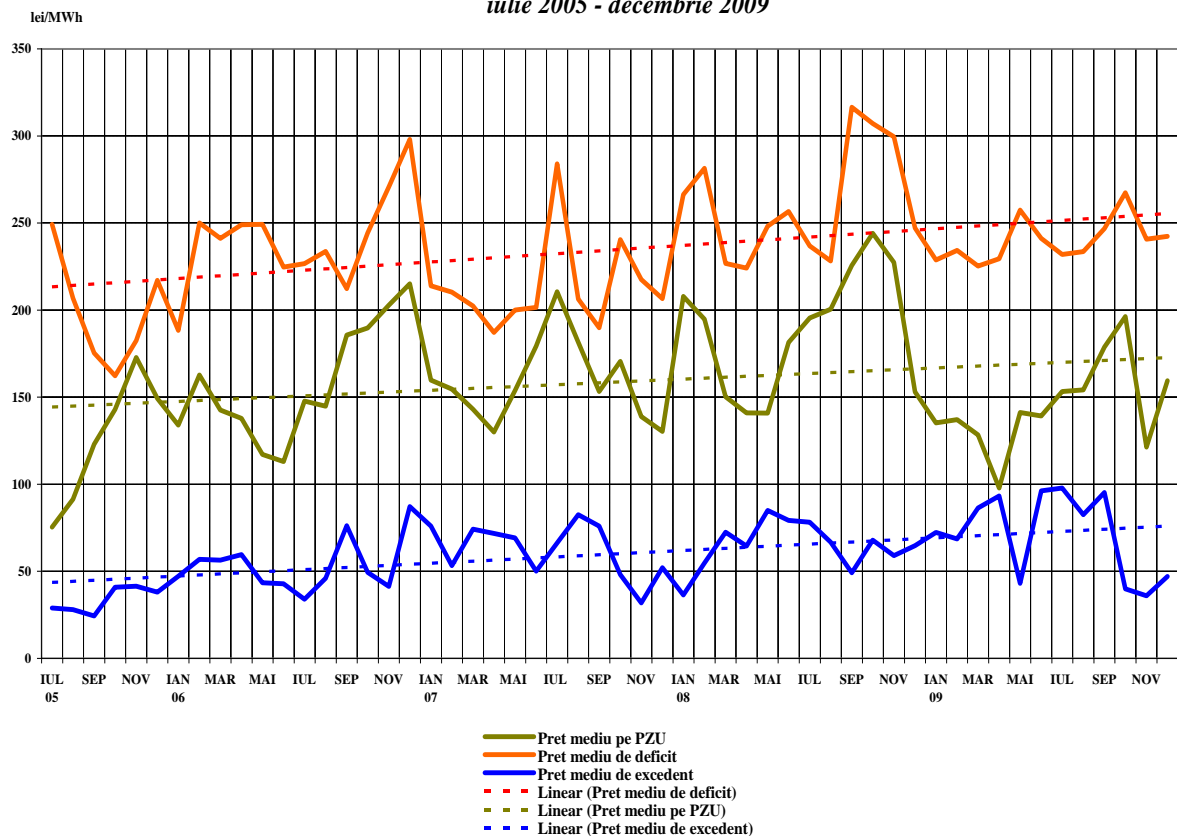
Anul	Tip reglaj	Sens reglaj	2006	2007	2008	2009
C1	Reglaj secundar	Crestere	80%	60%	71%	64%
		Scădere	80%	56%	71%	64%
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	69%	51%	70%	55%
		Scădere	53%	30%	38%	47%
Reglaj terțiar lent	Crestere	29%	29%	27%	39%	
	Scădere	31%	19%	27%	32%	
HHI	Reglaj secundar	Crestere	6510	3915	5438	4526
		Scădere	6612	3538	5367	4501
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	5061	2979	5065	3543
		Scădere	3452	1590	2319	2843
	Reglaj terțiar lent	Crestere	2203	1769	2021	2478
		Scădere	2582	1276	1838	2017

Valorile indicatorilor de concentrare pentru anul 2009 arată existența unui participant dominant și o concentrare excesivă a pieței de echilibrare pentru reglajul secundar și reglajul terțiar rapid, arătând o ușoară creștere a concentrării pentru reglajul terțiar lent și cel rapid de scădere, dar o scădere a concentrării pentru reglajul secundar. Având în vedere nivelul mare de concentrare înregistrat în mod constant pe piața de echilibrare, ANRE a menținut și în anul 2009 limitarea superioară a prețurilor de ofertare pe această piață la valoare de 400 lei/MWh.

Volumul total tranzacționat pe PE în anul 2009 a scăzut cu 10% față de anul 2008, iar valoarea lunară s-a situat constant sub cea tranzacționată pe PZU, așa cum rezultă din graficul următor, relaționarea celor două piețe (PZU și PE) în anul 2009 fiind, în general, corectă.

Preturi medii lunare înregistrate pe PZU și PE
iulie 2005 - decembrie 2009

O caracteristică a anului 2009 o reprezintă faptul că valoarea suplimentară lunară rezultată din piața de echilibrare și decontarea dezechilibrelor PRE a reprezentat un cost, cu excepția lunilor mai și iulie; valoarea cumulată pe întreaga perioadă a fost de 13,68 mil lei.

Piața de servicii de sistem

Piața de servicii tehnologice de sistem este piața pe care se încheie contracte între producătorii calificați pentru furnizarea fiecărui tip de serviciu și OTS având ca obiect punerea la dispoziția SEN, contra plată, a unor capacități de producție care să poată fi mobilizate la cererea DEN, în condiții determinate de capabilitățile tehnice ale respectivelor unități de producție (conform tipurilor de servicii de sistem pentru care au fost calificate); contractele se concretizează în obligația ofertării capacităților respective pe piața de echilibrare, urmând ca eventualele cantități de energie produse/reduce să facă obiectul decontării pe piața de echilibrare.

În următorul tabel sunt prezentați indicatorii de concentrare pentru piața serviciilor tehnologice de sistem, la nivelul anului 2009.

- Anul 2009 -		Rezerva reglaj secundar	Rezerva terțiară rapidă	Rezerva terțiară lentă	Rezerva de capacitate
componenta reglementată	Cantitate contractata (h*MW)	3418580	5209885	2571450	0
	C1 (%)	62,2	80,2	71,7	0
	C3 (%)	88,7	90,4	100	0
componenta concrențială	Cantitate contractata (h*MW)	0	0	1530106	1987304
	C1 (%)	0	0	42,1	34,2
	C3 (%)	0	0	82,7	86,1
	HHI	0	0	2869	2692

Datorită faptului că această piață prezintă un grad ridicat de concentrare, asigurarea rezervelor a fost realizată preponderent prin contracte reglementate la nivelul fiecărui interval orar, încheiate între OTS și furnizorii de servicii tehnologice de sistem; astfel, **prin Decizii aprobate de ANRE la începutul anului, acoperirea în regim reglementat a necesarului solicitat de UNO-DEN s-a realizat în proporție de 100% pentru rezerva de reglaj secundar și terțiar rapid și doar 50% în cazul rezervei de reglaj terțiar lent, pentru acest tip de rezervă restul urmând să fie achiziționat prin mecanisme de piață. Tarifele reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem pentru 2009 au rămas la nivelul celor din 2008.**

În luna iulie 2009, cantitățile achiziționate prin procesul de licitație pe rezerva terțiară lentă s-au diminuat treptat (achiziționându-se numai pentru unele intervale orare de vârf de sarcină) pentru ca începând cu luna august 2009, CN Transelectrica SA să anunțe pe site-ul www.ope.ro suspendarea procesului de achiziție prin licitație a rezervei terțiare lente, suspendare valabilă până la sfârșitul anului. Prețurile rezultate în urma licitațiilor organizate în primele 7 luni pentru asigurarea rezervei terțiare lente s-au situat în intervalul 21,89 – 50,00 lei/h*MW (comparativ cu 23,29 lei/h*MW tariful reglementat).

În ceea ce privește rezerva de capacitate, necesarul pentru 2009 a fost stabilit prin decizie ANRE la 400 MW pe fiecare interval orar, cantitățile corespunzătoare urmând să fie achiziționate prin licitație la preț maxim stabilit. Procesul de licitație a fost însă, întrerupt după 7 luni din lipsă de fonduri, CN Transelectrica SA anunțând pe site-ul propriu suspendarea pieței de rezervă de capacitate.

Pe perioada cât această piață a fost activă, au existat 5 producători de energie electrică care au participat: SC Termoelectrica SA, SC Electrocentrale București SA, SC Dalkia Termo Prahova srl, SC Electrocentrale Galați SA și SC Electrocentrale Deva SA. Începând cu luna februarie 2009, puterea orară cumulată, care a fost oferită pe această piață de către participanți a depășit necesarul reglementat. Contractele între producători și OTS s-au încheiat în urma desfășurării de licitații cu preț maxim stabilit cu alocare neuniformă, conform Metodologiei ANRE, fiecare producător primind prețul oferit (prețul minim realizat a fost de 4,5 lei/h*MW, iar prețul maxim realizat de 12 lei/h*MW reprezentând prețul plafon reglementat).

Alocarea capacităților de interconexiune

Alocarea capacităților de interconexiune pe liniile de interconexiune ale Sistemului Electroenergetic Național cu sistemele vecine în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică se face începând cu 1 iulie 2005 prin licitații explicite. Licitările se desfășoară, de regulă, pentru perioade lunare și anuale sau ori de câte ori este necesar, dar nu pentru perioade mai scurte de o săptămână. Capacitatea netă de interconexiune este determinată de OTS și este împărțită în mod egal cu OTS-urile vecine pentru ambele sensuri.

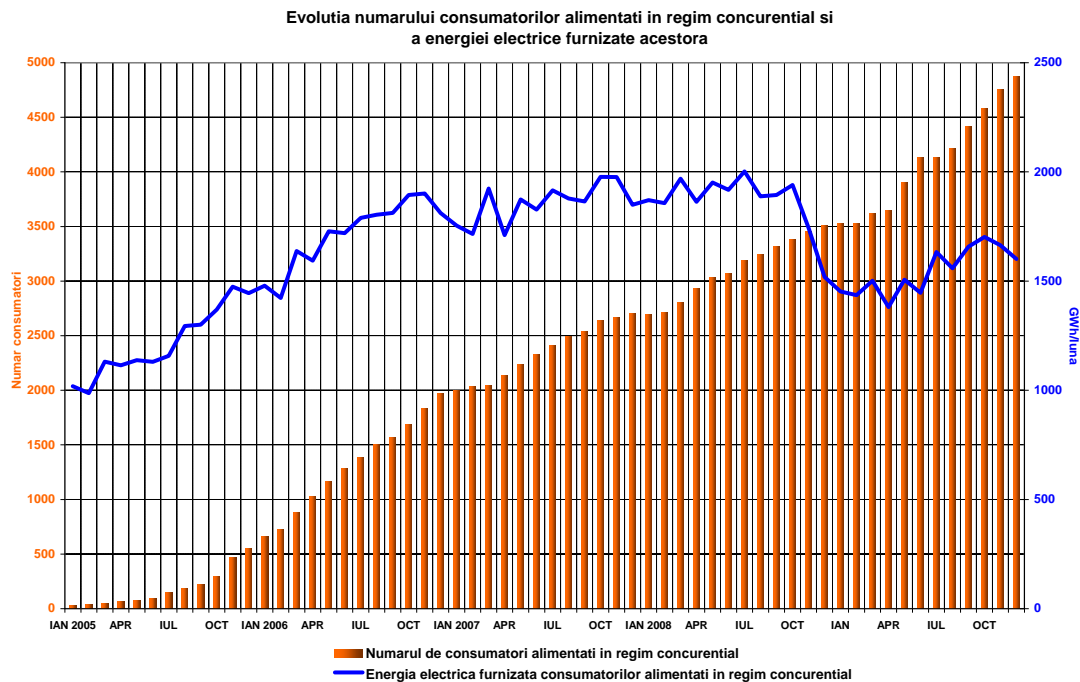
În urma încheierii *Acordului* între CN Transelectrica SA și MAVIR (Compania Maghiară de Transport al Energiei Electrice), începând cu decembrie 2009 au intrat în vigoare Regulile de alocare coordonată anuală și lunară și de asemenea, Regulile de alocare coordonată zilnică a capacităților de interconexiune dintre România și Ungaria. Conform acordului dintre cele două OTS-uri, alocarea zilnică a capacității de interconexiune pe respectiva graniță este organizată de MAVIR, iar licitațiile lunare și anuale de către CN Transelectrica SA pentru întreaga capacitate netă de interconexiune a graniței.

Ca o caracteristică generală a funcționării sistemului de alocare a capacităților de interconexiune în anul 2009 s-a evidențiat scăderea semnificativă a prețurilor realizate la licitațiile lunare față de cele rezultate la licitația anuală pe direcția export pe granițele cu Serbia și Ungaria, dar și creșterea prețului pe granița cu Bulgaria. O altă caracteristică a fost aceea a rezervării de capacitate de schimb simultan în ambele sensuri ale unei granițe de către numeroși participanți, în scopul creării oportunităților de a transfera energie în oricare din sensuri, funcție de nivelul prețurilor pe piețele corespunzătoare. Această politică a fost posibilă și datorită prețurilor mici realizate pe sensul de import. De asemenea, s-a observat o reducere a prețurilor pe sensul de export de la o lună la alta (la licitațiile lunare), ceea ce reflectă, probabil, scăderea oportunităților de export spre zonele cunoscute cu deficit la nivelul regiunii, ca urmare a crizei economice.

Piața cu amănuntul de energie electrică

În anul 2009 pe piața cu amănuntul au activat 47 de furnizori, dintre care 4 dețin și licență de producere, iar 7 sunt furnizori implicați. Pe **piața reglementată**, consumatorii alimentați în regim reglementat au fost deserviți în principal de 7 furnizori implicați – 4 proprietate de stat și 3 cu acționariat majoritar privat. Numărul total de consumatori captivi la 31 decembrie 2009 a fost de la **8.833.375**, din care consumatori casnici **8.249.943** și consumatori non casnici **583.432**. Energia furnizată acestora a fost de aproximativ 23046 GWh, înregistrând astfel o scădere de cca 2% față de anul 2008, în condițiile unei scăderi a consumului final total de cca 9%.

În decembrie 2009, 4887 consumatori eligibili erau prezenți pe **piața concurențială**, energia electrică furnizată acestei categorii de consumatori în anul 2009 fiind de 18536 GWh, cu o scădere față de perioada similară a anului anterior de cca 17%. Numărul consumatorilor cărora li se furnizează energie în regim concurențial este prezentat grafic ca valoare cumulată de la începutul procesului de deschidere a pieței.

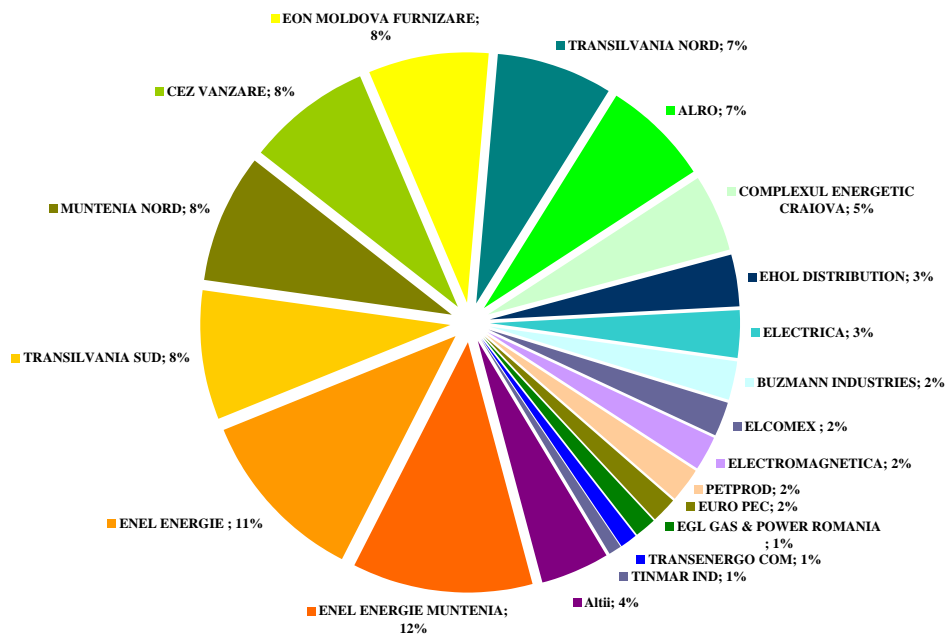
Valorile indicatorilor de concentrare a pieței concurențiale cu amănuntul în anii 2004-2009, prezentați în tabelul următor evidențiază evoluția pozitivă a acesteia (în sensul scăderii concentrării). Anul 2009 se caracterizează printr-o piață neconcentrată, determinată de numărul mare de furnizori care au concurat pe acest segment de piață și de divizarea acestora ca putere de piață.

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței concurențiale cu amănuntul

Anul	C1	HHI
2004	62%	4323
2005	39%	1930
2006	20%	885
2007	19%	904
2008	17%	659
2009	16%	669

În graficele următoare sunt prezentate cotele de piață ale furnizorilor pe total piață cu amănuntul de energie electrică (primul grafic) și respectiv pe piața concurențială cu amănuntul (cel de-al doilea grafic), corespunzătoare anului 2009.

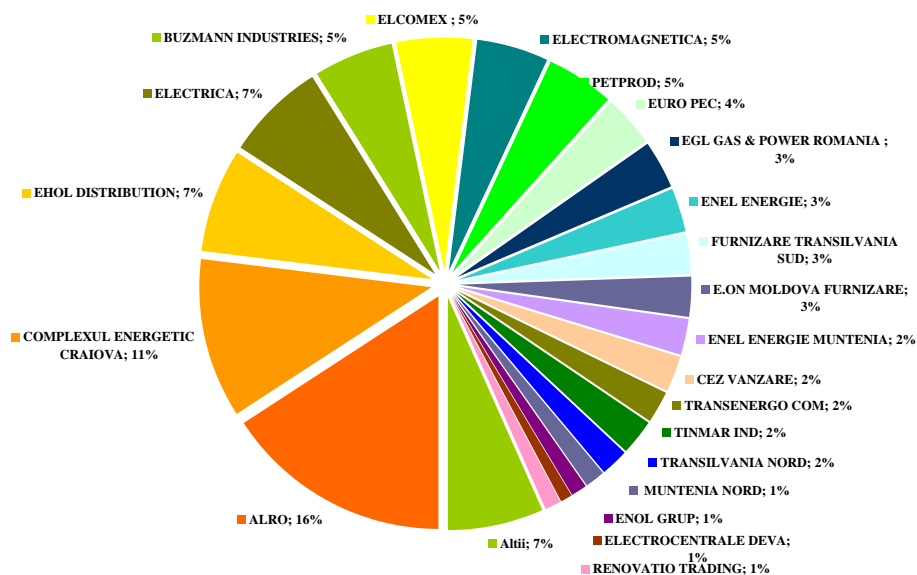
Cote de piata ale furnizorilor de energie electrica pentru consumatorii finali
- 2009 -

Consum final: 41583 GWh

categoria "Altii" include 28 de furnizori ale caror cote de piata individuale sunt sub 1%

Cote de piata ale furnizorilor pe piata concurentiala
- 2009 -

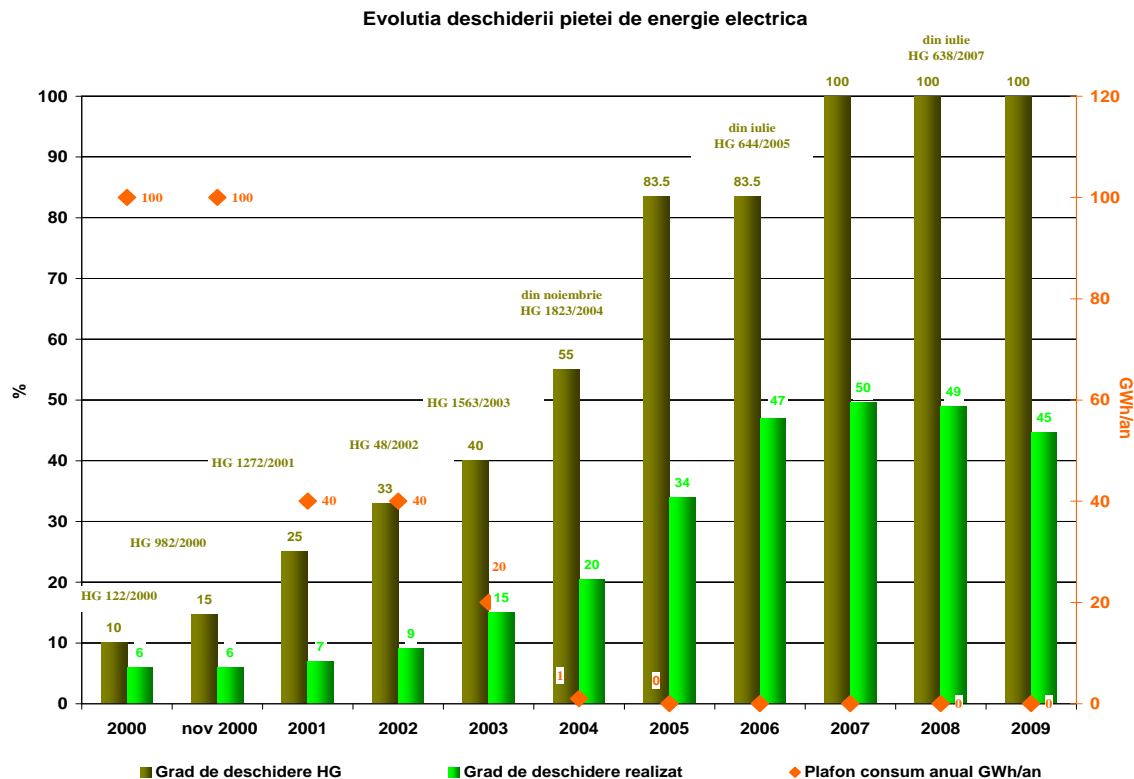
Consum consumatori alimentati in regim concurential: 18536 GWh

Indicatori concentrare piata:
HHI - 667; C3 - 34%; C1 - 16%

Categoria "Altii" include 25 de furnizori ale caror cote de piata individuale sunt sub 1%

În luna decembrie 2009, consumul consumatorilor alimentați în regim concurențial (care și-au schimbat furnizorul sau au renunțat la tarifele reglementate) a înregistrat o pondere de 44% din consumul final total, cea înregistrată la finele anului 2008 fiind de cca 41%, față de o valoare medie în anul 2008 de cca 49%. În anul 2009 se remarcă o scădere cu patru puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de energie electrică comparativ cu anul 2008, reprezentând cca 45% din consumul final total.

Evoluția anuală a gradului de deschidere a pieței cu amănuntul este reprezentată în graficul următor.

Tabelul următor prezintă prețurile medii de vânzare realizate pentru fiecare categorie de consumatori necasnici alimentați în regim concurențial.

IAN - DEC 2009		
Categoria de consumatori	Consum (MWh)	Pret mediu de vânzare (lei/MWh)
IA	43145	324.41
IB	437643	359.24
IC	1067909	327.78
ID	3637458	292.20
IE	2131801	269.42
IF	1644346	248.81
Altii	9574171	200.18
Total	18536473	241.91

Prețul mediu de vânzare a rezultat din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorului din vânzările către o anumită categorie de consumatori (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate: transport TG, transport TL, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare), la cantitatea totală de energie electrică vândută respectivei categorii. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Încadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu modificările aduse Directivei 377/90/EC prin Decizia 2007/394/EC, în luna iunie a anului 2007. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte.

Categorii consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

B. PREȚURI ȘI TARIFE

Producere și Furnizare

Prin aplicarea „Metodologiei de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători pe bază de contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică livrată din centrale cu grupuri de cogenerare” aprobată prin Ordinul ANRE nr. 57 /2008 au fost stabilite prețurile și cantitățile de energie electrică și termică vândute de producători pe bază de contracte reglementate.

În primul semestru al anului 2009, au fost analizate costurile și veniturile realizate de producători în prima parte a anului, dar și cantitățile de energie și emisiile de CO₂. În urma analizei efectuate a rezultat necesitatea menținerii prețurilor reglementate pentru energia electrică și termică produsă în cogenerare începând cu 01 iulie 2009.

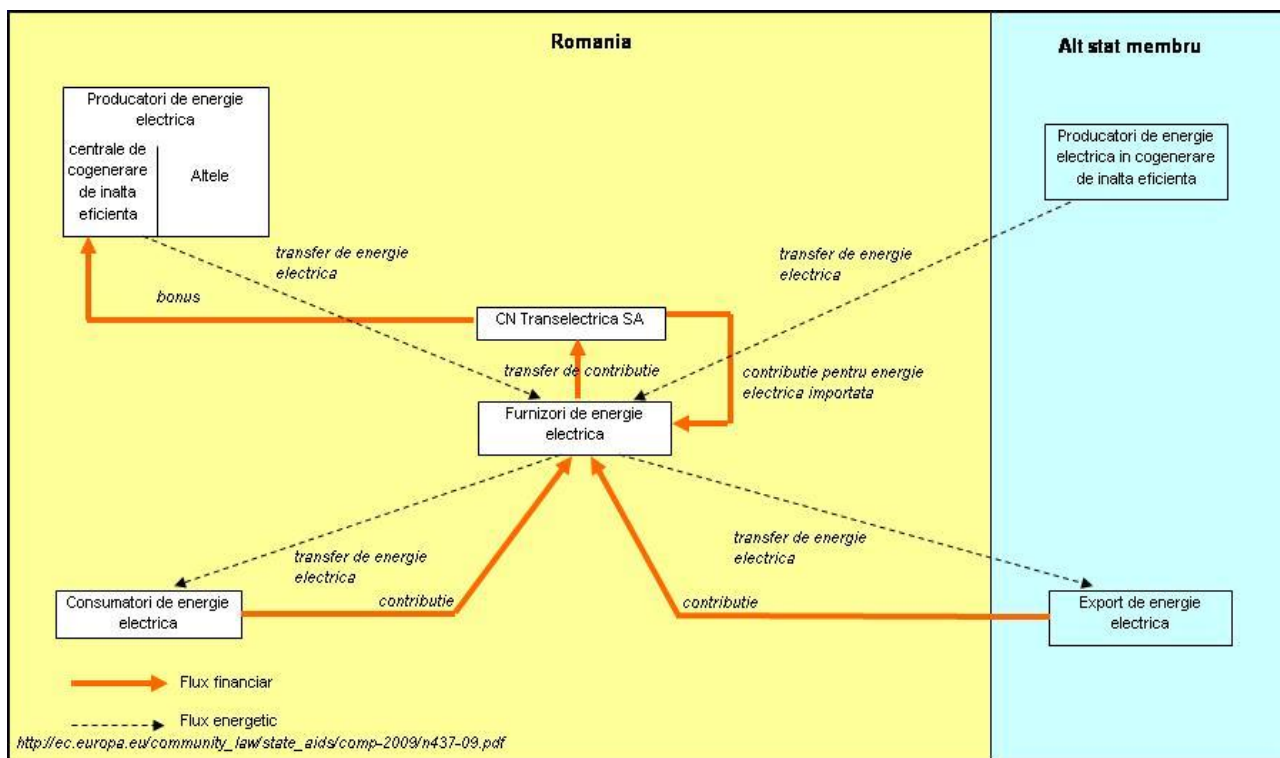
În trimestrul IV al anului 2009, în urma transmiterii de către producători a documentației conform prevederilor Metodologiei, rularii programului de optimizare a funcționării sistemului PowrSym și analizei efectuate de ANRE au fost organizate o serie de întâlniri cu principalii producători. În cadrul acestora au fost prezentate și discutate costurile propuse de operatori și cele considerate justificate de ANRE, fiind propuse mai multe scenarii de modificare a prețurilor. Ca urmare a acestui proces, în luna decembrie a anului au fost emise 40 de decizii de aprobare a prețurilor și cantităților de energie electrică practicate de producători. La nivel național, creșterea prețului de producere a energiei electrice de la 01 ianuarie 2010 a fost de sub 1%. Au fost majorate cu cca 5 % veniturile aferente capacității eficiente de funcționare în cogenerare față de anul 2009. Prețul mediu al energiei termice aprobat la nivel național a crescut cu cca 8% de la 01 ianuarie 2010.

Ca urmare a punerii in functiune de noi capacitati de productie a energiei in cogenerare, in anul 2009 au fost stabilite preturile pentru energia electrica si termica, respectiv cantitatile de energie electrica comercializate prin contracte reglementate, pentru 4 producatori.

Pe tot parcursul anului, ca urmare a obligatiei de raportare a realizarilor trimestriale prevazuta in Metodologie, au fost analizate costurile si veniturile producatorilor ce participa la piata reglementata.

O importantă deosebită s-a acordat promovării cogenerării de înaltă eficiență. Astfel, a fost continuat procesul de Prenotificare a Schemei de Sprijin către Comisia Europeană (proces început în anul 2008), fiind transmise completări către Comisia Europeană atât în trimestrul I cât și în trimestrul II al anului 2009. Totodată, în luna iulie a fost realizată Notificarea Schemei de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență în sistemul interactiv de notificare a ajutoarelor de stat (SANI) și a fost transmisă către Consiliul Concurenței și Comisia Europeană. Acest proces s-a finalizat prin obținerea aprobării Comisiei Europene în luna septembrie a anului 2009 prin decizia C(2009) 7085 (ajutor de stat nr. N 437/2009). Totodată, a fost finalizat Proiectul de Hotărâre a Guvernului privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, modificat ca urmare a observațiilor Comisiei Europene transmise în cursul procesului de notificare, fiind aprobat prin HG nr. 1215/2009.

Schema de ajutor de stat aprobată de Comisia Europeană este reprezentată schematic în figura următoare.

Ca urmare a obligatiilor prevazute in aceasta, au fost demarata elaborarea reglementarilor secundare, fiind elaborat si publicat pe site-ul ANRE documentul de discutie „*Metodologie de stabilire și ajustare prețurilor pentru energia electrică și termică, produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență*”.

Bonusurile de referință pentru energia electrică produsă și livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență											
Valoare bonus de referință pentru energia electrică, lei/MWh, exclusiv TVA	An I	An II	An III	An IV	An V	An VI	An VII	An VIII	An IX	An X	An XI
Centrale de cogenerare cu funcționare pe combustibil solid	142.33	131.99	121.99	112.25	102.68	93.04	83.34	73.58	63.74	53.84	43.87
Centrale de cogenerare cu funcționare pe gaze naturale alimentate din rețeaua de transport	143.09	136.53	130.13	123.86	117.66	111.43	105.17	98.88	92.56	86.20	79.82
Centrale de cogenerare cu funcționare pe gaze naturale alimentate din rețeaua de distribuție	155.73	150.37	145.08	139.86	134.67	129.47	124.25	119.02	113.77	108.51	103.23

Prețurile de referință pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență											
Valoare preț de referință pentru energia termică, lei/MWh, exclusiv TVA	An I	An II	An III	An IV	An V	An VI	An VII	An VIII	An IX	An X	An XI
Centrale de cogenerare cu funcționare pe combustibil solid	81.08	82.66	84.08	85.38	86.61	87.87	89.15	90.47	91.82	93.19	94.60
Centrale de cogenerare cu funcționare pe gaze naturale alimentate din rețeaua de transport	125.61	128.71	131.51	134.08	136.50	138.98	141.51	144.11	146.76	149.48	152.26
Centrale de cogenerare cu funcționare pe gaze naturale alimentate din rețeaua de distribuție	142.89	146.57	149.90	152.95	155.83	158.77	161.78	164.86	168.01	171.24	174.53

În conformitate cu „*Protocolul de schimb de date și informații tehnice între ANRE și ANRSC în vederea aprobării operative a prețurilor pentru energie termică*” nr. ANRE 12951/2007 și nr. ANRSC 2877/2007, in vederea stabilirii compensarilor ce sunt acordate de la bugetul de stat, pentru combustibilul utilizat pentru producerea de energie termica destinata populatiei, respectiv a preturilor pentru energia termica livrata consumatorilor finali de energie termica, a fost asigurata colaborarea intre cele 2 autoritati si au fost comunicate catre ANRSC datele aferente producatorilor de energie termica in cogenerare, aflati in competenta de reglementare a ANRE.

Ca urmare a modificarii Ordonantei Guvernului nr. 36/2006 aprobată cu modificările și completările aduse de Legea nr.483/2006, prin Ordonanta Guvernului 13/2009 si solicitarii ANRSC, prin Ordinul comun al președintelui ANRE nr.84/2009 și al președintelui ANRSC nr. 439/2009 a fost revizuita „*Metodologia de stabilire a prețurilor locale de referință și a sumelor necesare pentru compensarea combustibilului folosit pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate*”. Modificarea a constat in introducerea unei prevederi referitoare la acoperirea integrală a diferenței dintre valoarea maxima a compensării alocate de la bugetul de stat prevazuta in OG 36/2006 si cea efectivă alocata, cu sume asigurate de la bugetele locale ale autorităților administrației publice locale. De asemenea, a fost modificat termenul de transmitere a prețurilor locale de referință, de la 15 noiembrie la 1 octombrie.

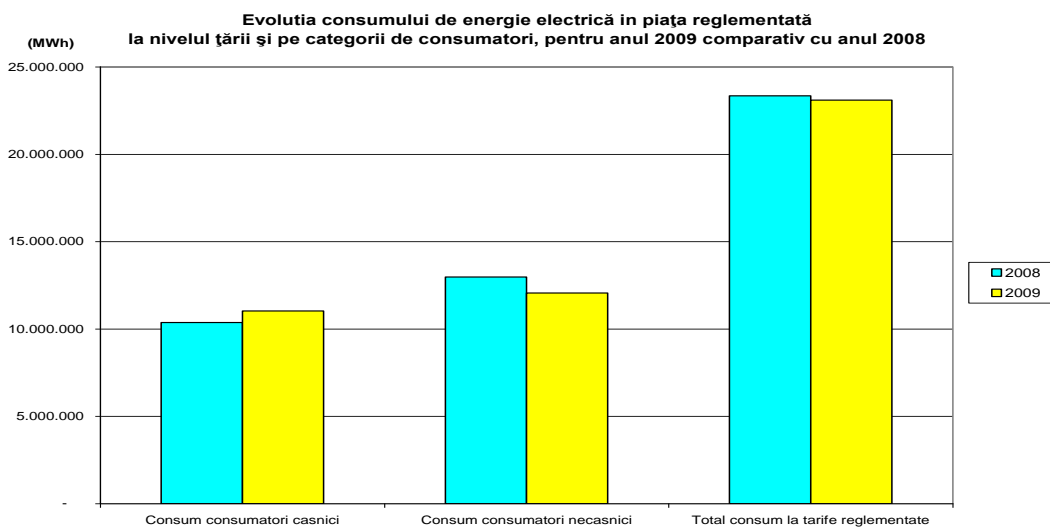
În cadrul activității de stabilire a tarifelor la consumatorii captivi, in decursul anului 2009 pe baza prevederilor din Metodologia de calcul necesar stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 133/2008, a solicitărilor transmise de furnizorii

implicite și a analizelor economice efectuate de ANRE referitoare la activitatea celor 7 furnizori implicite și a costurilor justificate ale acestora, au fost emise două Ordine ale președintelui ANRE cu privire la tarifele reglementate pentru consumatorii care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate. Astfel:

- **Ordinul 102/2009** pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicite și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor casnici și asimilați consumatorilor casnici; Aprobarea acestui Ordin a determinat o creștere medie a tarifelor reglementate la energia electrică de 3,9% pentru consumatorii casnici, în condițiile în care aceste tarife nu au mai fost modificate de la data de 1 iulie 2008.
- **Ordinul 103/2009** pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicite și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor captivi, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici precum și a tarifelor pentru energia reactivă. Aprobarea acestui ordin a determinat modificarea prețurilor pentru energia electrică destinată operatorilor economici care nu au optat pentru schimbarea furnizorului de energie electrică.

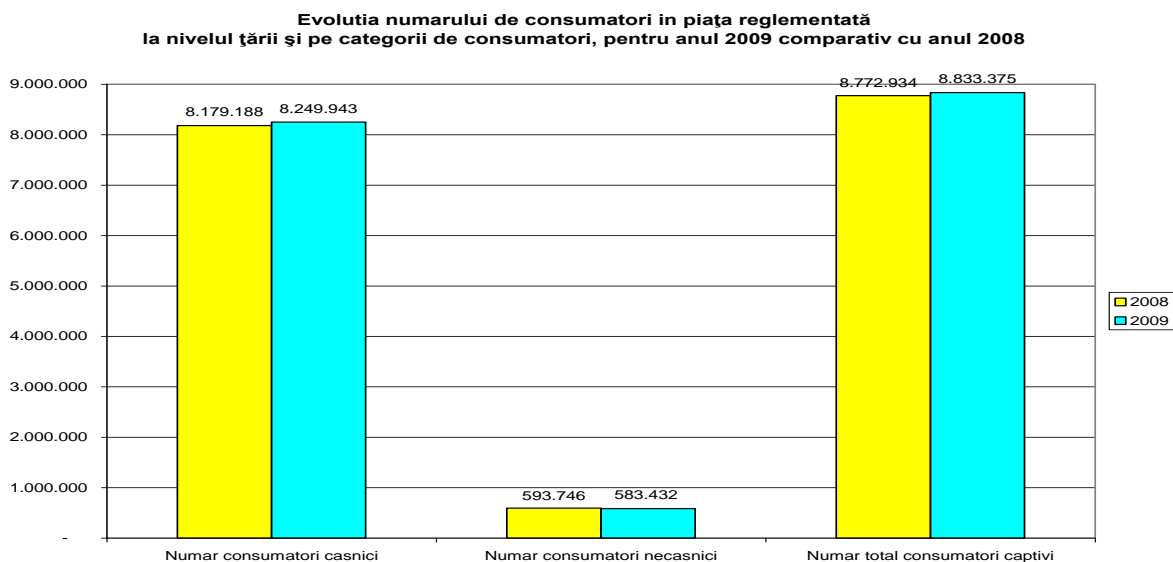
Ca urmare a procesului de diferențiere pe regiuni a tarifelor reglementate pentru operatorii economici și a creșterii tarifelor reglementate pentru consumatorii casnici, a rezultat o modificare a prețurilor ceea ce a determinat, pe ansamblu, o creștere a prețului energiei electrice la final de circa 4,88%, începând cu 1 ianuarie 2010.

Evoluția consumului de energie electrică la tarife reglementate la nivelul țării și pe categorii de consumatori, pentru anul 2009 comparativ cu anul 2008 este prezentată în graficul următor:

Se poate constata o scădere a consumului total în anul 2009, cât și a consumului consumatorilor necasnici. Totodată s-a înregistrat o scădere a consumului consumatorilor în piața reglementată având în vedere migrarea acestora în piața concurențială

În ceea ce privește numărul consumatorilor care au optat pentru tarifele reglementate în anul 2009 față de anul 2008, se constată o usoară creștere a acestora, rezultată din creșterea numărului de consumatori casnici.

În ceea ce privește gradul de contractare cu energie electrică a furnizorilor implicați, în conformitate cu prevederile „Procedurii de modificare a cantităților de energie electrică din contractele reglementate de vânzare-cumpărare încheiate între producători și furnizorii consumatorilor captivi” aprobată prin Decizia nr. 1007/2006, pe parcursul anului 2009 au fost emise un număr de **25 decizii** de modificare a cantităților reglementate de energie electrică. Necesitatea emiterii acestor decizii a apărut anul 2009 la solicitarea furnizorilor implicați, datorită modificării consumului de energie electrică, față de prognoza aferentă anului 2009 și în scopul reducerii costurilor de achiziție a energiei electrice din piețele concurențiale.

În perspectiva anului 2010, ca urmare a aprobării schemei de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență și a HG 1215/2009, ANRE va modifica integral cadrul de reglementare specific producerii de energie electrică și termică în cogenerare prin elaborarea reglementărilor precizate în acest act normativ. De asemenea, conform prevederilor Legii nr. 220/2008 va fi necesară elaborarea unei metodologii de stabilire a prețurilor de vânzare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate sub 1 MW. După aprobarea acestor reglementări va fi necesară stabilirea de către ANRE a cantităților de energie electrică vândute pe piața reglementată, a prețurilor de vânzare a energiei electrice și termice, precum și a bonusurilor necesare a fi acordate producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare. Având în vedere modificarea cadrului de reglementare vor fi realizate acțiuni de informare a producătorilor de energie electrică în cogenerare, a potențialilor investitori și a autorităților administrației publice locale astfel încât să fie create condițiile necesare implementării schemei de sprijin aprobate de Comisia Europeană. Va fi continuată colaborarea cu ANRSC în vederea evaluării compensărilor maxime necesare a fi acordate de la bugetul de stat producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare.

Transport

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 60 /2007, stabilește modul de determinare a veniturilor și de calcul al tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Tariful pentru serviciul de transport se determină prin utilizarea unei metodologii de tip venit plafon. Prin aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă s-a urmărit să se asigure:

- alocarea echitabilă între operatorul de transport și de sistem și beneficiarii serviciului de transport a câștigurilor rezultate prin creșterea eficienței peste limitele stabilite de autoritatea competentă,
- funcționarea eficientă a companiei de transport, prevenirea obținerii de către operatorul de transport și de sistem a oricăror avantaje posibile cauzate de poziția de monopol,
- promovarea investițiilor eficiente în rețeaua electrică de transport,
- promovarea unor practici de mentenanță și exploatare eficiente,
- folosirea eficientă a infrastructurii existente, îmbunătățirea continuă a calității serviciului de transport,
- viabilitatea financiară a companiei de transport,
- informarea publică și transparentă privind procesul de reglementare.

Metodologia este utilizată de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem (OTS), pentru calculul veniturilor reglementate și al tarifelor de transport din cadrul unei perioade de reglementare, tarifele de transport urmând a fi aplicate tuturor beneficiarilor serviciului de transport al energiei electrice: producători, consumatori, furnizori, distribuitori de energie electrică.

Venitul reglementat pentru serviciul de transport este determinat ex-ante de ANRE, pentru o perioadă de reglementare de 5 ani, cu excepția primei perioade de reglementare care a fost de 3 ani. Efectul inflației asupra costurilor este acoperit prin coeficientul de creștere a indicelui prețurilor de consum aplicat anual tarifelor calculate în termeni reali. Tarifele de transport sunt diferite pe noduri (zone) funcție de impactul introducerii sau extragerii energiei electrice în/din nodurile rețelei electrice de transport. Acest impact se exprimă prin costul marginal nodal al transportului. Tarifele de transport sunt aprobate anual de către ANRE și intră în vigoare la începutul fiecărui an fiscal.

Următoarele informații sunt solicitate de reglementator pentru justificarea costurilor OTS:

- baza reglementată a activelor;
- costurile de operare și mentenanță, controlabile și necontrolabile;
- deprecierea activelor existente și a investițiilor puse în funcțiune anual;
- costul achiziției pentru acoperirea pierderilor de energie electrică;
- costul achiziției energiei electrice corespunzătoare eliminării congestiilor prin redispecerizare;
- costurile datorate schimburilor transfrontaliere de energie electrică.

Venitul plafon reglementat pentru serviciul de transport este asigurat luând în considerare:

- prevederile stipulate în standardele de performanță și de calitate impuse OTS prin *Codul Tehnic al rețelei electrice de transport*, legislația românească sau contractele cu beneficiarii serviciului de transport;
- evoluția cantității de energie electrică transportată, prognozată de OTS;
- modificarea nivelului pierderilor în rețeaua de transport;
- rata reglementată a rentabilității aplicată bazei reglementate a activelor rețelei de transport;
- evoluția tarifelor, exprimată liniar, într-o perioadă de reglementare;
- toate taxele plătite de către OTS, legate de serviciul de transport;
- asigurarea viabilității financiare a OTS.

Activitatea desfășurată de OTS în anii 2008 și 2009 a fost monitorizată lunar, în vederea calculului corecțiilor venitului reglementat al serviciului de transport pentru perioada tarifară 2010. În România există un singur OTS și nu este posibilă o comparație internă cu operatori analogi pentru a stabili factorul de eficiență aplicat costurilor controlabile. Pentru determinarea factorului de eficiență, reglementatorul ia în considerare: îmbunătățirea productivității ce va fi realizată de OTS, modificările datelor inițiale privind costurile, programul de investiții aprobat de autoritatea competentă și baza reglementată a activelor, cerința de liniarizare a veniturilor pe perioada de reglementare.

Referitor la calitatea serviciului reglementat, *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport*, pentru cea de-a doua perioadă de reglementare (2008-2012) ia în considerare introducerea unui factor de corecție privind respectarea nivelului minim de calitate impus. Acest factor va fi introdus în formula de calcul pentru venitul fiecărui an. Nivelul de venituri asociate riscului de penalități-premii datorat nerespectării indicatorilor, nu va depăși 2% din total venituri. OTS furnizează participanților la piață informații privind tariful mediu de transport, tarifele zonale de introducere și extragere a energiei electrice în/din rețeaua de transport (vezi figura 1. și figura 2.), reglementările privind racordarea utilizatorilor la rețeaua publică de transport.

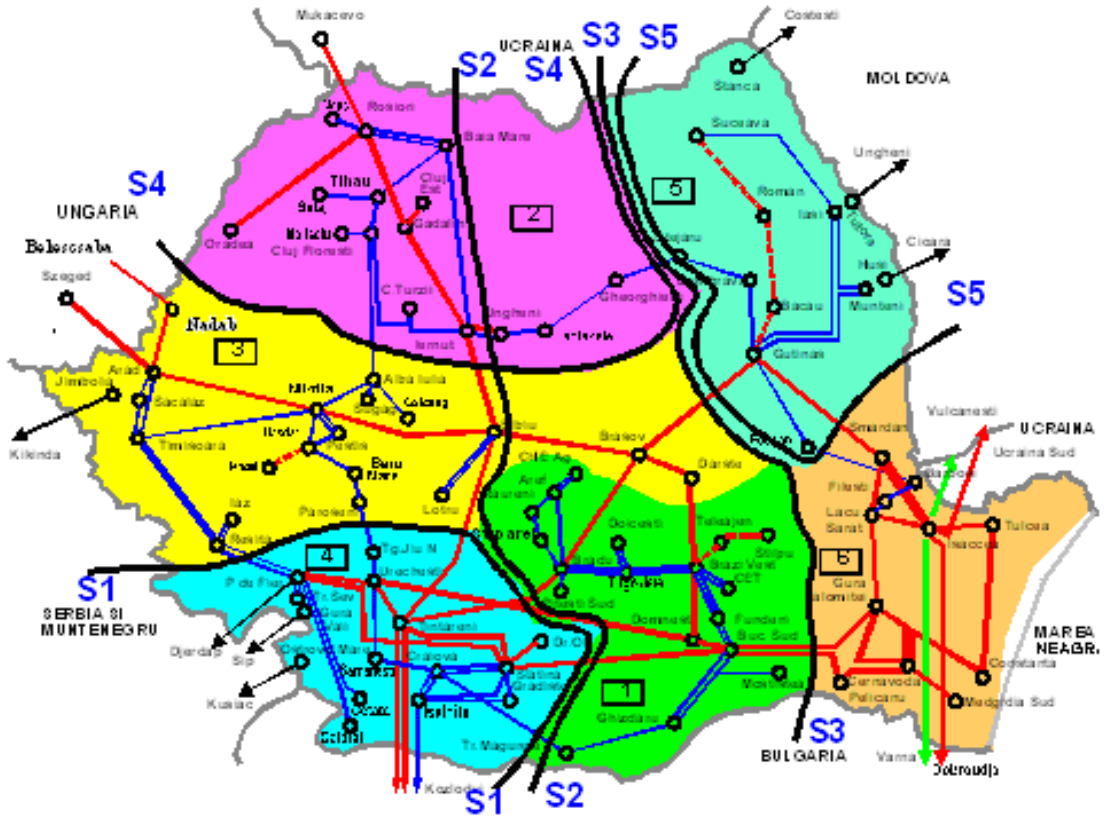

Figura 1. Tarife zonale de introducere a energiei electrice în rețeaua de transport

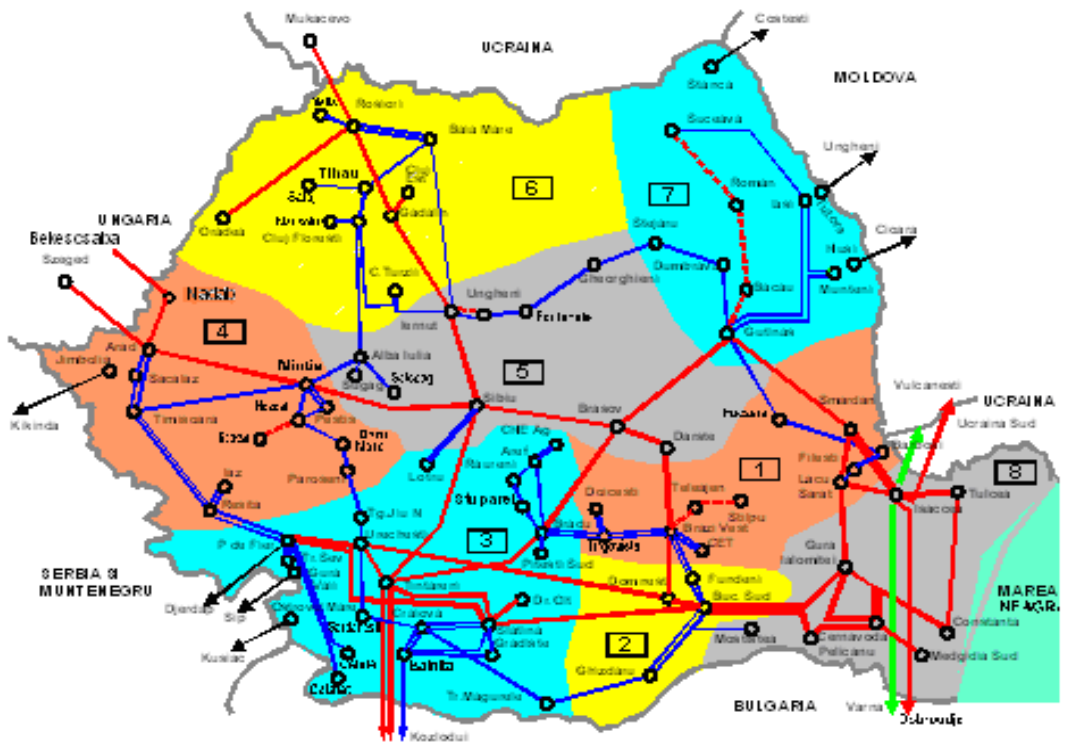

Figura 2. Tarife zonale de extragere a energiei electrice din rețeaua de transport

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 132/2008, modificat prin Ordinul ANRE nr. 79/2009 și Ordinul ANRE nr. 94/2009, în cursul anului 2009 tariful mediu de transport a fost de 16,13 lei/MWh, tariful mediu de injecție (T_G) a fost de 7,60 lei/MWh. Pentru cele 6 zone de injecție, valoarea T_G a fost cuprinsă între $1,82 \div 9,64$ lei/MWh. Valoarea tarifului mediu de extragere (T_L) a fost de 8,53 lei/MWh pentru cele 8 regiuni de extragere având valori cuprinse între $6,19 \div 17,92$ lei/MWh.

Evoluția tarifelor medii pentru serviciul de transport și pentru serviciul de sistem este prezentată în tabelul de mai jos:

Denumire indicator	An 2008 [lei/MWh]	An 2009 [lei/MWh]	%
1	2	3	4=3/2
Tarif mediu pentru serviciul de transport al energiei electrice	15,33	16,13	5,22
Tarif pentru serviciul de sistem, din care:	17,66	20,08	13,70
- pentru servicii funcționale de sistem	0,82	1,00	21,95
Tarif pentru serviciile prestate de operatorul de piețe centralizate participanților la piețele administrate de acesta	0,23	0,30	30,43
Tarif mediu de introducere	7,64	7,60	0,05
Tarif mediu de extragere	7,69	8,53	10,92

În cursul anului 2009, în concordanță cu prevederile metodologiilor de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport, pentru serviciul de sistem, au fost elaborate și aprobate următoarele ordine și decizii :

- Ordinul nr. 67/2009** pentru modificarea metodologiei de stabilire, implementare și utilizare a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate.
- Ordinul nr. 79/2009** pentru modificarea Ordinului 132/2008 privind aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifului pentru serviciile prestate de operatorul de piețe centralizate participanților la piețele administrate de acesta.
- Ordinul nr. 94/2009** privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifului pentru serviciile prestate de operatorul pieței centralizate participanților la piețele administrate de acesta și a tarifelor zonale aferente serviciului de transport, practicate de operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice.
- Ordinul nr. 101/2009** pentru aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifului pentru serviciile prestate de operatorul pieței centralizate participanților la piețele administrate de acesta și a tarifelor zonale aferente serviciului de transport, practicate de operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice.
- Decizia nr. 16/2009** privind schimbul de energie electrică în situații de urgență între CN Transelectrica și alți operatori de transport și de sistem din țări membre UE.

6. **Decizia nr. 1204/2009** privind modificarea Deciziei 2893/2008 privind achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate de S.C. Electrocentrale Bucuresti.
7. **Decizia nr. 1381/2009** privind condițiile de achiziție a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate, in perioada 1 iulie - 31 decembrie 2009.
8. **Deciziile nr. 1749 ÷ 1754/2009** privind stabilirea cantităților orare de servicii tehnologice de sistem în anul 2009.
9. **Deciziile nr. 2926 ÷ 2933/2009** pentru stabilirea cantităților orare de servicii tehnologice de sistem în anul 2010.

Distribuție

În anul 2009 în piața de energie electrică din România și-au desfășurat activitatea un număr de 37 de operatori de distribuție a energiei electrice licențiați, din care 8 sunt cu peste 100000 clienți fiecare.

Cei 8 operatori principali de distribuție a energiei electrice sunt:

1. SC FDEE Electrica Distribuție Muntenia Nord SA, cu capital integral de stat,
2. SC FDEE Electrica Distribuție Transilvania Sud SA, cu capital integral de stat,
3. SC FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord SA, cu capital integral de stat,
4. SC E.ON Moldova Distribuție SA, cu capital majoritar privat,
5. SC CEZ Distribuție SA, cu capital majoritar privat,
6. SC Enel Distribuție Banat SA, cu capital majoritar privat,
7. SC Enel Distribuție Dobrogea SA, cu capital majoritar privat,
8. SC Enel Distribuție Muntenia SA, cu capital majoritar privat.

Toate cele 8 societăți au încheiat procesul de separare legală a activității de distribuție de cea de furnizare a energiei electrice.

Având în vedere prevederile Directivei 54/2003 privind regulile comune pentru piața comună de energie electrică, transpusă în Legea nr. 13/2007 a energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare, operatorii de distribuție a energiei electrice cu mai puțin de 100000 clienți nu au obligativitatea separării activității de distribuție de celelalte activități ale societății.

Tarifele de distribuție sunt de tip monom (lei/MWh), sunt diferențiate pe trei niveluri de tensiune: înaltă tensiune (110 kV), medie tensiune, joasă tensiune, și pe operatori de distribuție. Tarifele de distribuție sunt aprobate de reglementator pentru fiecare operator de distribuție.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice se calculează conform unei metode de tip „coș de tarife plafon”, conform HG nr. 890/2003 privind aprobarea „Foii de parcurs din domeniul energetic din România”. În baza acestei metode de reglementare perioadele de reglementare sunt de 5 ani, cu excepția primei perioade care a fost de 3 ani (2005-2007). Având în vedere că din anul 2008 a început a doua perioadă de reglementare, prin *Ordinul ANRE nr. 39/2007* a fost aprobată *Revizia I a Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*.

La stabilirea tarifelor de distribuție se consideră costurile justificate cu:

- operarea și mentenanța rețelei de distribuție,
- achiziția energiei electrice pentru acoperirea consumului propriu tehnologic,
- amortizarea activelor ce intră în componența bazei reglementate a activelor (BAR),
- rentabilitatea activelor,
- necesarul de fond de rulment.

Pentru cea de a doua perioadă de reglementare limitarea tarifelor este la 12%. Suplimentar, reglementatorul poate impune limitări valorice ale tarifelor de distribuție pe fiecare nivel de tensiune.

Aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă asigură:

- a) un mediu de reglementare eficient ;
- b) o alocare echitabilă a câștigurilor, rezultate prin creșterea eficienței peste țintele stabilite de autoritatea competentă, între operatorul de distribuție și beneficiarii serviciului de distribuție;
- c) viabilitatea financiară a societăților de distribuție;
- d) funcționarea efectivă și eficientă a societăților de distribuție;
- e) prevenirea abuzului de poziție dominantă a operatorului de distribuție;
- f) promovarea investițiilor eficiente în rețeaua de distribuție al energiei electrice;
- g) promovarea unor practici eficiente de exploatare și mentenanță a rețelei de distribuție a energiei electrice;
- h) folosirea eficientă a infrastructurii existente;
- i) operarea în condiții de siguranță a rețelei de distribuție;
- j) îmbunătățirea a calității serviciului de distribuție;
- k) o abordare transparentă privind procesul de reglementare.

Pentru cea de a doua perioadă de reglementare, valoarea factorului de eficiență $X_{\text{inițial}}$ aplicabilă costurilor controlabile de operare și mentenanță a fost stabilită de reglementator ca fiind de 1%.

Rata reglementată a rentabilității (RRR) se calculează în termeni reali pe baza costului mediu ponderat al capitalului înainte de impozitare. Pentru operatorii de distribuție cu capital majoritar privat, în conformitate cu angajamentele de privatizare, valoarea RRR în termeni reali, înainte de impozitare este de 10% pentru fiecare an al celei de-a doua perioade de reglementare (2008-2012). În cazul operatorilor de distribuție cu capital integral de stat, valoarea RRR poate fi diminuată cu componenta riscului de țară și a riscului investitorului privat.

Programul de investiții în rețeaua de distribuție trebuie defalcat pe niveluri de tensiune și pe trei categorii, astfel: investiții esențiale, investiții necesare și investiții justificabile. Investițiile esențiale sunt cele care se raportează unor soluții (probleme) legate de siguranța în exploatare a rețelei de distribuție și continuitatea în alimentarea cu energie electrică. Investițiile necesare sunt cele aferente dezvoltării și modernizării rețelei de distribuție pentru asigurarea unui serviciu de distribuție la indicatorii de performanță și calitate prevăzuți în legislația existentă. Investițiile justificabile sunt cele pentru care cheltuielile aferente trebuie analizate în raport cu beneficiul pe care îl vor aduce consumatorilor.

La calculul tarifelor de distribuție a energiei electrice se ia în considerare o prognoză anuală a investițiilor urmând ca, la sfârșitul perioadei de reglementare să se realizeze corecția acestora în funcție de investițiile efectiv realizate.

Începând cu a doua perioadă de reglementare, operatorii principali de distribuție a energiei și-au asumat un program de reducere a consumului propriu tehnologic (pierderile în rețelele electrice), defalcat pe niveluri de tensiune, astfel încât, în anul 2012, pierderile în rețelele electrice să fie, de maxim, 9,5% (procent calculat la energia electrică intrată în conturul rețelei).

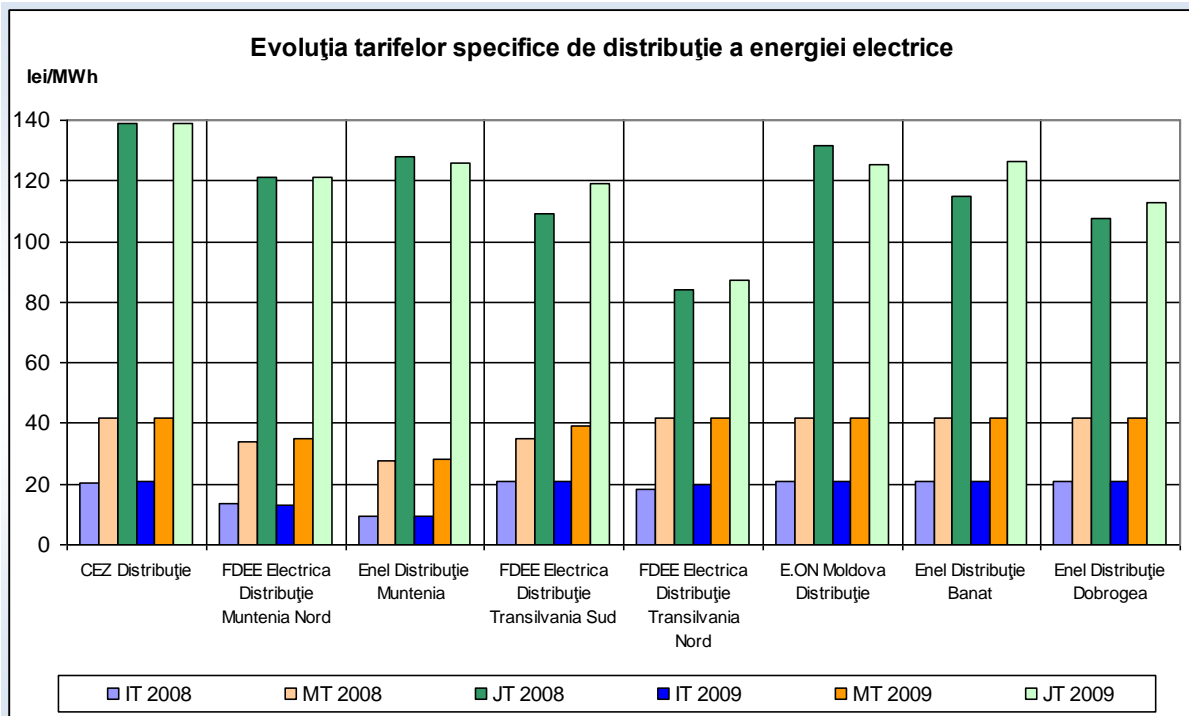
Prin tarifele de distribuție se acoperă numai costul cu achiziția energiei electrice necesară pentru acoperirea CPT, în limita programului de reducere asumat de fiecare operator de distribuție.

Înainte de începerea unei noi perioade de reglementare, operatorul principal de distribuție transmite la ANRE, până la data de 1 octombrie a ultimului an al perioadei anterioare de reglementare, următoarele:

- a) solicitarea de aprobare a tarifelor cu specificarea exactă a valorilor solicitate, cu respectarea limitării impuse coșului de tarife;
- b) date generale despre operatorul de distribuție;
- c) costurile și veniturile reglementate pentru următorii 5 ani;
- d) programul de investiții pentru următorii 5 ani, cu detalierea costului estimat, a surselor de finanțare și amortizarea aferentă noilor investițiilor;
- e) bilanț de energie pentru următorii 5 ani;
- f) date referitoare la rețeaua electrică;
- g) programul de investiții detaliat pe obiective de investiții, pentru următorii 2 ani;
- h) descrierea și justificarea metodelor folosite pentru alocarea costurilor și documentația suport;
- i) o scrisoare de consimțământ semnată de conducătorul societății privind posibila publicare a datelor transmise cu specificarea, eventual, a acelor date care au caracter confidențial sau de secret de serviciu, conform legislației în vigoare.

Pentru aprobarea anuală a tarifelor de distribuție, ANRE efectuează corecția veniturilor datorată modificării cantităților de energie electrică distribuită și a celor pentru consumul propriu tehnologic reglementat, a prețului de achiziție a energiei electrice aferente consumului propriu tehnologic reglementat și a costurilor de operare și mentenanță necontrolabile.

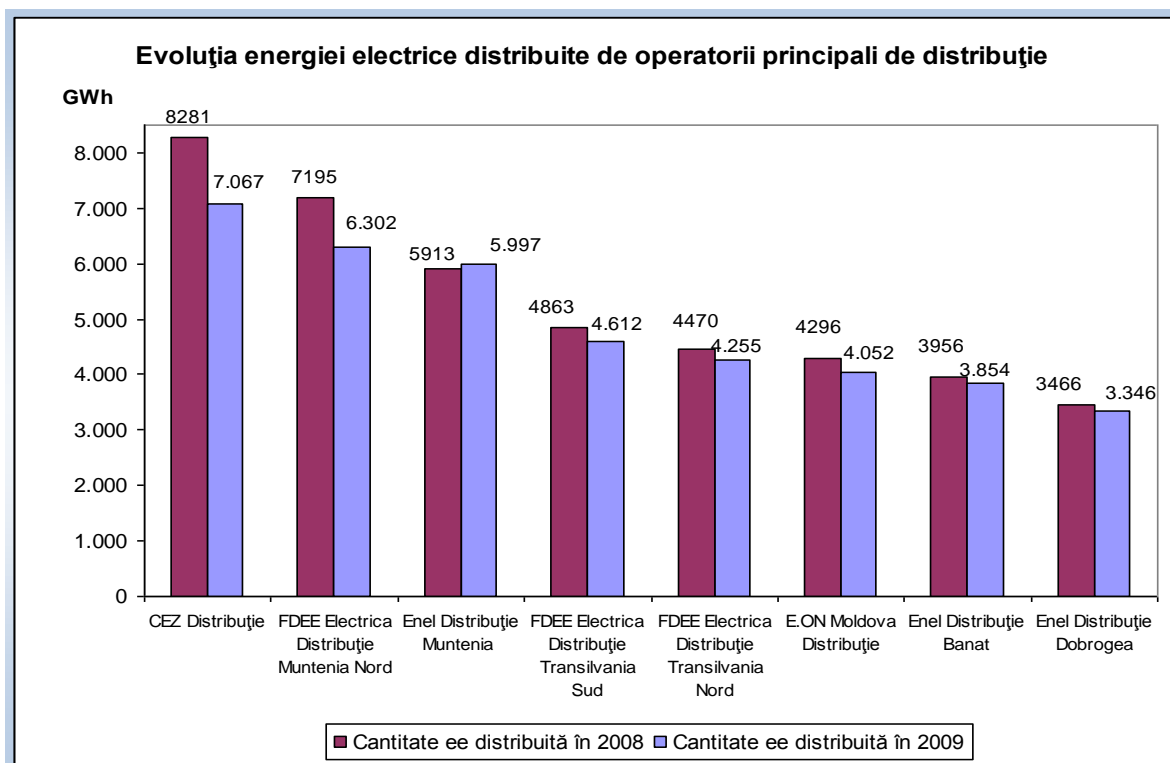
În prezent, sunt în vigoare, tarifele specifice de distribuție a energiei electrice aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 100/2009.

Unde:

IT - înaltă tensiune, MT - medie tensiune, JT - joasă tensiune

La nivelul anului 2009 a fost distribuită o cantitate de 39484 GWh energie electrică, în scădere cu circa 7% față de anul 2008, an în care s-a distribuit o cantitate de 42440 GWh.

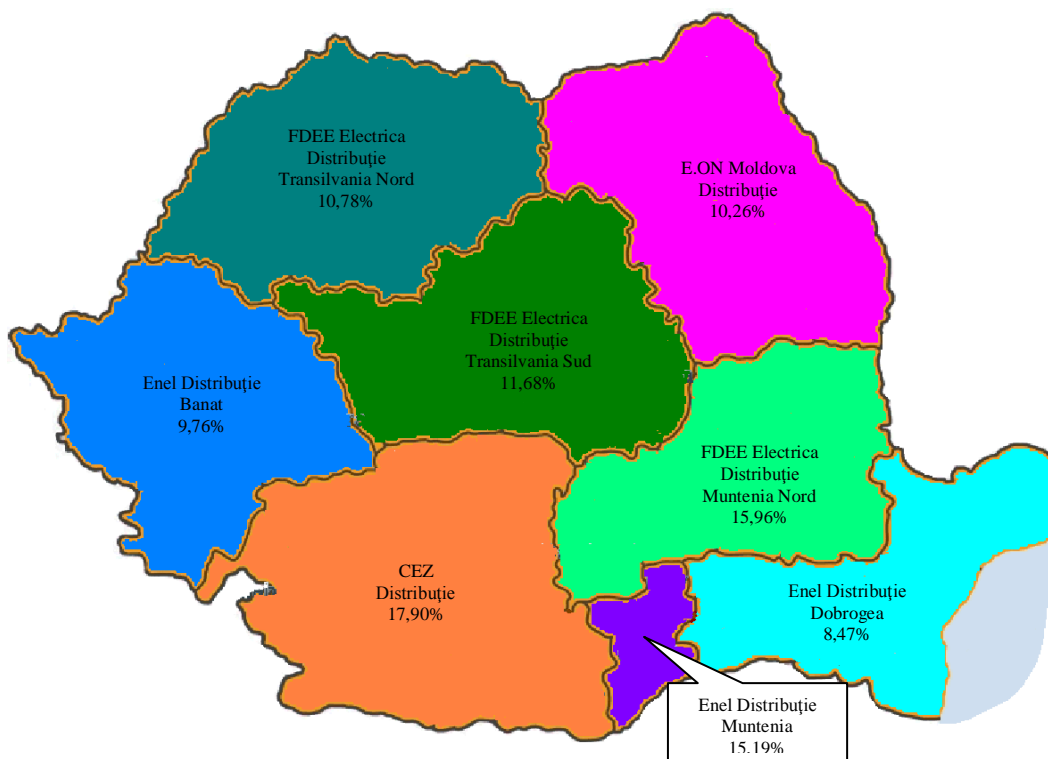

Figura 3. Pondere energie electrică distribuită în 2009 de operatorii principali de distribuție

Activitatea desfășurată de operatorii principali de distribuție a energiei electrice este monitorizată lunar, conform Deciziei ANRE nr. 570/2008 pentru aprobarea machetelor de monitorizare a activității operatorilor principali de distribuție a energiei electrice și a ghidului de completare al machetelor.

Pentru operatorii de distribuție a energiei electrice cu mai puțin de 100000 clienți, calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție prestat se realizează în baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru distribuția energiei electrice de către persoane juridice, altele decât operatorii principali de distribuție a energiei electrice, precum și a condițiilor pentru retransmiterea energiei*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 3/2007. Metoda de reglementare adoptată este de tip „cost plus”; la total costuri considerate justificate se consideră o rată a profitului de maxim 5%. Pe parcursul anului 2009 au fost emise 27 decizii pentru aprobarea tarifelor pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice de către alți operatori economici decât operatorii principali de distribuție.

Condițiile prin care o persoană fizică/juridică poate transfera capacități energetice de distribuție a energiei electrice unei alte persoane juridice, titulară a unei licențe de distribuție a energiei electrice, sunt reglementate prin *Procedura privind reglementarea condițiilor pentru transferul de capacități energetice de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 27/2007.

Pe parcursul anului 2009 au fost emise **25 avize** pentru preluarea de capacități energetice de distribuție a energiei electrice.

GAZE NATURALE

În România se extrag anual circa 11 miliarde metri cubi de gaze naturale, din care 5,7 miliarde metri cubi sunt produși de S.N.T.G.N. Romgaz S.A., 5,2 miliarde metri cubi sunt produși de S.C. Petrom S.A, restul fiind asigurat de către cei cinci producători de capacitati reduse.

Zăcămintele de gaze naturale din România sunt limitate, iar după 1990 producția internă este în declin - conform *Strategiei Energetice a României pentru perioada 2007-2020*, aprobată prin H.G. 1069/2007 - rezervele actuale de gaze naturale fiind estimate la 141 miliarde metri cubi.

Ritmul actual de exploatare al zăcămintelor de gaze naturale arată că rezervele geologice cunoscute la momentul actual se pot epuiza în circa 15 ani.

Producția de gaze naturale a scăzut de la 36 miliarde metri cubi, cât se producea la mijlocul anilor 80, la 11 miliarde metri cubi de gaze naturale în anul 2009, scăderea vertiginoasă a producției de gaze naturale fiind cauzată în principal de:

- **scăderea rezervelor de gaze naturale;**
- **depletarea zăcămintelor**, fapt ce poate conduce la scăderi anuale de 2-5% ale producției de gaze.

Corelativ, scăderea producției de gaze naturale conduce implicit la creșterea dependenței față de importul acestora, existând pentru moment o singură sursă.

Prețul de producție al gazelor naturale din producția internă este stabilit de producători, iar la momentul actual se situează la nivelul de 165 USD/1000 mc.

Consumul total de gaze a scăzut de la 38 miliarde metri cubi, cât se consuma la mijlocul anilor 80, la 16-17 miliarde metri cubi, cât se consuma înaintea declanșării crizei economice mondiale și **13,1 miliarde metri cubi în 2009**, din care

- consumul total de gaze naturale a fost de 140,058,502.981 MWh, din care 113.587.445,917 MWh a reprezentat consumul noncasnic (81,1%),
- numărul total de consumatori de gaze naturale a fost de 2.940.782, din care 130.674 consumatori noncasnici,

La nivelul anului 2009, repartizat pe tipuri de consumatori, consumul de gaze din România arăta astfel:

Categorie de consumatori	Grup de consumatori	Pondere din total consum
TOTAL, din care:		100 %
NON-CASNICI	Consumatori captivi	19,27 %
	Consumatori eligibili	58,31 %
CASNICI	Consumatori captivi	22,41 %
	Consumatori eligibili	0,01 %

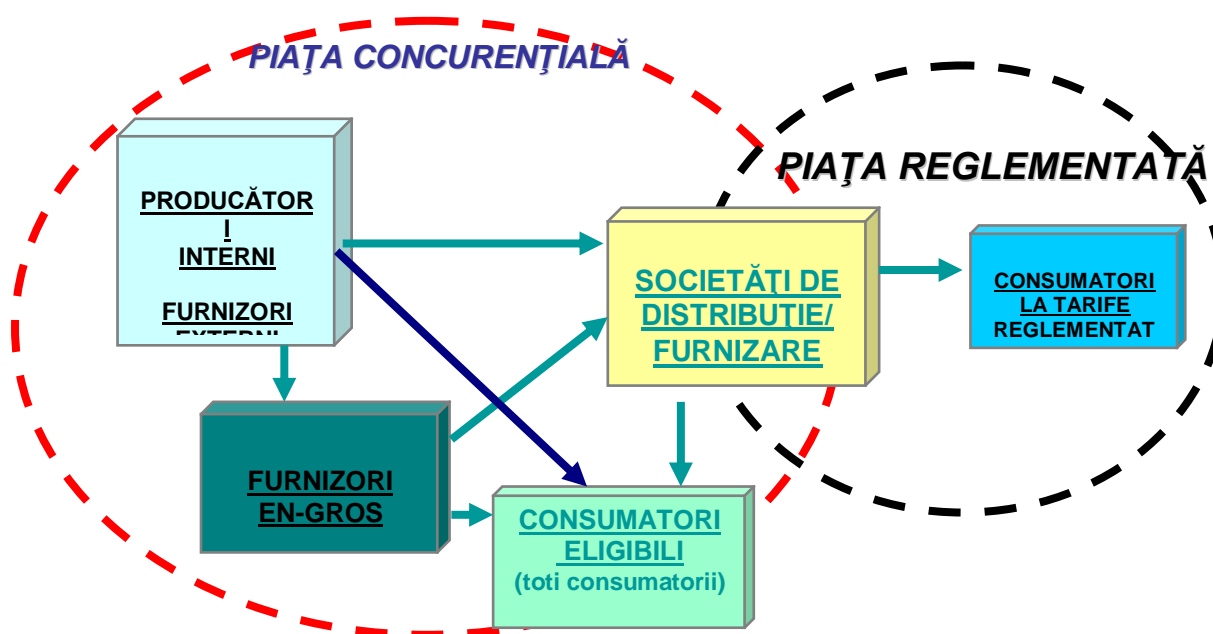
PIAȚĂ, PREȚURI ȘI TARIFE GAZE NATURALE

A. EVOLUȚIA PIETEI DE GAZE NATURALE

Structura pieței de gaze naturale în România

Piața gazelor naturale din România este formată din **segmentul concurențial**, care cuprinde comercializarea gazelor naturale între furnizori și între furnizori și consumatorii eligibili, și **segmentul reglementat**, care cuprinde activitățile cu caracter de monopol natural desfășurate în baza contractelor cadru și furnizarea la preț reglementat.

STRUCTURA PIETEI DE GAZE NATURALE

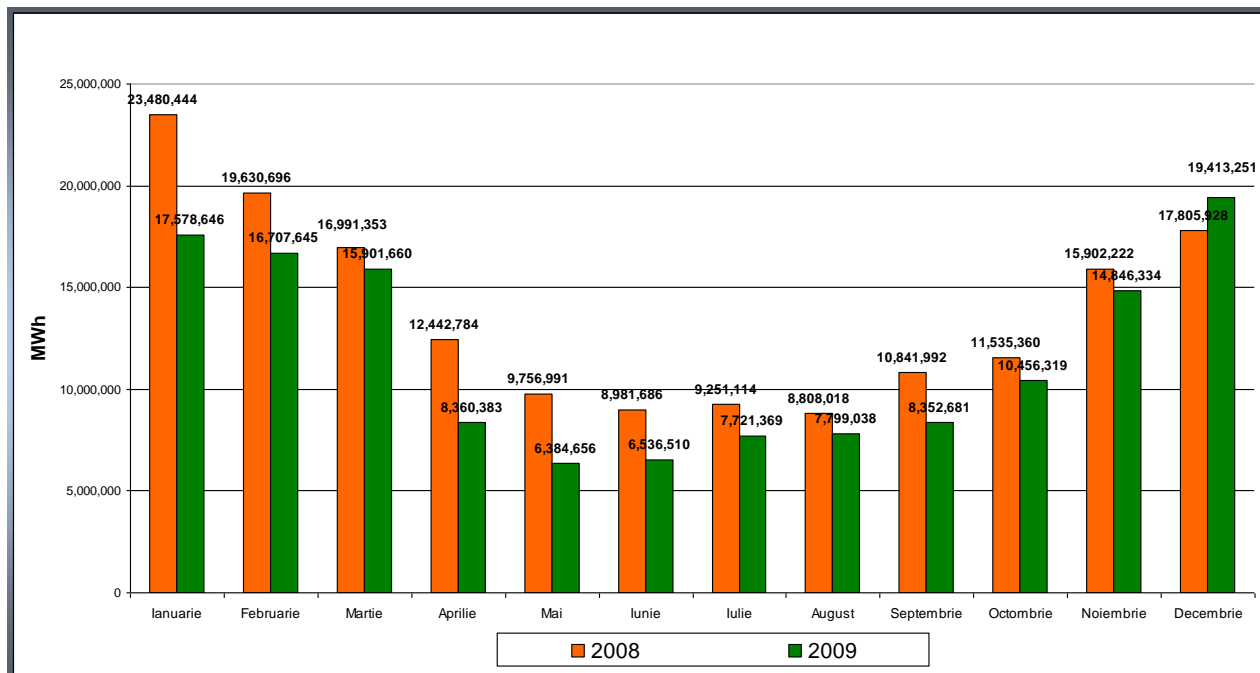

Piața gazelor naturale din România a fost deschisă total la 1 iulie 2007, când toți consumatorii de gaze naturale au posibilitatea de a-și alege propriul furnizor.

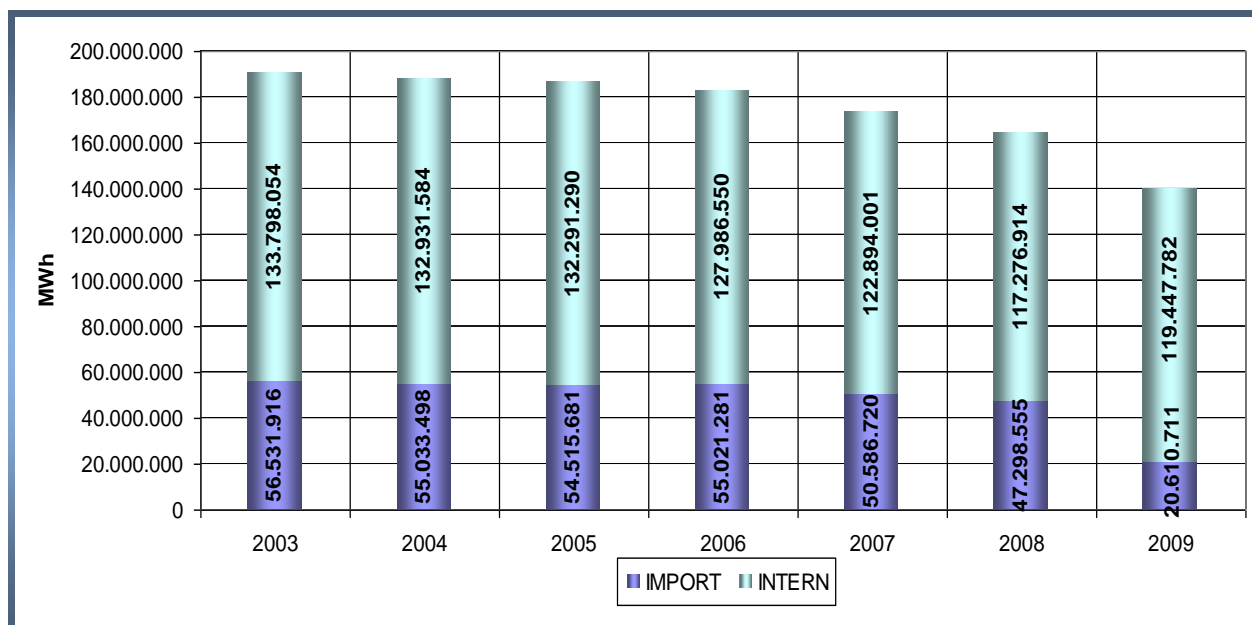
Consumul de gaze naturale s-a menținut relativ constant în ultimii ani, la nivelul de 150-160 milioane MWh, cu o reducere de 15% în anul 2009, pe fondul crizei economice care a antrenat un declin al cererii de gaze naturale:

- consumul total de gaze naturale a fost de 140,058,502.981 MWh, din care 113.587.445,917 MWh a reprezentat consumul noncasnic (81,1%),
- numărul total de consumatori de gaze naturale a fost de 2.940.782, din care 130.674 consumatori noncasnici,
- producția internă de gaze naturale a fost de 119.447.781,889 MWh, iar importul de 20.610.721,092 MWh.

Comparație consum total gaze naturale în România în anii 2008 și 2009:

Consumul intern și acoperirea cu gaze naturale în perioada 2003-2009 (intern, import)

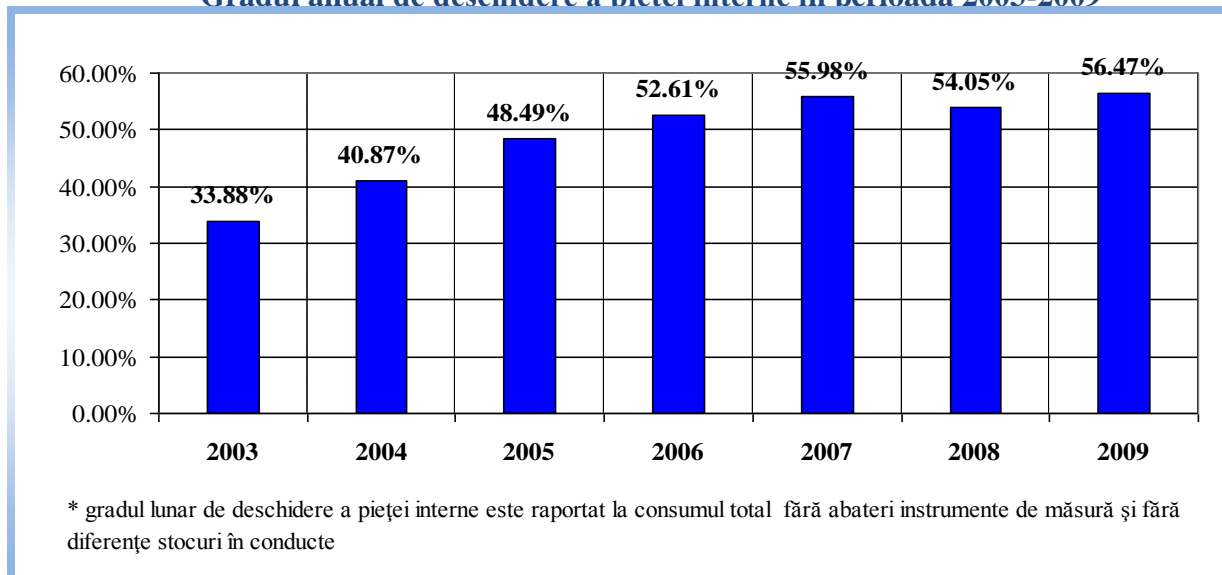
Consumul de gaze în perioada 2003-2009

<i>Anul</i>	<i>Consum total</i>
2003	190,329,970.24 MWh
2004	187,965,082.00 MWh
2005	186,806,970.90 MWh
2006	183,007,831.48 MWh
2007	173,480,721.19 MWh
2008	164,575,469.38 MWh
2009	140,058,492.99 MWh

Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România a crescut constant astfel încât la sfârșitul anului 2009:

- 1 operator al Sistemului Național de Transport – SNTGN Transgaz S.A. Mediaș,
- 7 producători: Romgaz, Petrom, Amromco Ploiești, Amromco New York, Aurelian Oil&Gas, Toreador, Wintershall Mediaș,
- 3 operatori pentru depozitele de înmagazinare subterană: Romgaz, Amgaz, Depomureș,
- 39 de societăți de distribuție și furnizare a gazelor naturale către consumatorii captivi – cei mai mari fiind GDF Suez Energy Romania și E.ON Gaz România,
- 90 de furnizori pe piața en-gross.

Gradul anual de deschidere a pieței interne în perioada 2003-2009

În cursul anului 2009, activitatea de elaborare a reglementărilor specifice privind organizarea, funcționarea și dezvoltarea pieței naționale a gazelor naturale s-a concretizat prin adoptarea mai multor ordine și decizii ale președintelui autorității de reglementare, cu privire la:

- stabilirea stocului de gaze naturale pe care titularii licențelor de furnizare a gazelor naturale au obligația să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană la încheierea activității de injecție din anul 2009;

- modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 1.228/2008 privind scutirea tronsonului românesc al gazoductului Nabucco de la prevederile legislației referitoare la accesul terților la sistemele de transport al gazelor naturale și de la metodologiile de tarifare;
- abrogarea Regulilor comerciale privind piața gazelor naturale
- aprobarea Regulamentului privind stabilirea unor raporturi juridice între furnizori și consumatorii de gaze naturale
- aprobarea Contractului-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici și Condițiile standard pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici
- aprobarea Contractului-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii noncasnici și Condițiile standard pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii noncasnici
- aprobarea Metodologiei privind determinarea anuală a stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și a stocului de gaze naturale pentru operatorul Sistemului național de transport al gazelor naturale
- modificarea și completarea Ordinului ministrului economiei și comerțului, al președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Gazelor Naturale și al președintelui Agenției Naționale pentru Resurse Minerale nr. 102.136/530/97/2006 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și măsuri pentru întărirea disciplinei în sectorul gazelor naturale

Ordinul nr. 3/2009 de stabilire a stocului de gaze naturale pe care titularii licențelor de furnizare a gazelor naturale au obligația să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană la încheierea activității de injecție din anul 2009. Promovarea acestui ordin a fost necesară pentru asigurarea continuității și siguranței în furnizare. Astfel, pentru titularii licenței de furnizare a gazelor naturale care prestează serviciul de furnizare reglementată a gazelor naturale și care au obligația furnizării de ultimă instanță, stocul minim s-a constituit la nivelul de 25% din cantitatea de gaze naturale furnizată în regim reglementat, în anul 2008, consumatorilor finali. De asemenea, pentru furnizarea gazelor naturale aferentă segmentului concurențial, s-a avut în vedere un procent de 12,5% din cantitatea furnizată în anul 2008 pe piața concurențială, consumatorilor finali, iar dacă un furnizor furnizează gaze naturale atât pe segmentul reglementat, cât și pe segmentul concurențial, stocul de gaze naturale s-a constituit cumulativ.

Ordinul nr. 57/2009 de abrogare a Regulilor comerciale privind piața gazelor naturale. Acest demers legislativ a avut la bază faptul că din 2002, anul aprobării acestora, cadrul de reglementare din domeniul gazelor naturale a suferit modificări importante, ca urmare a necesității promovării și aplicării unor acte normative, având în vedere intrarea în vigoare a Legii gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul nr. 74/2009 de aprobare a Regulamentului privind stabilirea unor raporturi juridice între furnizori și consumatorii de gaze naturale. Regulamentul stabilește un set minim de reguli referitoare la activitatea de furnizare, atât pentru consumatori, cât și pentru furnizorii de gaze naturale, iar prin intermediul lui se asigură un cadru de reglementare unitar, indiferent de regimul juridic aplicat raporturilor contractuale dintre prestatorul de servicii de furnizare și consumatorul de gaze naturale, având în vedere că prin deschiderea integrală a pieței

spre concurență inclusiv consumatorii casnici de gaze naturale au dreptul să-și aleagă furnizorul de gaze naturale.

Ordinul nr. 77/2009 (Anexa 1A și Anexa 2A) de aprobare a Contractului-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici și a Condițiilor standard pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici. Noul contract-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale stipulează clauze în sprijinul consumatorilor de gaze naturale, față de contractele anterioare.

Ordinul nr. 77/2009 (Anexa 1B și Anexa 2B) de aprobare a Contractului-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii noncasnici și a Condițiilor standard pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii noncasnici. Principalele modificări au privit termenul scadent, termenul de limitare în caz de neplată, termenul de întrerupere în caz de neplată a facturii, impunerea unui preaviz de 15 zile în cazul rezilierii contractului pe motiv de neplată a facturii, modalitatea de determinare a consumului de gaze naturale.

Ordinul nr. 91/2009 de aprobare a Metodologiei privind determinarea anuală a stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și a stocului de gaze naturale pentru operatorul Sistemului național de transport al gazelor naturale. Metodologia stabilește etapele procesului de determinare a nivelului stocului de gaze naturale și responsabilitățile părților implicate.

Ordinul nr. 580/10663/59/2009 și Ordinul nr. 2210/96/278/2009 de modificare și completare a Ordinului comun nr. 102.136/530/97/2006 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și măsuri pentru întărirea disciplinei în sectorul gazelor naturale.

Decizia nr. 145/2009 și Decizia președintelui ANRE nr. 2246/2009 de modificare și completare a Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 1.228/2008 privind scutirea tronsonului românesc al gazoductului Nabucco de la prevederile legislației referitoare la accesul terților la sistemele de transport al gazelor naturale și de la metodologiile de tarificare. Modificările/completările au avut în vedere solicitările Companiei Nabucco Gas Pipeline International GmbH și, respectiv, recomandările Comisiei Europene, referitoare la armonizarea termenelor și condițiilor de scutire a tronsonului românesc al gazoductului Nabucco cu cele acordate de celelalte autorități de reglementate în domeniu, ale țărilor implicate în proiect

În cursul anului 2009 au fost propuse spre avizare, fiind emise și decizii în acest sens, clauzele specifice pentru 11 contracte de concesiune a serviciului de distribuție a gazelor naturale.

De asemenea, au fost primite 611 sesizări din partea consumatorilor, agenților economici sau a altor entități implicate în sectorul gazelor naturale, cu referire, în principal, la clarificarea modalității de încheiere a noilor contracte de furnizare reglementată a gazelor naturale, la aplicarea prevederilor contractuale, ca urmare a divergențelor apărute în derularea contractelor comerciale încheiate în baza contractelor-cadru elaborate în cadrul serviciului; la clarificarea aspectelor referitoare la încadrarea/reîncadrarea consumatorilor în tranșele de consum și,

respectiv, regularizarea sumelor corespunzătoare; la soluționarea divergențelor rezultate din interpretarea diferită a locului de consum.

Monitorizarea pieței de gaze naturale

Monitorizarea pieței de gaze naturale este activitatea prin care autoritatea de reglementare verifică îndeplinirea cerințelor pe care, anterior monitorizării, prin instrumentele legale specifice, le-a impus instituțiilor reglementate, constată conformitățile sau neconformitățile și, respectiv, identifică pe cei responsabili de neconformități, propune forma de sancționare adecvată, și periodic, asigură revizuirea propriilor proceduri pentru a se asigura că acestea sunt corelate cu obiectivele și obligațiile față de persoanele interesate ale autorității de reglementare.

Activitatea de monitorizare a pieței se derulează conform prevederilor din “Metodologia de monitorizare a pieței interne de gaze” aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 62/ 2007, modificată și completată cu Ordinul președintelui ANRE nr. 114/ 2008 și a procedurii operaționale *Monitorizarea pieței interne reglementate a gazelor naturale și a consumatorilor eligibili*.

În conformitate cu prevederile metodologiei de monitorizare a pieței interne de gaze naturale menționate mai sus, operatorii licențiați de ANRE au obligația raportării lunare a activității lor.

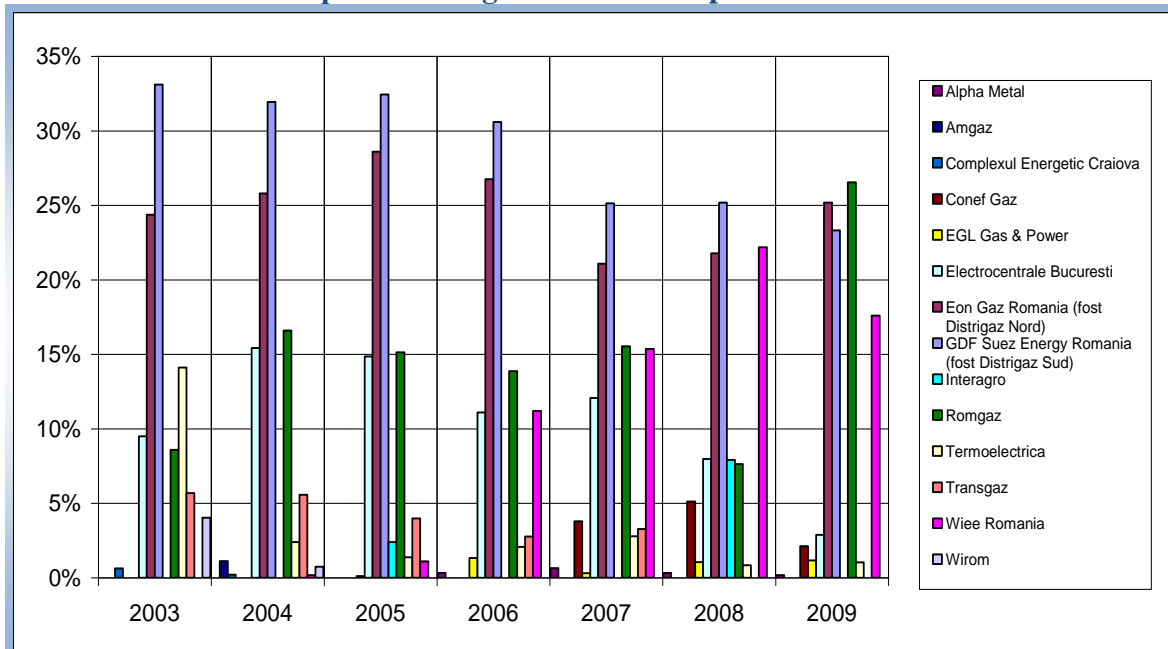
Astfel, în urma datelor introduse de aceștia în modulul de colectare on-line, activitatea de monitorizare a constat în următoarele:

- Supravegherea modului de funcționare a pieței interne de gaze naturale, de respectare a prețurilor și tarifelor reglementate;
- Asigurarea respectării tarifelor și prețurilor reglementate;
- Efectuarea de aprecieri periodice (lunar și anual) cuprinse în rapoarte interne cu privire la eficiența funcționării pieței de gaze naturale, precum și a comportamentului participanților la piață;
- Verificarea cantităților de gaze naturale raportate în baza de date a ANRE, proces necesar operatorilor licențiați pentru verificarea veniturilor reglementate realizate în anul 2009;
- Identificarea neregulilor în funcționarea pieței de gaze naturale și a cazurilor de încălcare de către operatorii economici din sector, a reglementărilor emise de către ANRE cu privire la organizarea și funcționarea pieței;
- Întocmirea de raportări anuale privind cantitățile de gaze naturale realizate de fiecare titular de licență (furnizare/ distribuție/ inmagazinare/ transport/ tranzit/ dispecerizare) în vederea regularizării facturilor emise de Direcția economică a ANRE;
- Întocmirea de raportări statistice anuale privind piața de gaze naturale;

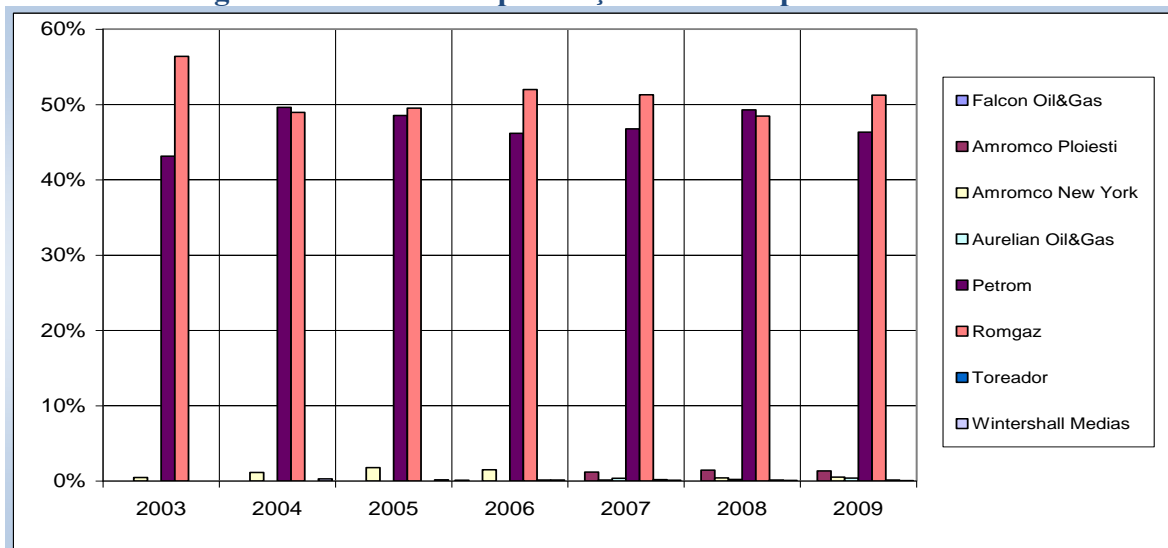
- Publicarea pe pagina de Internet a ANRE a rapoartelor lunare cu privire la funcționarea pieței de gaze naturale. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate privind funcționarea pieței, care fac posibile evaluări ale nivelului concurenței și analize specifice ale părților interesate;
- Monitorizarea contractelor de achiziție ale titularilor de licențe de furnizare gaze naturale.

Conform prevederilor Ordinului comun nr.102.1366/ 530/ 97/ 2006 al MEC/ ANRE/ ANRM, până la realizarea convergenței prețului producției interne cu prețul gazelor naturale din import, toți operatorii sunt obligați la respectarea amestecului de gaze naturale, constituit din gaze din producția internă curentă/ înmagazinare și din gaze naturale din import curent/ înmagazinare.

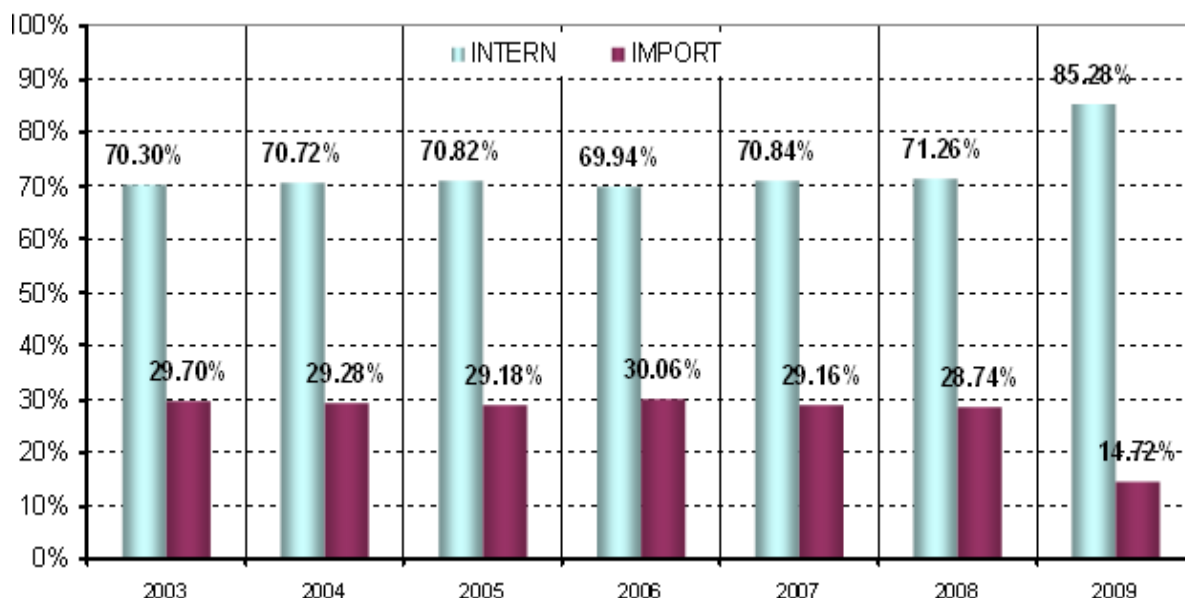
Structura importului de gaze naturale în perioada 2003-2009

Structura gazelor naturale din producție internă în perioada 2003-2009

Tipul surselor de gaze naturale consumate în perioada 2003-2009*

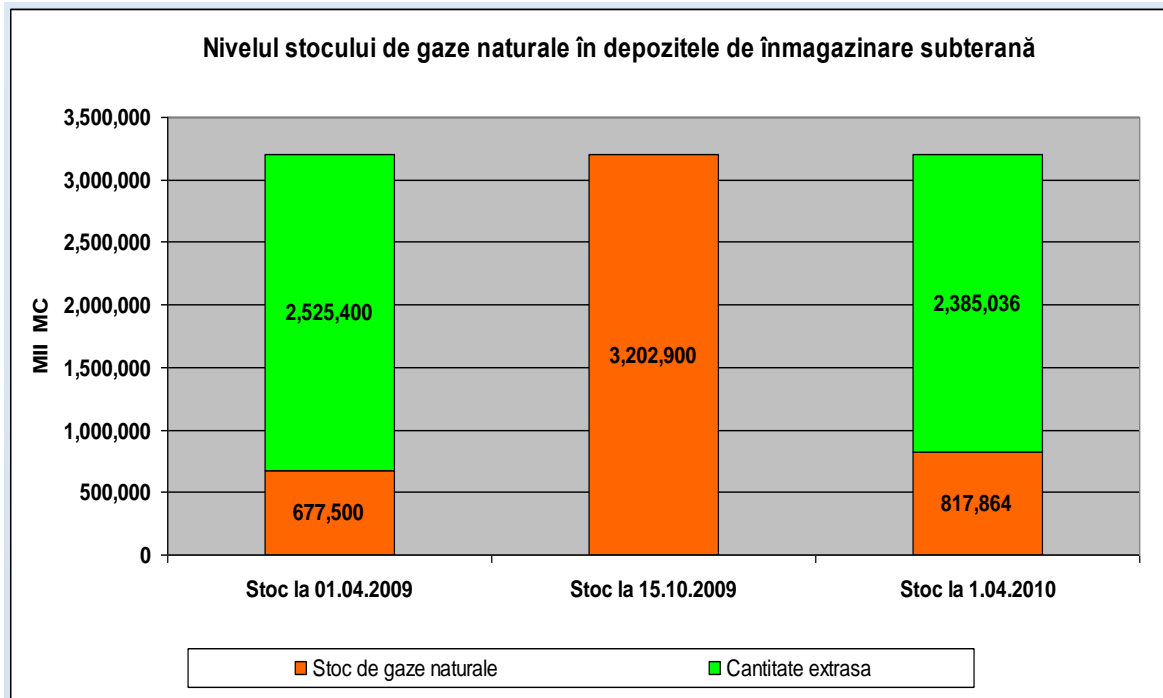
*Graficul reprezintă structura surselor disponibile pe piață (cât s-a consumat din producție internă și cât din import) și, având în vedere că există consumatori care utilizează gaze naturale doar din producția internă, nu reprezintă procentul de import avizat de ANRE pentru perioada respectivă.

De asemenea, prin Legea nr. 332/11.11.2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 54/2009 privind stabilirea unor măsuri temporare în domeniul gazelor naturale, s-a dispus ca, în perioada iunie 2009-octombrie 2010, furnizarea gazelor naturale pentru consumatorii eligibili care optează pentru statutul de consumator întreruptibil să se facă doar din producția internă.

Astfel, prin excepție de la prevederile art. 100 alin. (5) din Legea gazelor, în perioada menționată anterior, structura amestecului de gaze naturale pentru consumatorii eligibili care optează pentru statutul de consumator întreruptibil este formată numai din gaze naturale din producția internă.

Au fost analizate Rapoartele de fundamentare privind cererea de gaze naturale și sursele de acoperire a acesteia înaintate de Operatorul de piață din cadrul SNTGN Transgaz și au fost avizate rapoartele sus menționate.

În conformitate cu prevederile **Regulamentului privind accesul reglementat la depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale**, aprobat prin Decizia ANRGN nr. 824/2004, au fost analizate cererile furnizorilor de gaze naturale și a aprobat accesul la depozitele de înmagazinare subterană pentru cantitățile de gaze naturale necesare realizării serviciului public obligatoriu pentru ciclul de înmagazinare 2009-2010.

PREȚURI ȘI TARIFE GAZE

Metodologia de tarifare a gazelor naturale are la bază un ansamblu de reguli imperative care corespund atât prevederilor europene, cât și practicilor internaționale în domeniul stabilirii prețurilor și tarifelor. Determinarea și modificarea de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) a prețurilor finale reglementate se realizează în baza unor criterii și metodologii foarte clar stabilite prin Decizia președintelui ANRGN nr. 1078/2003 privind aprobarea *Criteriilor și metodelor pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale* și Decizia președintelui ANRGN nr. 311/2005, ambele decizii fiind cuprinse ca anexe la contractele de privatizare încheiate cu SC Distrigaz Sud SA și SC Distrigaz Nord SA (anexele R la contractul de privatizare nr.6/18 10 2004 și contractul nr.7/21 10 2004).

Principiile care stau la baza elaborării reglementarilor privind sistemele de prețuri și tarife pentru activitățile reglementate sunt următoarele:

- stimularea utilizării eficiente a gazelor naturale, asigurarea calității serviciilor, asigurarea puterii calorice a gazelor naturale, promovarea concurenței pe piața gazelor naturale și protecția intereselor consumatorilor;
- eliminarea subvenționărilor încrucișate și/sau a diferențierilor nejustificate între tipurile de consumatori sau după tipul de utilizare a gazelor naturale;
- prevenirea speculațiilor și a comportamentelor speculative pe piața gazelor naturale;
- încurajarea trecerii cererii din perioada de varf de consum în perioadele de consum redus.

Legea Gazelor nr. 351/2004 stabilește în sarcina titularilor licențelor de distribuție și furnizare a gazelor naturale, **obligația privind serviciul public**. Obligația serviciului public constă în:

- garantarea accesului oricărui consumator la un serviciu public de interes general,
- asigurarea securității și continuității în furnizare, potrivit prevederilor legale.

În schimbul realizării **obligației de serviciu public**, statul trebuie să asigure operatorilor licențiați, prin prețurile finale aprobate, o rată rezonabilă a rentabilității la un nivel de 8,63% din capitalul investit.

Reglementarea veniturilor operatorilor licențiați care desfășoară activități reglementate în sectorul gazelor naturale **se realizează pe perioade de reglementare**.

1. Prima perioadă de reglementare pentru activitățile de distribuție/furnizare s-a desfășurat între 1 ianuarie 2005 și 31 decembrie 2007;
2. Următoarele perioade de reglementare sunt de 5 ani iar a doua perioadă se desfășoară între 1 ianuarie 2008 și 31 decembrie 2012.

România se află în cel de -al III - lea an din perioada a doua de reglementare (1 ianuarie – 31 decembrie 2010).

Veniturile reglementate în primul an al fiecărei perioade de reglementare se calculează conform **formulei generale** :

$$VB = OPEX + RoR (8,63\%) \times RAB + AR$$

Unde :

- VB – venitul de bază, calculat ca venit total necesar operatorului în primul an al perioadei de reglementare,
- OPEX – cheltuielile operaționale totale ale operatorului, estimate pentru primul an al perioadei de reglementare,
- ROR – rata reglementată a rentabilității,
- RAB – valoarea reglementată a activelor companiei recunoscute de ANRE,
- AR - amortizarea reglementată recunoscută de ANRE pentru primul an al perioadei de reglementare.

Veniturile reglementate din anii urmatori se vor ajusta anual cu următoarele elemente:

- **rata inflației;**
- valoarea investițiilor puse în funcțiune în anul respectiv;
- diferențele de costuri preluate direct (taxe, impozite datorate statului);
- diferențele de venituri rezultate ca urmare a diferențelor dintre cantitățile prognozate și cele efectiv realizate (scăderea generală a consumului determină pierderi datorită costurilor fixe);
- costurile neprevăzute apărute datorită unor factori externi imprevizibili, (forță majoră: inundații, incendii, explozii etc.);
- rata de creștere a eficienței economice.

Conform metodologiei de tarifare, **la data de 1 ianuarie a fiecărui an**, metodologia prevede ajustarea acestor venituri și, implicit, a tarifelor de distribuție și a marjelor de furnizare care intră în calculul prețului reglementat la consumatori.

Prețurile reglementate ale gazelor naturale la consumatorii finali cuprind următoarele elemente:

- tarifele de distribuție pentru prestarea activității de distribuție;
- marjele de furnizare pentru prestarea activității de furnizare reglementată;
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată.

Costurile înregistrate de furnizori pentru achiziția gazelor naturale destinate furnizării reglementate, **se evaluează trimestrial de către ANRE**, pe baza informațiilor referitoare la:

- prognoza privind prețul de achiziție a gazelor naturale din producție internă;
- prognoza privind prețul de achiziție a gazelor naturale din import;
- prognoza privind cererea totală și cererea pe piața reglementată a gazelor naturale;
- prognoza privind sursele privind acoperirea necesarului de consum pe piața totală și pe cea reglementată;
- prognoza privind structura surselor pentru acoperirea necesarului de consum (procentul de amestec);
- prognoza privind evoluția cursului de schimb leu/USD;
- tarifele de transport și înmagazinare.

Conform metodologiei de calcul, **la sfârșitul fiecărui trimestru** toate elementele estimate din costul unitar de achiziție a gazelor naturale se regularizează în funcție de costurile efectiv înregistrate de operatori.

Începând cu data de 1 aprilie 2009, au intrat în vigoare ordinele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de operatorii activi pe piața gazelor naturale, pentru cel de-al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare, respectiv 2008 – 2012.

Prin ordinele emise, s-a realizat menținerea constantă a prețurilor finale reglementate pentru cei doi mari operatori S.C. E.ON GAZ ROMÂNIA S.A. și S.C. DISTRIGAZ SUD S.A. (actualul GDF Suez Energy România), în timp ce pentru restul operatorilor prețurile au înregistrat diminuări cu procente de până la 17%. Prețurile și tarifele publicate au rezultat în urma analizei costurilor reale aferente primelor 3 trimestre ale anului 2008 și a costurilor estimate pentru trimestrul IV 2008, precum și a includerii în tarifele de distribuție și în marjele de furnizare a pierderilor operatorilor aferente trimestrului I, înregistrate de operatori ca urmare a neajustării tarifelor de distribuție începând cu 1 ianuarie 2008.

Începând cu 1 mai 2009, ANRE **a diminuat cu trei procente** prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de către S.C. E.ON GAZ ROMÂNIA S.A. și GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A., operatori ce dețin peste 95% din cota de piață. Această reducere de 3% a fost consecința excluderii, din tarifele de distribuție și din marjele de furnizare, a veniturilor neîncasate în trimestrul I 2009 de către operatori, respectiv a amânării recuperării acestora, raportate la datele economice ale operatorilor aferente anului

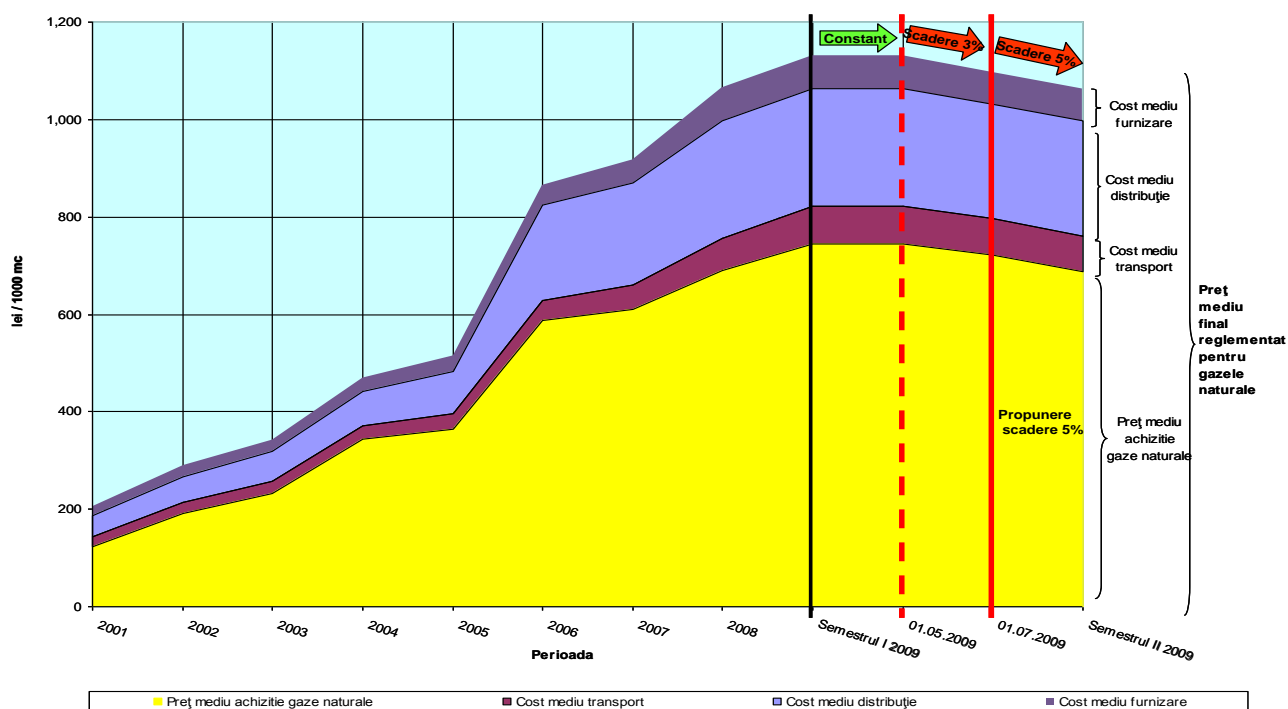
2008 (investiții, costuri preluate direct, venituri nerealizate, costuri cu achiziția gazelor, cantități efectiv distribuite și furnizate).

Această reducere de 3% a fost consecința excluderii, din tarifele de distribuție și din marjele de furnizare, a veniturilor neîncasate în trimestrul I 2009 de către operatori, respectiv a amânării recuperării acestora, raportate la datele economice ale operatorilor aferente anului 2008 (investiții, costuri preluate direct, venituri nerealizate, costuri cu achiziția gazelor, cantități efectiv distribuite și furnizate).

Totodată, concomitent cu menținerea sau aprobarea prețurilor finale reglementate în trimestrul I și II 2009, ANRE a estimat și a inclus în calculul acestora o sumă fixă unitară necesară acoperirii costurilor legate de achiziția gazelor naturale (inclusiv serviciile aferente), destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată (CUG).

Pentru trimestrul al III-lea 2009 ANRE a decis reducerea cu aproximativ 5% a prețurilor finale reglementate – Ordinul comun nr. 65/16.06.2009.

Evoluția prețurilor și tarifelor în perioada 2001 - 2009

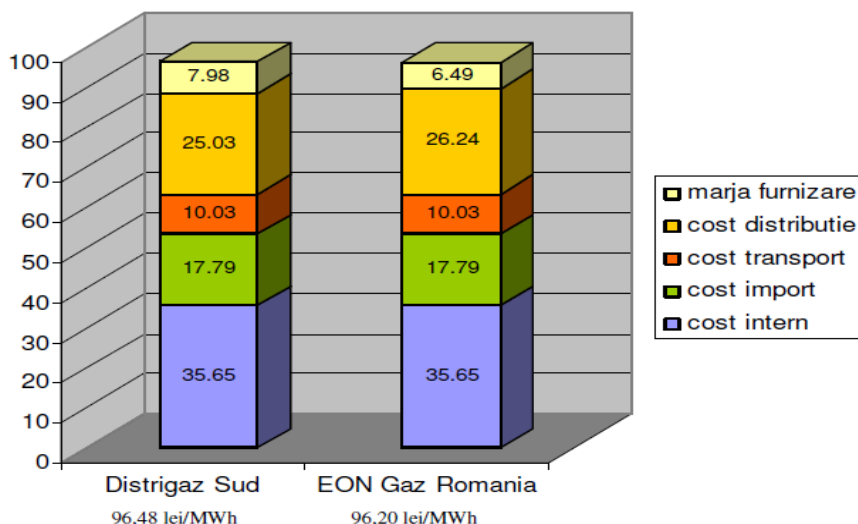
Estimarea ponderii importului pentru trimestrul al III-lea 2009 s-a făcut în condițiile în care consumatorii întreruptibili vor beneficia de gaze naturale numai din producția internă. Ca urmare, procentul de amestec propus pentru trimestrul al III-lea 2009 a fost de 22%. În aceste condiții, a fost evaluată suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru trimestrul al III-lea al anului 2009, rezultând valoarea de 63,47 lei/Mwh.

Conform prevederilor Deciziei nr. 1078/2003 privind aprobarea Criteriilor și metodelor pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, cu

modificările și completările ulterioare, valoarea CUG de 63,47 lei/Mwh se adăunează la tarifele de distribuție și marjele de furnizare în vigoare, rezultând prețurile finale din ordinul supus spre aprobare.

Pentru consumatorii S.C. EON GAZ ROMÂNIA S.A. și S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A. prețurile finale reglementate s-au redus, începând cu data de 1 iulie 2009, cu procente cuprinse între 5% și 5,35%. Pentru consumatorii celorlalți 38 de operatori, care acoperă circa 3% din piața reglementată, prețurile finale s-au redus, începând cu data de 1 iulie 2009, în funcție de categoria de consumatori, cu procente cuprinse între 4,56% și 6,48%.

Structură preț reglementat categoria B1

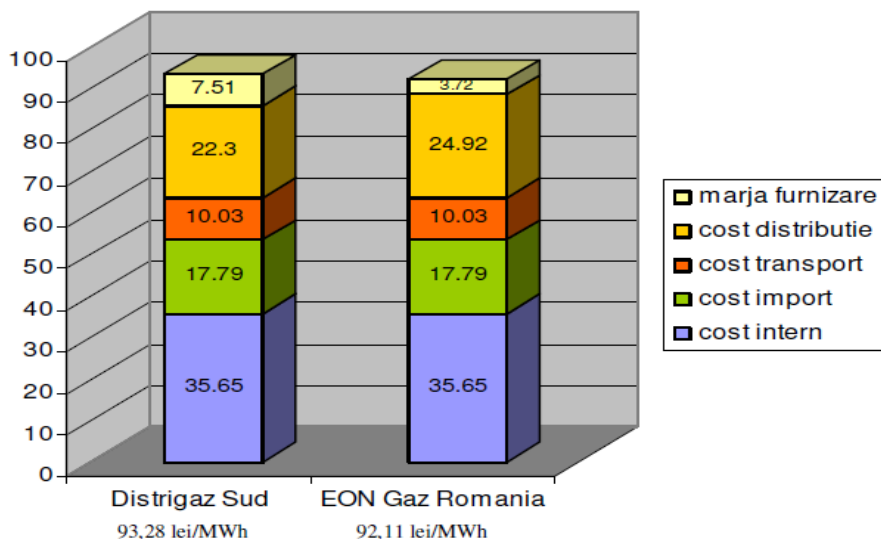

În trimestrul IV 2009 prețurile finale reglementate pentru consumatorii finali au rămas la nivelul celor aprobate la 1 iulie 2009. Structura prețurilor finale pentru S.C. EON GAZ ROMÂNIA S.A. și S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A., la categoriile de consumatori B1 și B4, precum și nivelul prețurilor finale valabile de la data de 1 iulie – 31 decembrie 2009 este prezentată mai jos:

Pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (inclusiv serviciile aferente), destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, ANRE estimează **Suma fixă unitară - CUG^{fr}** la începutul fiecărui trimestru al perioadei de reglementare, sumă recunoscută în preț final.

Costurile de achiziție pentru gazele naturale destinate furnizării către consumatorii care au ales să rămână parte într-un contract reglementat (furnizare în regim reglementat), reflectă

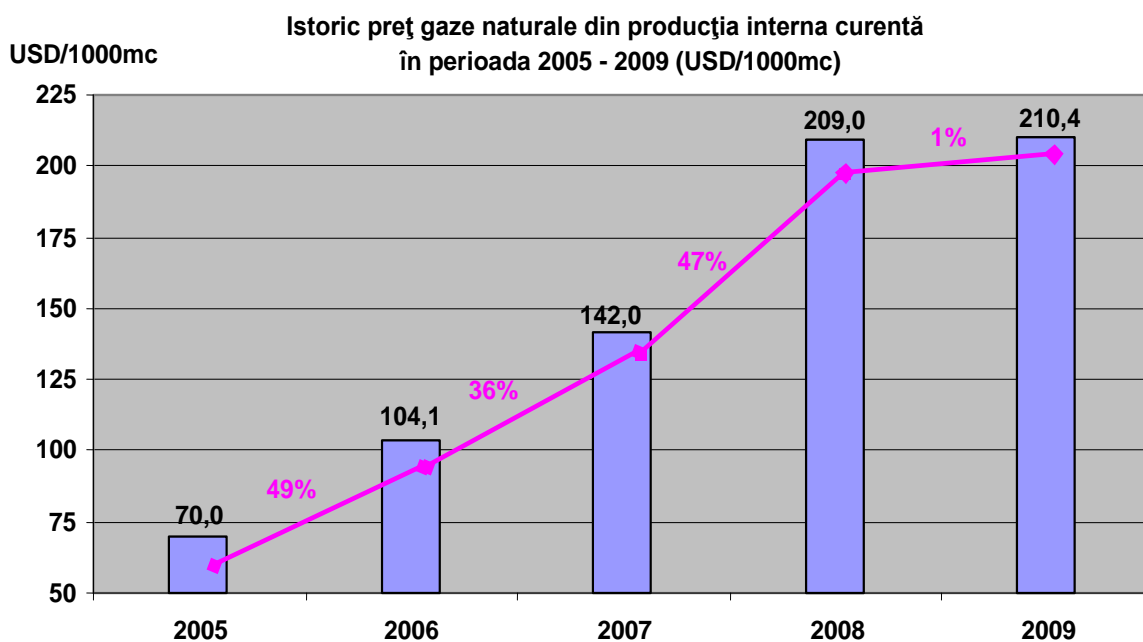
Structură preț reglementat categoria B4

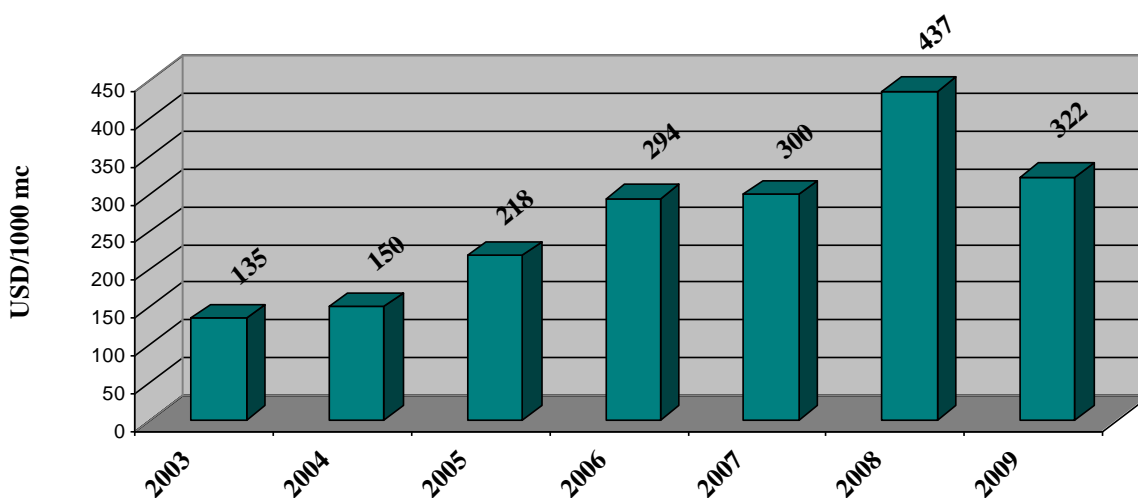
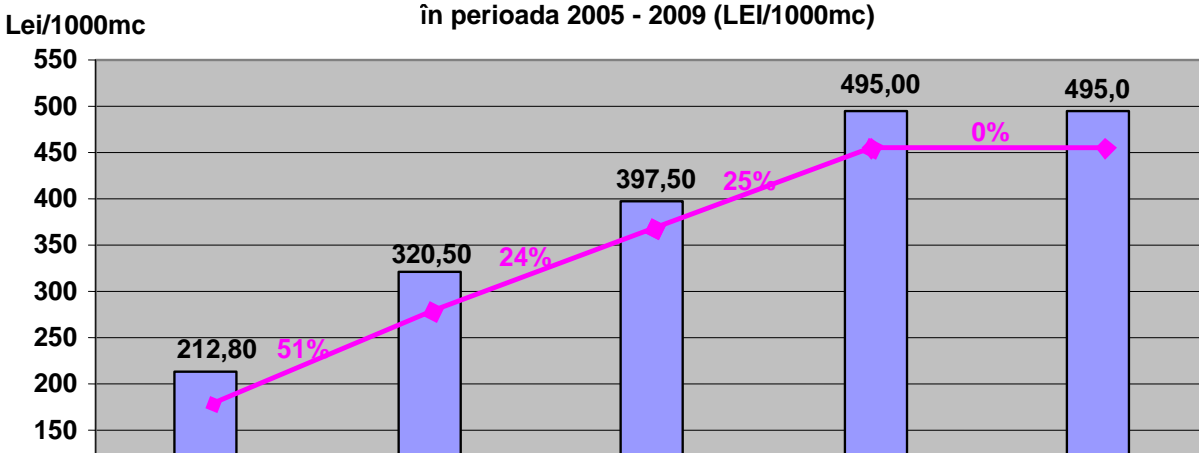
informațiile existente la momentul reevaluării, pe piața internă și internațională sunt evaluate de ANRE astfel încât să acopere integral cheltuielile ce vor fi efectuate de furnizorii licențiați pentru achiziția gazelor naturale, într-o manieră prudentă și eficientă.

În urma calculului efectuate în care sunt estimate cererea de gaze naturale pe piața reglementată și structura surselor pentru trimestrele IV 2009 și I 2010 și ponderea importului în structura amestecului de gaze naturale pentru aceleași perioade, precum și pe baza estimărilor în ceea ce privește celelalte elemente luate în calculul sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale, aceasta a fost estimată, pentru trimestrul al IV-lea al anului 2009, la valoarea de 63,47 lei/Mwh.

Astfel, ținându-se cont de prognoza privind sursele și cererea totală de gaze naturale în fiecare trimestru al anului 2009, prognoza operatorilor licențiați de gaze naturale privind cantitățile prognozate a fi furnizate în regim reglementat în anul 2009, estimarea ANRE privind evoluția prețului la gazele naturale din import, realizată pe baza cotațiilor internaționale publicate în Platts Oilgram Price Report pentru produsele „GasOil 0,2” și „1% Fuel Oil” în condiția Cargoes, FOB Mediterana, Basis Italy și a unei formule de aproximare a prețului, valoarea tarifelor de transport și a tarifelor de înmagazinare în vigoare la data evaluării, suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale a fost evaluată la 77,77 lei/MWh pentru trimestrul I 2009, 68,55 lei/MWh pentru trimestrul II 2009 și la 63,47 lei/Mwh pentru trimestrul al III-lea al anului 2009.

Istoric preț gaze naturale din producția internă curentă
în perioada 2005 - 2009 (LEI/1000mc)

În anul 2009, analiza evidențelor contabile reglementate a avut în vedere un număr de 39 operatori licențiați care desfășoară activitățile reglementate de furnizare, distribuție, înmagazinare și transport de gaze naturale și 22 operatori care desfășoară activități pe piața liberă.

În vederea ajustării veniturilor unitare reglementate aferente activităților de **distribuție** și de **furnizare** reglementată desfășurată de operatorii licențiați din domeniul gazelor naturale pentru cel de al treilea an al celei de a doua perioade de reglementare, analiza efectuată a vizat următoarele aspecte principale: a) costurile preluate direct efectiv înregistrate în anul 2008, cele realizate în primele 9 luni ale anului 2009, precum și valorile estimate a se realiza în ultimele 3 luni ale anului 2009; b) investițiile recepționate/puse în funcțiune în anul 2008, cele realizate în primele 9 luni ale anului 2009, precum și valorile estimate a se realiza în ultimele 3 luni ale anului 2009.

În vederea ajustării veniturilor unitare reglementate aferente activităților de **înmagazinare** și de **transport**, desfășurate de operatorii licențiați din domeniul gazelor naturale, analiza efectuată a vizat următoarele aspecte principale: a). costurile preluate direct realizate în anii 2 și 3 de

reglementare, aferenți celei de a doua perioade de reglementare; b) investițiile recepționate/puse în funcțiune în anii 2 și 3 de reglementare, aferenți celei de a doua perioade de reglementare.

Pentru stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de înmagazinare subterană a gazelor naturale și a serviciului de transport al gazelor naturale au fost emise:

Ordinul nr. 63/16.06.2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș, intrate în vigoare începând cu 1 iulie 2009.

Ordinul nr. 81/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș, cu aplicabilitate din data de 15 octombrie 2009.

Ordinul nr. 76/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale realizat de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A. Mediaș.

STRATEGIE DE TRANZIT

INTERCONECTARILE EXISTENTE SI VIITOARE ALE SNT CU TARILE VECINE

II. SURSE REGENERABILE ȘI COGENERAREA DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

PROMOVAREA ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE (SRE)

Potențialului de SRE disponibil în România

România dispune de un potențial important și diversificat în ceea ce privește SRE, estimat la: 1,2TWh pentru energia solară, 23TWh pentru energia eoliană, 36TWh pentru energia hidro din care 3,6TWh energie hidro sub 10MW, 318PJ din biomasă și biogaz și 7PJ energie geotermală. Cifrele reprezintă potențialul teoretic.

În prezent potențialul hidro tehnic amenajabil reprezintă 36TWh și este exploatat în proporție de cca 48%, în timp ce utilizarea în scopul producerii energiei electrice a potențialului eolian, solar, biomasă și geotermal este nesemnificativă.

Valorificarea SRE reprezintă, un obiectiv major în cadrul politicii Uniunii Europene, înscriindu-se în contextul necesității renunțării treptate la folosirea combustibililor convenționali și obținerii independenței energetice a statelor membre față de sursele externe de energie.

Pentru realizarea obiectivelor naționale încă din anul 2005 România a adoptat pentru promovarea producției de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie (E-SRE) **sistemul de cote obligatorii combinat cu tranzacționarea de certificate verzi (CV)**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1892/2004 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare, deoarece acest sistem:

- este compatibil cu regulile de piață,
- contribuie la realizarea țintelor naționale cu costuri minime,
- controlează cantitățile asigurând realizarea țintei,
- prețul CV este stabilit prin mecanisme de piață, producătorii fiind stimulați să introducă măsuri de creștere a eficienței energetice.

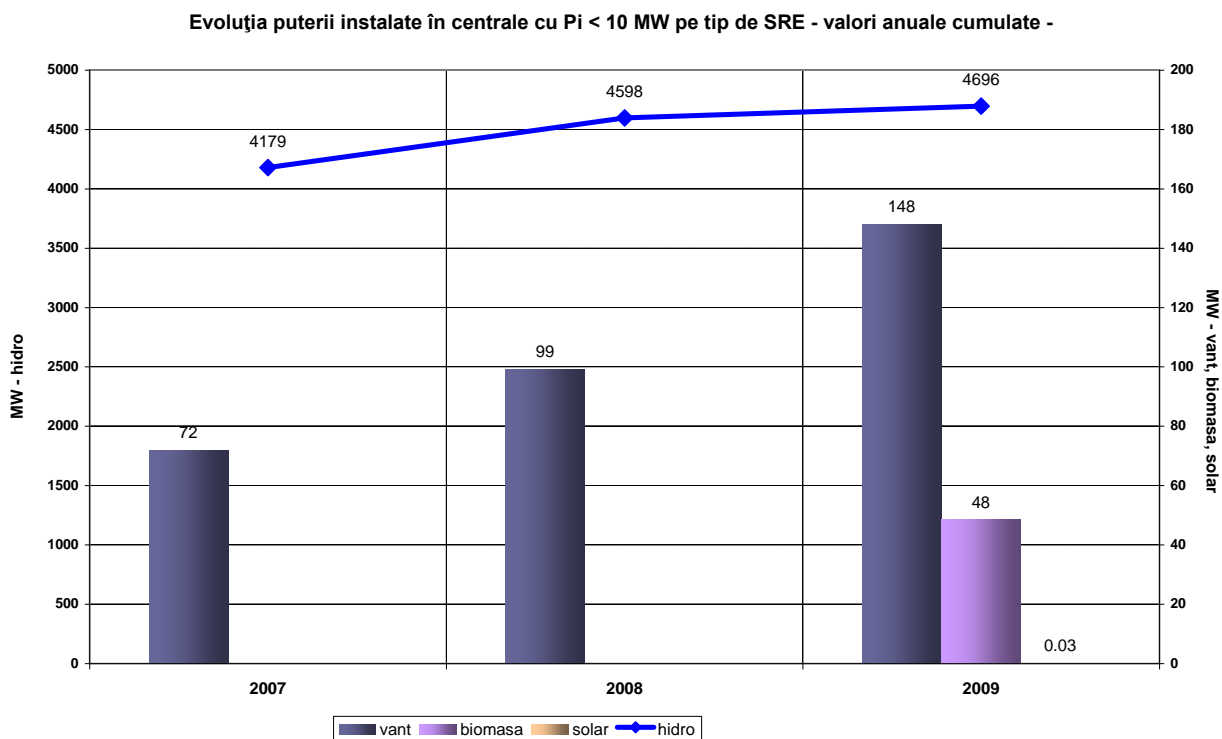
Sistemul de promovare se aplică tuturor producătorilor de E-SRE, pentru care se acordă același număr de certificate verzi, respectiv 1 CV pentru fiecare 1 MWh produs și livrat în rețea. Fac excepție producătorii care dețin centrale hidroelectrice: puse în funcțiune înainte de 1 ianuarie 2004, și/sau cei cu puteri instalate mai mari de 10MW pentru care sistemul de promovare nu se aplică.

Energia hidroelectrică produsă în centralele mari cu puteri instalate mai mari de 10MW se ia în considerare la realizarea obiectivelor naționale. În perioada 2005 - 2009 s-a realizat instalarea de centrale:

- **hidroelectrice** noi cu puteri instalate de cel mult 10 MW însumând o putere de **64 MW**,

- **eoliene** însumând o putere instalată de **13,1 MW**, din care 10,6 MW sunt turbine „second-hand”,
- **pe biomasă** însumând o putere instalată de **8MW**,
- **fotovoltaice** însumând o putere instalată de **0.009 MW**, fapt ce a condus la necesitatea îmbunătățirii sistemului de promovare stabilit inițial.

Evoluția puterii instalate, pe tip de sursă, în centralele cu puteri instalate ≤ 10 MW, este ilustrată în figura nr.2:

Evoluția puterii instalate în centralele cu $P_i \leq 10$ MW pe tip de sursă (valori lunare cumulate)

Creșterea mai lentă a puterii instalate în centralele care utilizează SRE s-a datorat, în cazul energiei eoliene, și unor cauze care nu țin de sistemul de promovare adoptat, cum ar fi:

- lipsa unor măsurători adecvate de vânt și necesitatea efectuării acestora care durează cel puțin un an de zile;
- dificultăți în procurarea de turbinele eoliene care în perioada 2006-2007 necesita cel puțin doi ani de așteptare;
- duratelor mari de timp a etapelor pregătitoare ale proiectelor de E-SRE, de exemplu obținerea terenurilor.

Activitățile de reglementare cu referire la domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie (E-SRE) în anul 2009 s-au concentrat, în principal, pe: elaborarea cadrului de reglementare aferent *Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile*; elaborarea unei propuneri de modificare a Legii nr. 220/2008; elaborarea documentației de pre-notificare a schemei de promovare a E-SRE prin certificate verzi prevăzută în *Legea 220/2008* la Comisia Europeană și clarificarea anumitor aspecte

sesizate de Comisia Europeană; urmărirea modului de funcționare a sistemului legislativ și de reglementare actual aferent domeniului de promovare a E-SRE și a comportamentului operatorilor economici implicați, în scopul evidențierii eventualelor disfuncționalități și îmbunătățirii cadrului de reglementare existent și a atingerii obiectivului asumat de România de 33% ponderea E-SRE în consumul național de energie electrică în anul 2010.

În acest sens pot fi identificate următoarele activități:

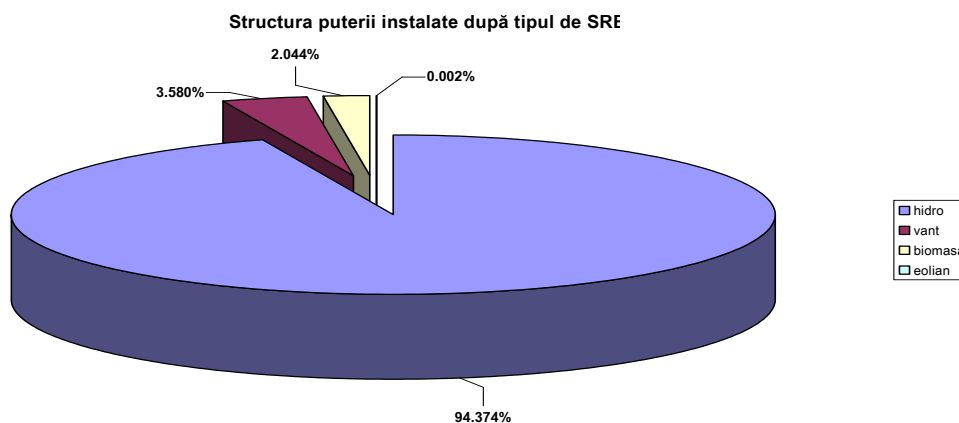
- elaborarea reglementărilor ce decurg din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie;
- calificarea capacităților de producție de E-SRE pentru producție prioritară și pentru schema de susținere prin certificate verzi;
- monitorizarea producătorilor de E-SRE calificați pentru producție prioritară necontrolabilă;
- certificarea E-SRE și emiterea de garanții de origine producătorilor, certificarea energiei electrice produse în cogenerare;
- monitorizarea funcționării pieței de certificate verzi și completarea cadrului de reglementare pentru piața de certificate verzi.

Cu referire la reglementările ce decurg din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, în cursul anului 2009 au fost elaborate următoarele reglementări:

- *Propunere de Hotărâre de Guvern pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie* (HG 1479/2009), în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (2) din Legea nr. 220/2008;
- *Procedura pentru alocarea sumelor de bani rezultate din neîndeplinirea cotelor obligatorii de certificate verzi de către furnizorii de energie electrică (Ordinul președintelui ANRE nr. 62/2009)*, care are ca scop alocarea sumei bănești rezultată către operatorii de rețea, pentru investiții, în vederea facilitării accesului producătorilor de E-SRE la rețeaua de transport/distribuție;
- *Regulamentul de calificare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea schemei de sprijin*; documentul a fost pus pe site-ul ANRE pentru observații; la elaborarea documentului final au fost luate în considerare observațiile primite; în prezent, documentul se află în forma finală, în vederea aprobării în ședința Comitetului de Reglementare. Până la aprobarea acestui *Regulament*, producătorii de E-SRE sunt calificați pentru sistemul de promovare în baza Regulamentului pentru calificarea producției prioritare de E-SRE aprobat prin Ordinul ANRE nr. 39/2006;

Cu referire la calificarea capacităților de producție de E-SRE pentru producție prioritară și pentru schema de susținere prin certificate verzi, în cursul anului 2009 au fost emise 21 decizii, din care 18 decizii pentru unități de producție noi, două pentru unități de producție aflate în perioada de probă și una pentru calificarea pentru producție prioritară de energie electrică a unităților de producție pentru anul 2010. Principalele rezultate obținute în urma etapei de calificare pentru producție prioritară de E-SRE pentru anul 2009 se prezintă după cum urmează:

- Capacitatea electrică instalată în unitățile de producție E-SRE calificate în cursul anului 2009 pentru producție prioritară pentru anul 2009 este de 21,06 MW și include centrale eoliene, centrale hidro cu puteri instalate de cel mult 10 MW, centrale pe biomasă cât și centrale fotovoltaice;
- Capacitatea electrică instalată în unitățile de producție E-SRE calificate la sfârșitul anului 2009 pentru producție prioritară pentru anul 2010 este de 396,16 MW și include centrale eoliene, centrale hidro cu puteri instalate de cel mult 10 MW, centrale pe biomasă, cât și o centrală fotovoltaică:

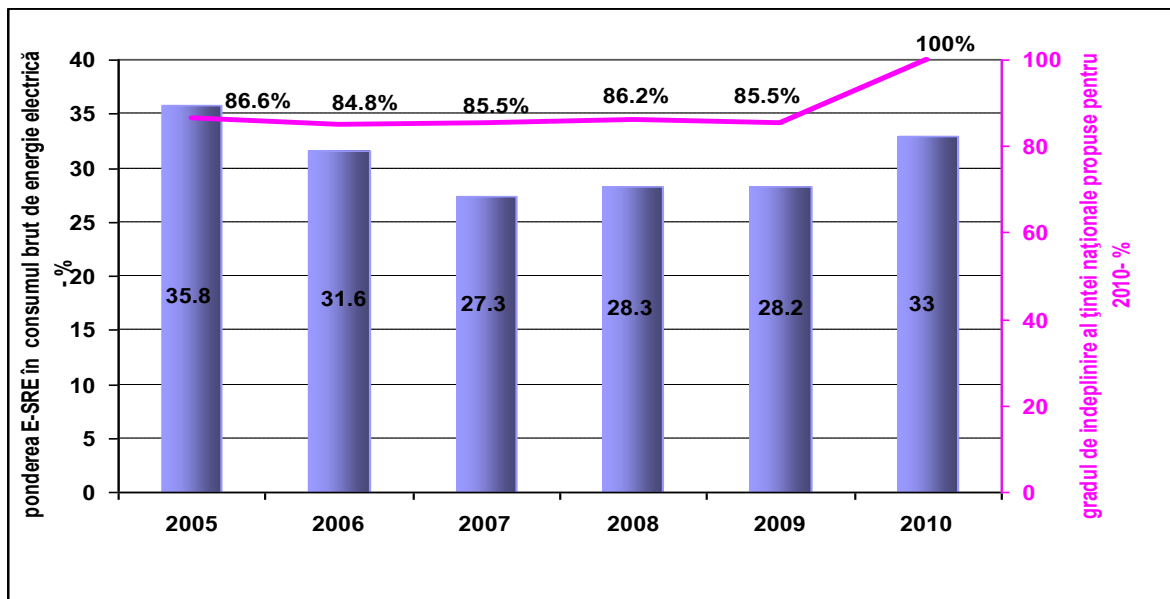

- Din capacitatea electrică totală calificată pentru anul 2010, 36% este calificată pentru producție prioritară controlabilă, iar restul pentru producție prioritară necontrolabilă.

Cu referire la certificarea E-SRE și emiterea de garanții de origine producătorilor de E-SRE pot fi menționate următoarele:

- Anul 2009 este al cincelea an de funcționare a sistemului de certificare a originii E-SRE, fiind emise producătorilor de E-SRE un număr total de 674 de garanții de origine. Au primit garanții de origine 42 de producători de E-SRE, dintre care 13 utilizează energie eoliană, 28 energie hidro și unul energie din biomasă;
- Puterea electrică instalată în centralele producătorilor de E-SRE care au solicitat garanții de origine a fost de 6436 MW, din care 99,7% în centrale hidroelectrice, 0,2 % centrale eoliene și 0,1% în centrale pe biomasă;
- Producția de E-SRE în anul 2009 este de 15,59 TWh, din care 99,75% în centrale hidroelectrice, 0,09% în centrale eoliene și 0,16% în centrale pe biomasă;
- Energia electrică în centralele hidroelectrice este produsă în proporție de 95% în centrale hidroelectrice cu puteri instalate mai mari de 10 MW și 5% în centrale cu puteri instalate de cel mult 10MW (0,7 % în centrale cu puteri instalate de cel mult 1MW);
- Luând în considerare consumul intern brut de energie electrică pentru anul 2009, publicat de Institutul Național de Statistică în Buletinul Statistic Lunar pe luna decembrie 2009 și producția totală de E-SRE realizată în 2009, ponderea E-SRE în totalul consumului brut

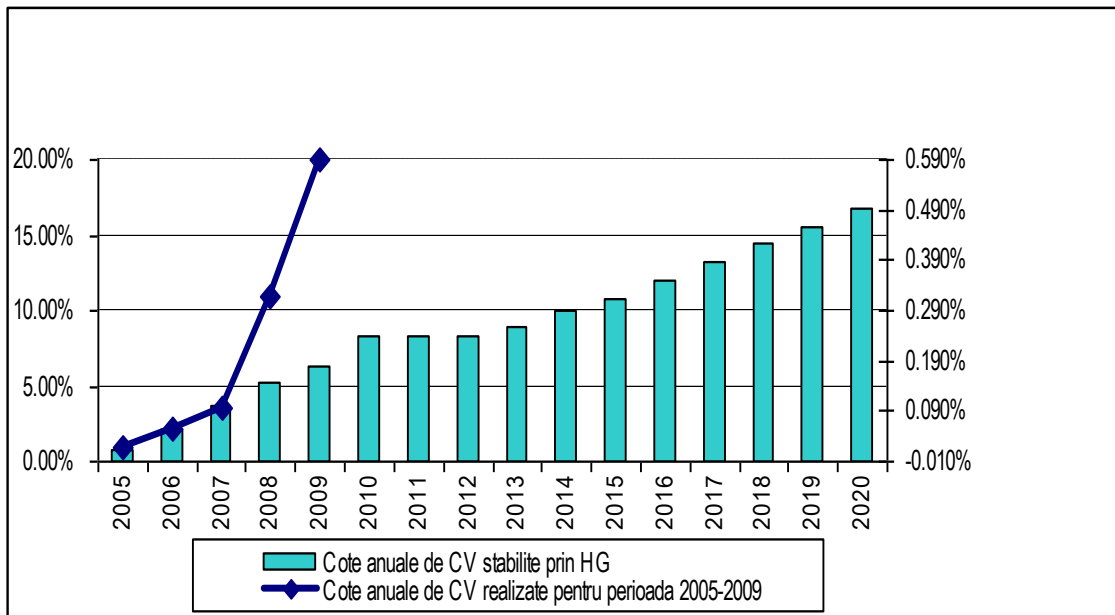
de energie electrică al României a fost de 28,2 %, ceea ce înseamnă o realizare de 85,5% a țintei propuse pentru anul 2010 de 33%:

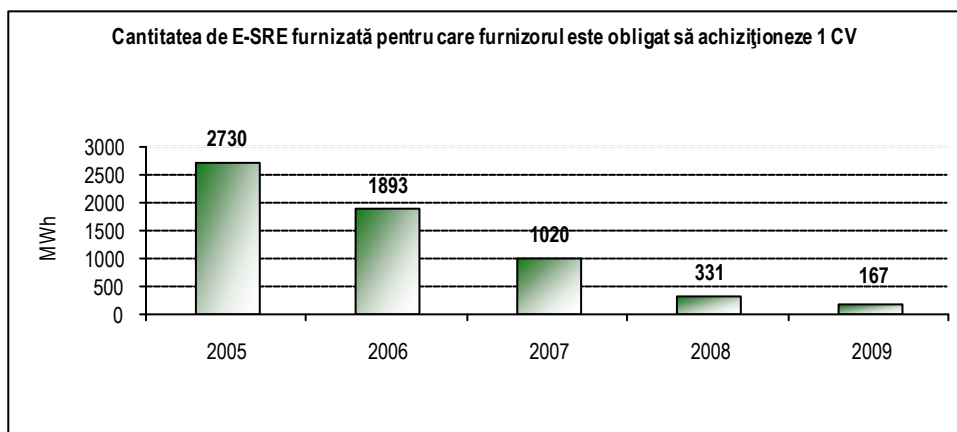
- Toate informațiile privind producătorii de E-SRE din Romania sunt obținute prin intermediul garanțiilor de origine emise de ANRE, iar rezultatele prelucrării acestora fac obiectul unui raport anual care este facut public pe site-ul ANRE.

Cu referire la monitorizarea funcționării pieței de certificate verzi în anul 2009, se menționează următoarele:

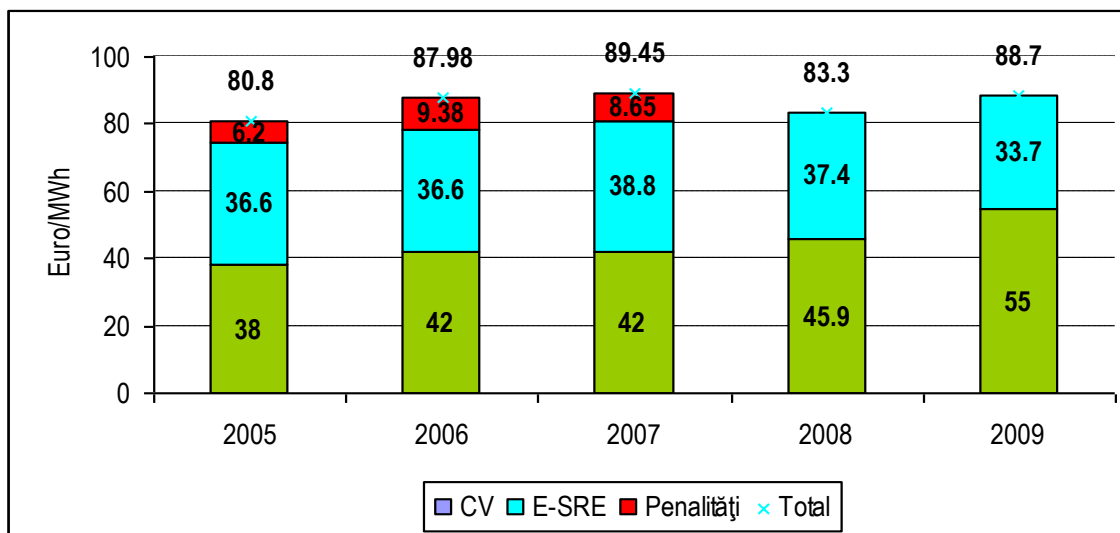
- In anul 2009 au fost emise 241 517 certificate verzi din care 5,6% pentru producători din surse eoliene, 81,9% din surse hidro și 12,5% pentru biomasă;
- Pentru îndeplinirea cotei au fost disponibile 256 635 de certificate verzi, din care 15116 au fost reportate din anul 2008;
- Producătorii de E-SRE au tranzacționat CV primite în proporție de 70,34% pe piața centralizată a CV și 29,23% pe piața contractelor bilaterale;
- Prețul de tranzacționare a fost de 215,34 lei/CV, atât pe piața centralizată a certificatelor verzi cât și pe piața contractelor bilaterale;
- Pentru anul 2009 în prima decada a lunii decembrie, cota obligatorie de achiziție de certificate verzi de către furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali a fost modificată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 97/2009, fiind stabilită la 0,589% față de cota legal stabilită inițial pentru anul 2009 la 6,28%. Modificarea a fost operată ca urmare a numărului de CV emise până în luna noiembrie și prognoza pe luna decembrie și a consumului final prognozat de energie electrică pentru anul 2009:

- Pe baza analizei datelor transmise de către furnizorii de energie electrică, Operatorul Pieței de Certificate Verzi, precum și a datelor colectate de la Direcția de monitorizare din cadrul ANRE s-au stabilit pentru anul 2009: numărul de certificate verzi necesar a fi achiziționate conform prevederilor legale de fiecare furnizor, numărul de certificate verzi neachiziționate, lista furnizorilor care nu și-au îndeplinit cota obligatorie legal stabilită de achiziție de certificate verzi;
- Din numărul total de 171 furnizori deținători de licență, au fost activi 65 de furnizori, dintre care obligația de cumpărare funcție de energia electrică livrată a revenit doar la un număr de 62 de furnizori, ceilalți furnizând o cantitate mai mică decât limita minimă de cumpărare de CV, care a fost de 167 MWh. Dintre furnizorii cu obligație de cumpărare, 20 furnizori nu și-au îndeplinit cota obligatorie în totalitate, respectiv 12,587 de CV neachiziționate;

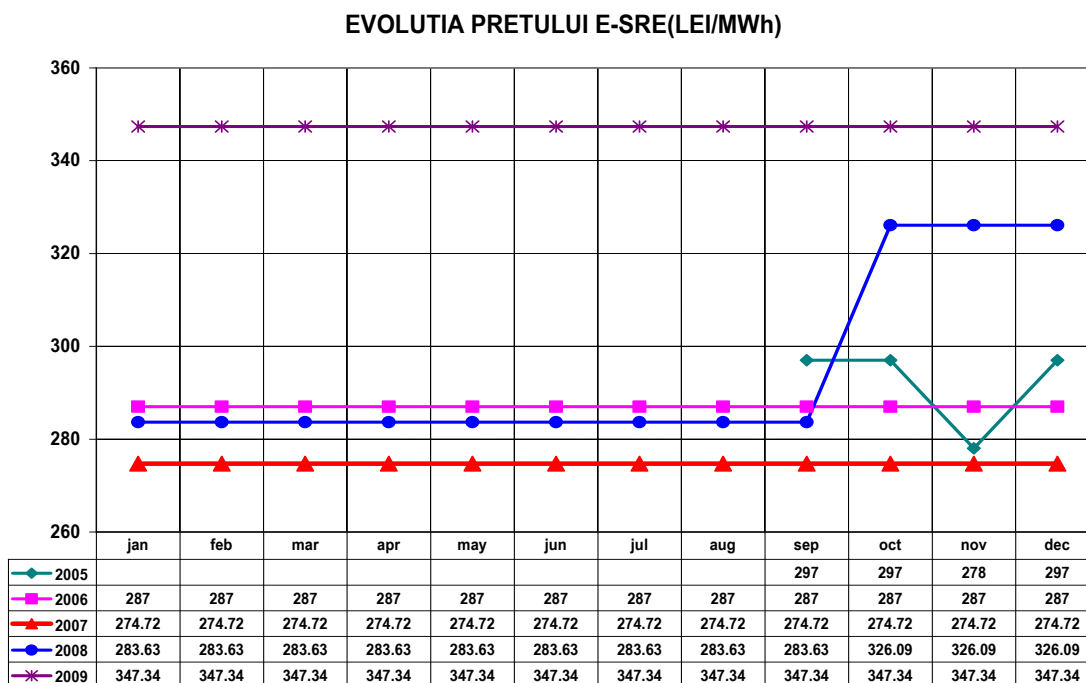
- Contravaloarea unui CV neachiziționat este de 70 euro/certificat, respectiv 274,071 lei. Sumele rezultate din colectarea contravalorii certificatelor verzi neachiziționate de furnizori se redistribuie potrivit Legii 220/2008 în vederea facilitării accesului producătorilor de E-SRE la rețeaua de transport/distribuție;
- În anul 2009, producătorii de E-SRE au beneficiat de 52 mil lei pentru susținerea E-SRE, dublu față de 2008, fapt ce a condus la o creștere a prețului la consumatorul final cu 1,21 lei/MWh:

- Rezultatele privind modul de funcționare a pieței de certificate verzi sunt prezentate anual în raportul de monitorizare a pieței de certificate verzi făcute publice pe site-ul ANRE și în care se evidențiază indicatorii semnificativi necesari cuantificării:
 - performanțele pieței de certificate verzi, eficacității sistemului aplicat pentru promovarea E-SRE, precum și a comportamentului participanților la această piață;
 - impactului economic și de mediu datorat schemei de promovarea E-SRE.

Prețul de vânzare a E-SRE care a beneficiat de sistemul de promovare în anul 2009 a înregistrat o valoare medie de 86,15 €/MW, în ușoară creștere față de anul 2008.

Evoluția prețului de vânzare a E-SRE pentru perioada 2005-2009 este redată în figura de mai jos:

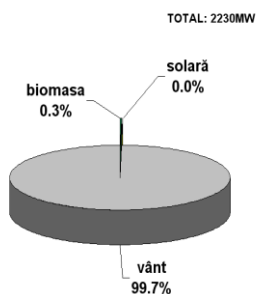
Evoluția prețului E-SRE în perioada 2005 - 2009

La nivelul anului 2009 ținta națională de 33% stabilită pentru anul 2010 în ce privește ponderea E-SRE în consumul național brut de energie electrică, s-a realizat în proporție de 86,8%, calculată conform prevederilor din Directiva CE/28/2009 de promovare a SRE.

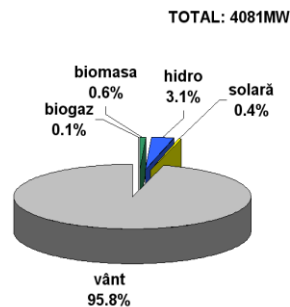
În vederea realizării obiectivelor impuse și analizând rezultatele obținute, a apărut necesitatea îmbunătățirii sistemului de promovare existent în România. În acest sens în noiembrie 2008 a fost adoptată *Legea nr.220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile.*

După publicarea Legii nr. 220/2008 s-a constatat o creștere semnificativă a atractivității schemei de promovare pentru dezvoltatorii de proiecte de producere a E-SRE; Creșterea capacității de producere a E-SRE conduce la creșterea numărului de CV, astfel încât oferta de CV va deveni mai mare decât cererea de CV, fapt ce va conduce la o scădere a prețurilor pe piața de CV. Această situație va încuraja producătorii de E-SRE să ia măsurile necesare eficientizării activității de producere și a creșterii competitivității.

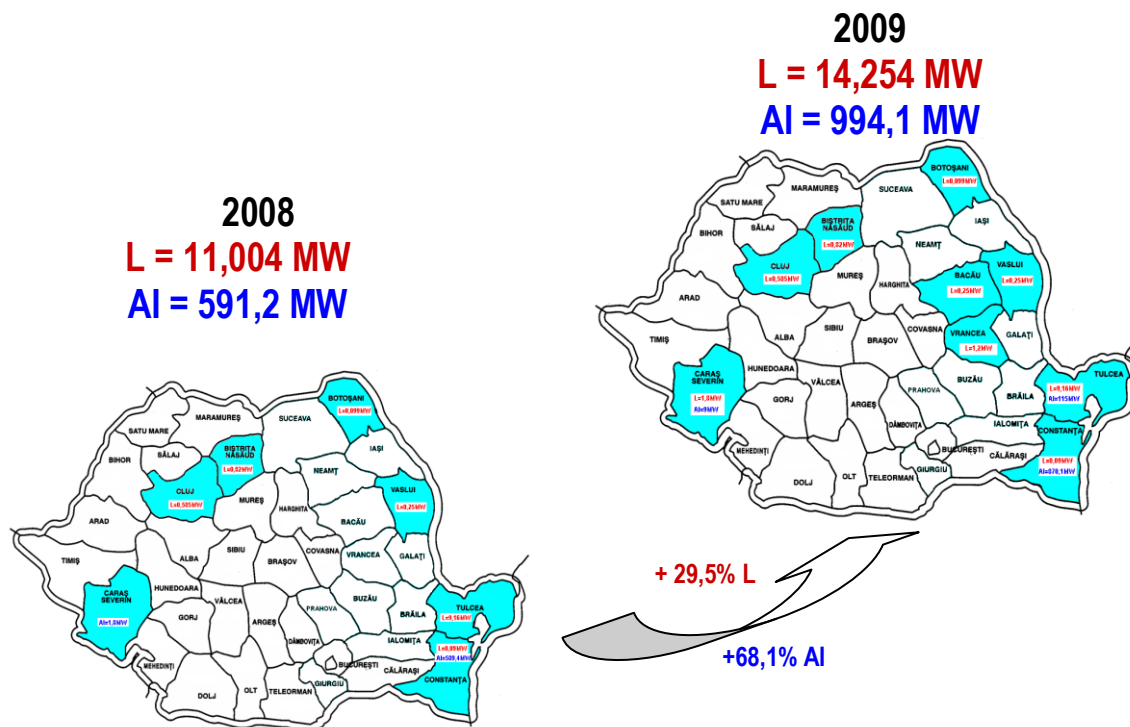
**CAPACITATI ENERGETICE DE PRODUCERE CU CR
SITUATIA IN DECEMBRIE 2009**

**CAPACITATI ENERGETICE DE PRODUCERE CU ATR
SITUATIA IN DECEMBRIE 2009**

Pentru anul 2010, pentru promovarea E-SRE, ANRE are în vedere elaborarea procedurii de calcul a cotei de achiziție de certificate verzi de către furnizori, funcție de cota de achiziție de E-SRE legal stabilită; modificarea reglementărilor în domeniul promovării E-SRE în acord cu prevederile Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării E-SRE, după transpunerea acesteia în legislația românească; elaborarea documentației de notificare a schemei de promovarea a E-SRE prin certificate verzi prevăzută în Legea 220/2008 la Comisia Europeană și urmărirea procesului de autorizare a schemei de către Comisia Europeană, precum și întocmirea unui material informativ comparativ privind evoluția puterii instalate (MW) în centrale eoliene aparținând titularilor de licență de producere a energiei electrice (L), respectiv de autorizații de înființare (AI) este prezentată în figura de mai jos:

COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

Conform atribuțiilor conferite prin *Legea energiei electrice nr. 13/2007*, referitoare la stabilirea contractelor-cadru de vânzare a energiei termice produse în cogenerare, ANRE a elaborat **“Contractul-cadru de vânzare-cumpărare a energiei termice produse de operatorii economici aflați în competența de reglementare a ANRE**. Necesitatea elaborării acestei reglementări a rezultat în principal din modificările cadrului legislativ și de reglementare survenite în perioada 2006 – 2008. Documentul reflectă necesitatea alinierii și actualizării întregului cadru de reglementare specific producerii energiei în cogenerare, precum și transpunerea experienței de reglementare acumulate pe parcursul acestei perioade, în vederea reducerii/eliminării neînțelegerilor apărute în ultimii ani la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a energiei termice. Proiectul de reglementare propus a fost supus dezbaterii publice ca document de discuție, în a doua etapă de consultare, în luna februarie 2009 și a fost aprobat prin **Ordinul președintelui ANRE nr. 50/2009**.

Ca urmare a prevederilor *HG nr. 1461/2008 pentru aprobarea Procedurii privind emiterea garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în cogenerare de eficiență înaltă*, a fost elaborată **“Metodologia de calcul pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de eficiență înaltă în vederea certificării prin garanții de origine”**. Proiectul de reglementare propus a fost supus dezbaterii publice ca document de discuție în luna mai 2009 și a fost aprobat prin **Ordinul președintelui ANRE nr. 87/2009**.

Calificare producție prioritară

Conform prevederilor **Regulamentului pentru calificarea producției prioritare de energie electrică**, aprobat prin Ordinul nr. 33/2004 cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2009 au fost analizate 41 de cereri de calificare și documentații de Autoevaluare a Configurațiilor de producție în cogenerare, transmise de operatorii economici care dețin/exploatează comercial unități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. Factorul de calitate minim care reflectă eficiența energetică și de mediu a Configurațiilor de producție în cogenerare s-a menținut la valoarea de 105 pentru calificarea pe anul 2010.

Au fost emise **37 decizii** privind calificarea pentru producție prioritară de energie electrică a configurațiilor de producție în cogenerare, pentru anul 2010. Calificarea s-a bazat în principal pe date de exploatare din perioada octombrie 2008 – septembrie 2009. Pentru producătorii cu grupuri dispecerizabile se poate constata următoarea evoluție în timp a Energiei Electrice Eficiente și Capacității Electrice Eficiente a Configurațiilor de producție în cogenerare calificate:

Configurații de producție în cogenerare ale producătorilor cu grupuri dispecerizabile	Calificare 2008 (în principal date de exploatare din perioada oct 2006-sept2007)	Calificare 2009 (în principal date de exploatare din perioada oct 2007-sept 2008)	Calificare 2010 (în principal date de exploatare din perioada oct 2008-sept 2009)	Variație calif pt. 2009 față de calif pt. 2008	Variație calif pt. 2010 față de calif pt. 2009
	(1)	(2)	(3)	(2) / (1)	(3) / (2)
Energie electrică produsă [MWh]	13.253.682	12.218.819	11.646. 675	0,922	0,953
Energie electrică eficientă [MWh]	10.234.431	8.866.627	8.742.062	0,866	0,986
Energie termică utilă [MWh]	18.700.797	18.091.032	16.679.310	0,967	0,922
Capacitate electrică instalată [MW]	3.881,28	3.633,25	4.029,5	0,936	1,109
Capacitate electrică eficientă [MW]	3.169,56	2.947,85	3.050,26	0,930	1,035

Pentru producătorii care nu dețin grupuri dispecerizabile se poate constata următoarea evoluție în timp a Energiei Electrice Eficiente și Capacității Electrice Eficiente a Configurațiilor de producție în cogenerare calificate:

Configurații de producție în cogenerare ale producătorilor care nu dețin grupuri dispecerizabile	Calificare 2008 (în principal date de exploatare din perioada oct 2006-sept 2007)	Calificare 2009 (în principal date de exploatare din perioada oct 2007-sept 2008)	Calificare 2010 (în principal date de exploatare din perioada oct 2008-sept 2009)	Variație calif pt. 2009 față de calif pt. 2008	Variație calif pt. 2010 față de calif pt. 2009
	(1)	(2)	(3)	(2) / (1)	(3) / (2)
Energie electrică produsă [MWh]	578.481	524.093	556.548	0,906	1,062
Energie electrică eficientă [MWh]	536.329	524.093	556.548	0,977	1,062
Energie termică utilă [MWh]	2.089.580	2.090.317	1.840.52	1,001	0,880
Capacitate electrică instalată [MW]	206,26	188,23	206,01	0,913	1,094
Capacitate electrică eficientă [MW]	135,08	126,23	138,61	0,935	1,098

Au fost emise **4 decizii** privind calificarea pentru producție prioritară de energie electrică, în cursul anului 2009, a unor Configurații de producție în cogenerare rezultate în urma intrării în exploatare comercială a unor investiții noi. În aceste cazuri calificarea s-a făcut pe baza calculelor justificative de proiect și a datelor din licențele de producere a energiei electrice și termice acordate.

Rezultatele funcționării unităților de cogenerare în anul 2008

Pe baza rapoartelor de funcționare aferente anului 2008 transmise de producători, a documentațiilor de calificare anuală pentru schema de sprijin depuse în anii 2007 și 2008, a datelor de monitorizare a producătorilor și a altor documente relevante, ANRE a evaluat:

1. Conform prevederilor **art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 219/2007**, producțiile de energie electrică și termică în cogenerare ale fiecărui producător de energie deținător de unități de cogenerare, pe baza metodei de calcul prevăzută în Anexa II din Directiva 2004/8/CE. Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos, defalcat pe tipuri de producători (centrale electrice de termoficare/ autoproducatori).

Anul	Energie electrica total produsa in unitati de cogenerare	Energie electrica produsa in cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:		Cota de energie electrică în cogenerare din total producție nationala	Energie termica utilă produsa in unități de cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:	
			Centrale electrice	Autoproducatori			Centrale electrice	Autoproducatori
	TWh	TWh	TWh	TWh	%	PJ	PJ	PJ
2007	14,23	6,62	5,65	0,97	10,7	73,2	61,7	11,6
2008	14,06	6,21	5,24	0,97	9,6	71,5	58,6	12,9

2. Conform cerintelor art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 219/2007:

a. Capacitatile (electric/ termic) de cogenerare – prezentate in tabelul de mai jos:

Tehnologia de cogenerare	Capacitatea maxima	
	Electrică	Termică
	Brut	Net
	MW	MW
Ciclu combinat	186	182
TG cu recuperare a energiei termice	71	185
Motoare cu combustie interna	33	35
TA de contrapresiune	740	2.834
TA de condensatie cu prize de cogenerare	3.663	7.285
Total	4.693	10.521

b. Cantitățile de combustibil utilizate în procesul de cogenerare- prezentate în tabelul de mai jos:

Anul	Combustibil total utilizat de unitatile de cogenerare	Combustibil utilizat pentru cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:				
			Combustibil Fosil Solid	Pacura	Gaze Naturale	Regenerabile si deseuri	Alti combustibili
	PJ	PJ	%	%	%	%	%
2007	221,4	122,8	38,2	8,3	52,8	0,0	0,7
2008	216,8	118,1	39,5	6,3	52,8	0,0	1,4

c. Cantitățile de energie de eficiență înaltă și economiile de combustibil primar obținute prin utilizarea cogenerării, determinate conform Anexei III din Directiva 2004/8/CE.- prezentate în tabelul următor:

Anul	Energie electrica in cogenerare de inalta eficienta (Anexa III- Dir. 2004/8/EC)	Consum combustibil in cogenerare de inalta eficienta (Anexa III- Dir. 2004/8/EC)	PES in valoare absoluta (Anexa III- Dir. 2004/8/EC)	PES (Anexa III- Dir. 2004/8/EC)
	TWh	PJ	PJ	%
2007	4,4	67,9	10,5	13,4
2008	3,7	62,4	9,2	12,8

Scăderea semnificativă în anul 2008 a cantității de energie electrică ce poate fi calificată în conformitate cu prevederile Anexei III din Directiva 2004/8/CE ca fiind produsă în cogenerare de înaltă eficiență (mai puțin de doua treimi din energia electrica produsă în cogenerare conform Anexei II) poate fi atribuită atât creșterii anuale a valorilor de referință pentru energia electrică și termică produsă în cogenerare cât și neadaptării de către producători la caracteristicile cererii utile sezoniere de energie termică ale anului 2008.

În aplicarea “**Regulamentului pentru calificarea producției prioritare de energie electrică**” aprobat prin Ordinul nr. 33/2004 cu modificările și completările ulterioare sunt utilizate Caracteristicile de consum de combustibil (căldură) și Diagramele restrictive ale grupurilor de cogenerare și există prevederi referitoare la posibilitatea actualizării acestor caracteristici tehnice de funcționare și obligativitatea avizării acestora. Aceste caracteristici tehnice de funcționare specifice grupurilor termoeenergetice din SEN mai sunt utilizate:

- la rularea de către C.N. Transelectrica S.A. a programului de optimizare PowrSym, ale cărui rezultate sînt necesare inclusiv pentru stabilirea prețurilor și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate, conform prevederilor “**Metodologiei de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători pe bază de contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică livrată din centrale cu grupuri de cogenerare**”;
- la validarea de către S.C. Opcom S.A. a notificărilor de producție prioritară, conform prevederilor “**Procedurii operaționale de validare a notificărilor preliminare și finale de producție prioritară de energie electrică și de stabilire a cuantumului acceptat ca prioritar pe Piața pentru Ziua Următoare**”;
- conform prevederilor din procedura CN Transelectrica SA “Schimburile de date și informații tehnice între utilizatorii RET și operatorii tehnici în scopul asigurării funcționării și dezvoltării SEN în condiții de siguranță”.

În anul 2009 au fost primite și analizate 3 cereri de avizare a unor noi caracteristici tehnice de funcționare pentru grupurile termoeenergetice existente aparținând S.C. DALKIA TERMO PRAHOVA S.R.L, RAAN Drobeta Turnu Severin-Sucursala ROMAG TERMO, S.C. ELECTROCENTRALE ORADEA S.A. și o cerere de avizare pentru caracteristicile tehnice de funcționare ale grupului energetic nou cu ciclu combinat din CET Vest aparținând S.C. ELECTROCENTRALE BUCUREȘTI.

III. REGLEMENTAREA ACCESULUI LA REȚEA, LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

ENERGIE ELECTRICĂ

Reglementări tehnice

O parte importantă din activitatea desfășurată de ANRE constă în emiterea reglementărilor tehnice cu caracter obligatoriu pentru operatorii economici precum și a întocmirii rapoartelor privind realizarea indicatorilor de performanță în asigurarea serviciului de distribuție pe baza monitorizării calității serviciului de distribuție a energiei electrice.

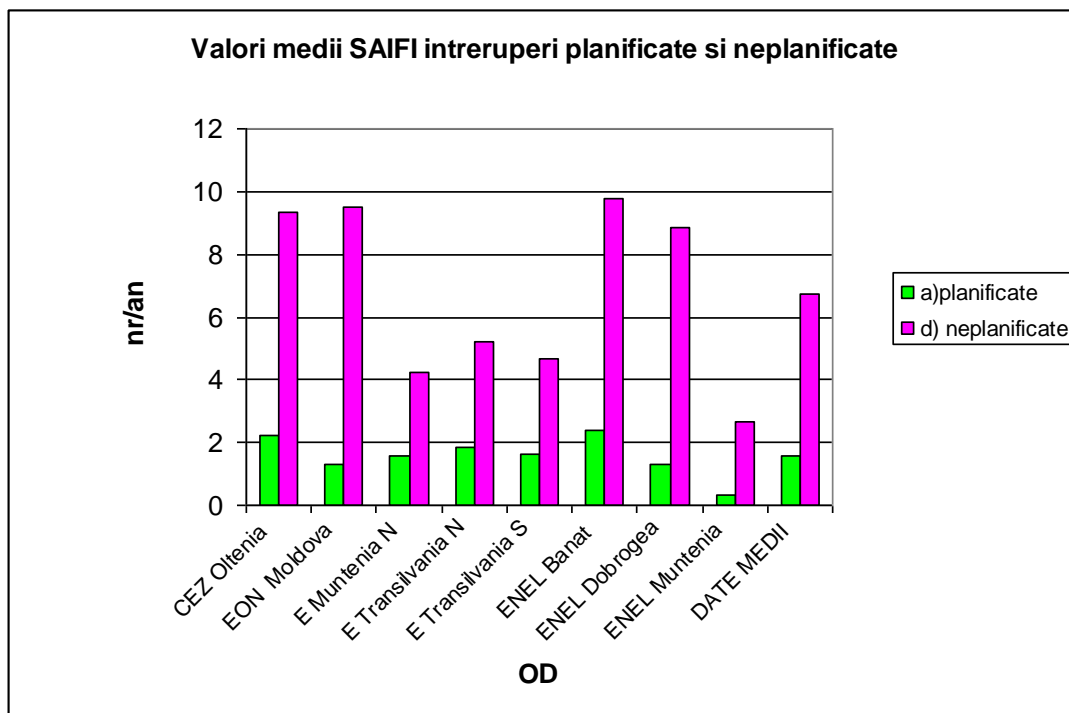
Astfel, în baza competențelor cu care este abilitată prin lege, ANRE a emis **Ordinul nr. 51/2009** de aprobare a normei tehnice intitulată **Condiții tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru centralele electrice eoliene**. Emiterea acestei norme tehnice a fost necesară având în vedere că centralele electrice eoliene au un comportament diferit de cel al centralelor clasice atunci când este vorba de siguranța funcționării sistemului electroenergetic, prezentând, totodată și un grad important de impredictibilitate a puterii produse, ceea ce conduce la un impact negativ asupra siguranței în funcționare a sistemelor electroenergetice. Scopul principal al reglementării este ca, prin precizarea în mod transparent a cerințelor tehnice de racordare pentru GEE/CEE (generatoare electrice eoliene/centrale electrice eoliene), să se asigure securitatea funcționării sistemului electroenergetic național, în condițiile în care în următoarea perioadă se prevede racordarea la rețelele electrice de interes public a unor importante capacități de producere a energiei electrice din surse eoliene.

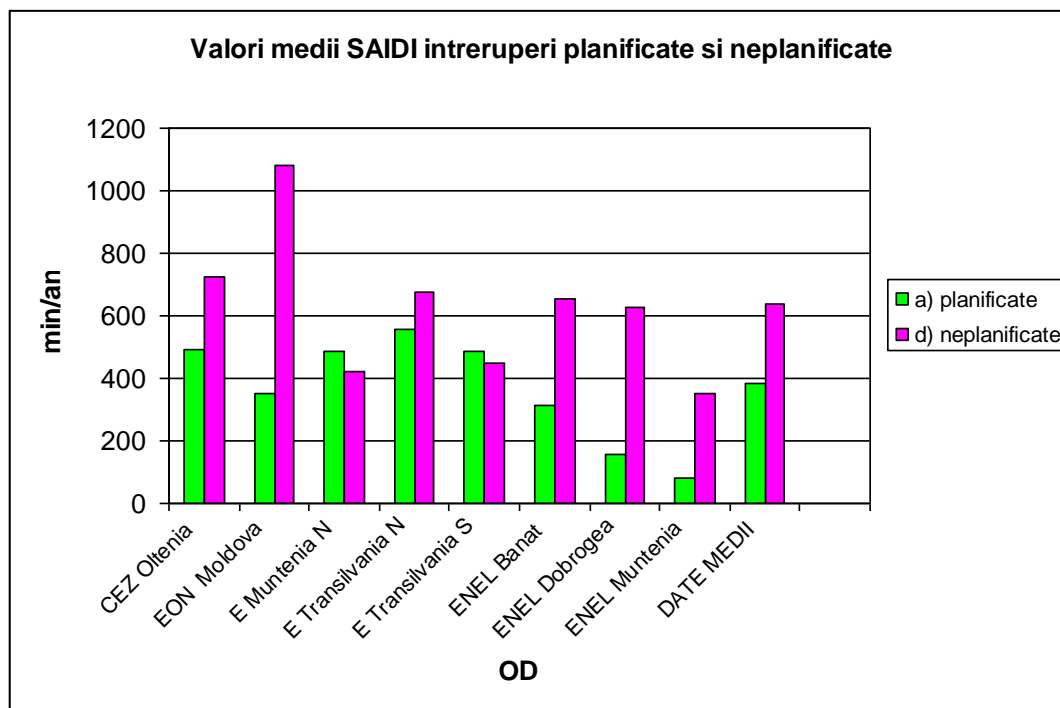
Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice în anul 2008 și estimarea privind situația la sfârșitul anului 2009 ne arată că valorile agregate ale indicatorilor de continuitate, adică de ansamblu, pentru toate categoriile de consumatori (JT, MT, IT) și ambele medii (rural și urban), pentru cele două categorii principale de întreruperi, planificate (a) respectiv neplanificate (b) din cauza operatorului de distribuție a energiei electrice (OD), sunt cele mai reprezentative și caracterizează continuitatea în ansamblu. Indicatorii de continuitate SAIFI (System Average Interruption Frequency Index - Indicele Frecvența Medie a Întreruperilor în Rețea/Sistem) și SAIDI (System Average Interruption Duration Index – Indicele Durata Medie a Întreruperilor în Rețea/Sistem) pentru mediul urban și rural (în Franța, Italia, Spania se consideră 3 categorii: urban, suburban și rural) sau agregați la nivel de țară sunt principalii indicatori urmăriți și la nivel european. Valorile indicatorilor din România pentru întreruperile din motive de forță majoră (b) sau din cauza utilizatorilor (c) au avut în anul 2008 valori foarte mici, neglijabile. Experiența europeană în domeniu a demonstrat că indicatorii pentru forța majoră au valori semnificative numai în situații excepționale, de exemplu acum câțiva ani în țările afectate de inundații.

Se menționează că, în conformitate cu norma europeană SR EN 50160 și cu Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție a energie electrice (Ordinul nr. 28/2007) se înregistrează orice întrerupere lungă, adică de peste 3 minute.

Valorile agregate de ansamblu pentru SAIFI, întreruperi planificate, variază mult de la un OD la altul. Astfel, valoarea minimă este de 0,34 întreruperi/an pentru SC Enel Muntenia SA, valoarea maximă de 2,4 întreruperi/an pentru SC Enel Banat SA, respectiv o valoare medie pe țară de 1,6 întreruperi/an (circa 1 întrerupere/an în țările avansate). Valorile agregate de ansamblu pentru SAIFI, întreruperi neplanificate, variază destul de mult de la un OD la altul. Astfel, valoarea minimă este de 2,64 întreruperi/an pentru Enel Muntenia, iar valoarea maximă de 9,8 întreruperi/an pentru Enel Banat, respectiv o valoare medie pe țară de 6,7 întreruperi/an (circa 3 - 4 întreruperi/an în țările avansate). Se observă ca valoarea SAIFI pentru întreruperile neplanificate este sensibil mai mare decât pentru întreruperile planificate, fapt explicabil prin caracterul intempestiv și de multe ori inevitabil al întreruperilor neplanificate.

Valorile agregate de ansamblu pentru SAIDI, întreruperi planificate, variază mult de la un OD la altul. Astfel, valoarea minimă este de 81 min/an pentru Enel Muntenia, valoarea maximă de 544 min/an pentru Electrica Transilvania Nord, cu o valoare medie pe țară de 385 min/an (circa 40 - 200 min/an în țările avansate). Valorile agregate de ansamblu pentru SAIDI, întreruperi neplanificate, sunt mai omogene, au valori cuprinse între 349 min/an pentru Enel Distribuție Muntenia și 1081 min/an pentru EON Moldova, respectiv o valoare medie pe țară de 638 min/an (circa 100 - 200 min/an în țările avansate). Se mai observă că în general SAIDI pentru întreruperile neplanificate are o valoare mai mare decât pentru întreruperile planificate, cu excepția Electrica Muntenia Nord și Electrica Transilvania Sud (unde ordinea se inversează, dar valorile sunt foarte apropiate).

Activitatea de planificare a dezvoltării rețelei electrice de transport (RET) se realizează în baza politicii energetice a statului care, conform art. 4 din din Legea energiei electrice nr. 13/2007, constă în stabilirea obiectivelor sectorului energiei electrice pe termen mediu și lung și a modalităților optime de realizare a acestora, în condițiile asigurării unei dezvoltări durabile a economiei naționale. Modul de desfășurare a activității de planificare a dezvoltării rețelei de transport este detaliat în Cap. IV din Codul tehnic al rețelei electrice de transport (Ordinul Președintelui ANRE nr. 20/2004). Aici se stabilește ca planul de perspectivă se elaborează pentru 10 ani succesivi, cu actualizare la 2 ani. Conform art. 36 alin. (2) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, planul de perspectivă privind transportul (PP), elaborat de CN Transelectrica S.A., trebuie supus spre avizare autorității competente și spre aprobare ministerului de resort.

În acest context, ANRE a avizat **Planul de Perspectivă (PP) al RET. Perioada 2008-2012 și orientativ 2017** (aviz ANRE nr. 13/21.08.2009). Avizul PP a fost adoptat cu anumite condiționări privind completarea de către CN Transelectrica SA a PP, în principal privind a) inventarierea zonelor SEN unde se constată neadevăruri ale RET (congestii, nerespectarea criteriului N-1, nerespectarea timpului critic de eliminare a defectelor, depășirea puterii de rupere a întrerupătoarelor, necesitatea de teletransmisii pentru evitarea ieșirii din sincronism a generatoarelor); b) analiza adecvantei producției de energie electrică în conformitate cu cerințele ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity), pentru fiecare an al perioadei analizate; c) analiza privind quantumul de servicii tehnologice de sistem, pe categorii de rezerve, care vor fi necesare în perioada analizată, serviciile de sistem disponibile, soluții pentru asigurarea acestor servicii, inclusiv prin impunerea unor condiții în acest sens noilor producători ce se racordează, prezentarea investițiilor în ordinea urgenței (priorității) însoțită de o justificare a fiecărei investiții.

Licențe și autorizații

Pentru desfășurarea de activități comerciale în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare

În cursul anului 2009, pe baza cererilor privind acordarea de noi licențe, respectiv de modificare a licențelor emise și ținând seama de concluziile rezultate din analiza documentațiilor anexate acestor cereri, Comitetul de reglementare a aprobat acordarea a **54** de licențe și modificarea, la cererea titularilor, a **39** dintre licențele aflate în vigoare, după cum se arată în tabelele ce urmează:

Licențe acordate în anul 2009

Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe acordate
1.1	Producerea de energie electrică	15
1.2	Producerea de energie termică (în cogenerare)	6
2	Distribuția energiei electrice	4
3	Furnizarea de energie electrică	29
		Total 54

Licențe modificate în anul 2009

Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe modificate
1.1	Producerea de energie electrică	13
1.2	Producerea de energie termică (în cogenerare)	4
2	Transportul de energie electrică	1
3	Distribuție	4
4	Furnizare	17
		Total 39

În cursul anului 2009 au fost scoase din evidență **7** dintre cererile înregistrate la ANRE, în vederea acordării de licențe, conform art. 26 alin. (3) din Regulamentul pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 540/2004, cu modificările și completările ulterioare. Solicitanții acestor licențe nu au completat documentația anexată cererilor depuse, corespunzător prevederilor din Regulament, în termen de 60 de zile lucrătoare de la data înregistrării scrisorilor prin care departamentul de profil al ANRE le-a semnalat această necesitate.

În cursul anului 2009 a fost au fost retrase **7 licențe**, dintre care:

- 3 licențe, la cererea titularilor acestora,
- 3 licențe, ca urmare a intrării titularului lor în procedura de faliment,
- o licență a fost retrasă ca măsură de sancționare adoptată de ANRE în raport cu abaterile titularului acesteia.

Autorizații de înființare

Pentru desfășurarea lucrărilor aferente realizării de noi capacități energetice sau rețehnologizării unor capacități energetice existente în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare. În cursul anului 2009, pe baza cererilor adresate ANRE, Comitetul de reglementare a aprobat acordarea a **47** de autorizații, precum și modificarea a **8** autorizații, după cum se arată în tabelele ce urmează:

Autorizații de înființare acordate în anul 2009

Nr. crt.	Capacități energetice autorizate	Nr. de autorizații acordate	Puterea instalată a capacităților autorizate
1.1	Capacități eoliene de producere de energie electrică – instalații noi	11	356 MWe
1.2	Capacități hidroelectrice – instalații noi	10	97 MWe
1.3	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe biomasă	6	24,124 MWe
1.4	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe hidrocarburi	4	873,041 MWe
2.	Capacități de transport de energie electrică	4	1660 MVA (rețehnologizări de capacități existente) 250 MVA (capacități noi)
3.	Capacități de distribuție a energiei electrice	12	247 MVA (rețehnologizări de capacități existente) 196 MVA (capacități noi)
		Total 47	

Autorizații de înființare modificate în anul 2009

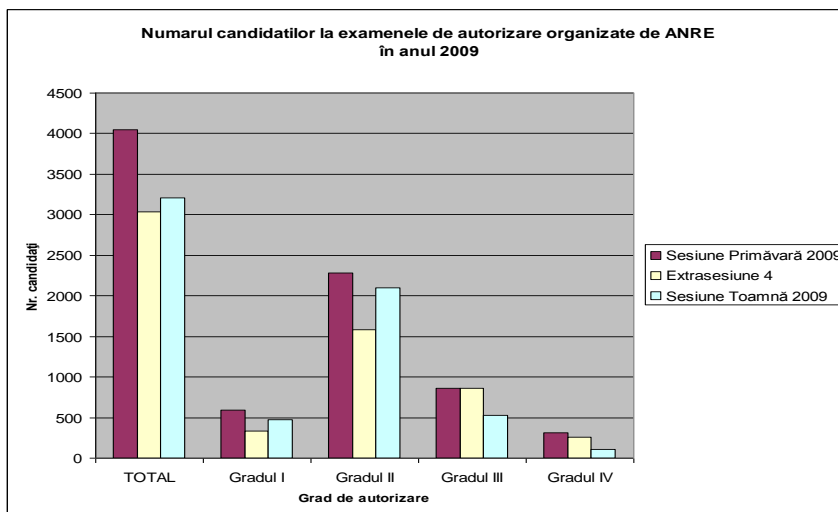
Nr. crt.	Capacități energetice autorizate	Nr. de autorizații acordate	Puterea instalată a capacităților autorizate
1.1	Capacități eoliene de producere de energie electrică – instalații noi	2	4,8 MWe
1.2	Capacități hidroelectrice – instalații noi	1	3,217 MWe
1.3	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe hidrocarburi	2	14,05 MWe
2.	Capacități de transport de energie electrică	2	250 MVA (capacități noi)
3.	Capacități de distribuție a energiei electrice	1	32 MVA (capacități noi)
		Total 8	

Licențe/autorizații de înființare acordate/modificate - tabel comparativ 2008 – 2009

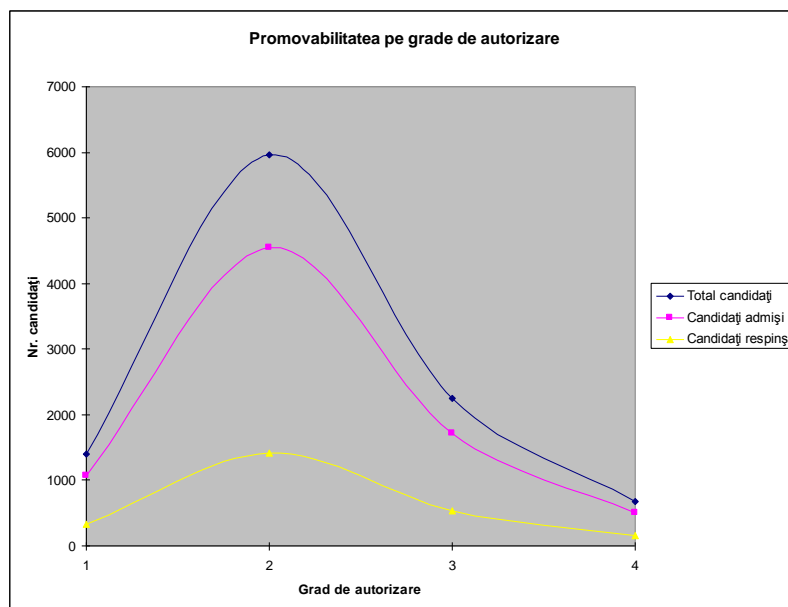
Nr.	Licențe și autorizații	2009		2008	
		Putere instalată		Putere instalată	
	Licențe acordate				
1.	Licențe de producerea de energie electrică	15		8	9,9 MWe
2.	Licențe producerea de energie termică (în cogenerare)	6		2	31,7 MWt
3.	Licențe distribuția energiei electrice	4		5	145 MVA
4.	Licențe furnizarea de energie electrică	27		28	-
5.	Autorizații acordate				
6.	Capacități eoliene de producere de energie electrică - instalații noi	11	356 MWe	15	628,2 MWe
7.	Capacități hidroelectrice – instalații noi	10	97 MWe	-	
8.	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe biomasă	7	28,9 MWe	-	
9.	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe hidrocarburi	3	868,241 MWe	-	
10.	Capacități de transport de energie electrică - re tehnologizări de capacități existente - capacități noi	4	1660 MVA) 250 MVA	2	782 MVA
11.	Capacități de distribuție a energiei electrice - re tehnologizări de capacități existente - capacități noi	12	247 MVA 196 MVA	12	910 MVA
12.	Licențe/autorizații modificate				
13.	Licențe Producerea de energie electrică	13		14	
14.	Licențe Producerea de energie termică (în cogenerare)	4		5	
15.	Licențe Transportul de energie electrică	1		-	
16.	Licențe Distribuție	4		1	
17.	Licențe Furnizare	13		32	
18.	Capacități eoliene de producere de energie electrică – instalații noi	2	4,8 MWe	15	
19.	Capacități hidroelectrice – instalații noi	1	3,217 MWe		
20.	Capacități hidroelectrice existente – re tehnologizare	-		2	
21.	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare)	-		10	
22.	Capacități hidroelectrice – instalații noi	1		-	
23.	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare) pe hidrocarburi	2	14,05 MWe	-	
24.	Capacități de transport de energie electrică	2	250 MVA (capacități noi)	2	
25.	Capacități de distribuție a energiei electrice	1	32 MVA (capacități noi)	12	

În anul 2009, la ANRE au fost înregistrate **1035 cereri de atestate din partea operatorilor economici** din domeniul energiei electrice și au fost acordate 1008 atestate.

Pentru **autorizarea persoanelor fizice**, în perioada de referință ANRE a organizat 2 sesiuni de autorizare (primăvară și toamnă) și 1 extrasesiune (IV 2009) pentru cei reautorizarea titularilor de cartele de electrician autorizat emise de S.C. Electrica S.A.. În total, au fost analizate pentru cele 3 sesiuni organizate în cursul anului 2009, un număr de 10294 de cereri de autorizare. Structura candidaților acceptați la examene, în fiecare dintre cele două sesiuni și pe total, este prezentată în figura de mai jos:

Gradul de promovabilitate la examenele de autorizare în organizate în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2009 a fost de 76,15%, fiind autorizați 7839 candidați. Situația rezultatelor candidaților la examenul de autorizare în această perioadă, este prezentată în figura de mai jos:

GAZE NATURALE

Reglementări tehnice

În cursul anului 2009, cadrul de reglementare în domeniul gazelor naturale a suferit modificări importante, ca urmare a necesității promovării și aplicării unor acte normative, având în vedere prevederile Legii gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare.

ANRE a elaborat sau a revizuit, ținând cont de propunerile și observațiile primite din partea instituțiilor publice interesate, a organizațiilor de protecție a consumatorilor, a organizațiilor profesionale din sectorul gazelor naturale precum și din partea operatorilor economici ce își desfășoară activitatea în acest sector, următoarele reglementări tehnice:

-Ordinul nr. 5/2009 de aprobare a Normelor tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale;

-Ordinul nr. 7 /2009 de modificare a Condițiilor de valabilitate ale licenței de distribuție, aferente societăților comerciale care și-au separat activitatea de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale și a Condițiilor de valabilitate ale licenței de distribuție, aferente societăților comerciale care nu și-au separat activitatea de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale.

-Ordinul nr. 78 /2009 pentru modificarea Ord. 54/2007 privind aprobarea Codului Rețelei pentru Sistemul Național de Transport al gazelor naturale;

- Ordinul nr. 89/2009 de aprobare a Regulamentului privind autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale și a Regulamentului privind autorizarea și verificarea operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale.

Acordarea de autorizații și licențe agenților economici în sectorul gazelor naturale

În baza prevederilor legale în vigoare, comparativ cu anul 2008, ANRE a acordat, în cursul anului 2009, următoarele autorizații și licențe operatorilor economici care își desfășoară activitatea în sectorul gazelor naturale din România:

Nr.	Licențe și autorizații	2009	2008
	Licențe acordate		
1.	Licență de distribuție a gazelor	1	7
2.	Licențe de furnizare a gazelor naturale	26	30
3.	Licențe provizorii pentru participarea la licitațiile de concesiune a serviciului de distribuție a gazelor naturale	33	5
4.	Licență de înmagazinare/stocare a gazelor naturale		1
5.	Autorizații acordate		
6.	Autorizații de înființare a distribuției de gaze naturale		30
7.	Autorizații de modificare a obiectivelor/sistemelor de distribuție a gazelor naturale	25	25

8.	Autorizații de funcționare a distribuției de gaze naturale	11	55
9.	Autorizații de funcționare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale	2	1
10.	Autorizație de modificare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale	1	-
11.	Autorizație de înființare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale	-	1
12.	Licențe/autorizații modificate		
13.	Modificări de licență de distribuție gaze naturale	55	40
14.	Modificări de licență de furnizare gaze naturale	29	39
15.	Modificări de autorizații de funcționare a distribuției de gaze naturale	67	50
16.	Modificări de licențe de înmagazinare/stocare a gazelor naturale.	-	3
17.	Transfer de autorizație de funcționare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale	1	-
18.	Modificare de autorizație de funcționare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale	-	1
19.	Modificări de autorizații de funcționare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de înmagazinare/stocare a gazelor naturale;	-	2

La finele anului 2009, în baza licențelor și autorizațiilor acordate de ANRE, se aflau pe piață: 8 producători; 1 operator pentru transport, dispecerizare și tranzit, 3 operatori pentru înmagazinare, 85 furnizori, 38 distribuitori.

Prin acordarea de autorizații și licențe unor noi operatori de distribuție a gazelor naturale, numărul localităților alimentate cu gaze naturale din România a crescut față de anul 2000, ajungând în prezent la **2028**.

Autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale

În cursul anului 2009, în baza prevederilor Regulamentului pentru autorizarea și verificarea agenților economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Președintelui ANRE nr. 55/2007, ANRE a continuat activitatea de autorizare a operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale.

Astfel, un număr de **623 firme** au fost autorizate pentru a desfășura una sau mai multe din activitățile precizate mai sus, ANRE acordând acestora un număr de **1388 autorizații**.

Autorizarea personalului de specialitate din domeniul gazelor naturale

Ca urmare a aplicării prevederilor Regulamentului pentru autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Președintelui ANRE nr. 55/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și în scopul creșterii competenței profesionale în sectorul gazelor naturale, în cursul anului 2009, ANRE a organizat o sesiune de examene pentru autorizarea/reautorizarea

persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale. În urma promovării examenelor de autorizare, un număr de **9305 persoane** au dobândit calitatea de instalator autorizat atestată prin legitimație.

Situția societăților licențiate care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, până la data de 31.12.2009

1	S.C. Alpha Metal S.A.	23	S.C. Distrigaz Vest S.A.	45	S.C. Nord Gaz S.R.L.
2	S.C. Amarad S.A.	24	S. C. Distrigaz sud Retele S.R.L.	46	S.C. Oligopol S.R.L.
3	S.C. Amgaz S.A.	25	S.C. GDF Suez Energy Romania S.A.	47	S.C. Ottogaz S.R.L.
4	S.C. Amgaz Furnizare S.R.L.	26	S.C. Eon Gaz Distribuție	48	S.C. Pado Group Infrastructures S.R.L.
5	Amromco Energy L.L.C. New York	27	S.C. Eon Gaz Romania S.A.	49	S.C. Petrom S.A.
6	S.C. Amromco Energy S.R.L.	28	S.C. Egl Gas & Power International S.R.L.	50	S.C. Petrom Distribuție Gaze S.R.L.
7	S.C. Armax Gaz S.A.	29	S.C. Euro Seven Industry S.R.L.	51	S.C. Petrom Gas S.R.L.
8	S.C. Apopi & Blumen S.R.L.	30	S.C. Gazvest S.A.	52	S.C. Prisma Serv Company S.R.L.
9	S.C. Arelco Distribuție S.R.L.	31	S.C. Gaz Nord Est S.A.	53	S.C. Progaz P&D S.A.
10	S.C. Auraplast S.R.L.	32	S.C. Gaz Est S.A.	54	S.N.G.N. Romgaz S.A.
11	S.C. Aurelian Oil & Gas S.R.L.	33	S.C. Grup Dezvoltare Retele S.A.	55	S.C. Salgaz S.A.
12	S.C. Ben& Ben S.A.	34	S.C. Gaz Sud S.A.	56	S.C. Timgaz S.A.
13	S.C. BERG System Gaz S.A.	35	S.C. Gaz Sud Furnizare S.R.L.	57	S.C. Tinmar – Ind S.A.
14	S.C. Cis Gaz S.A.	36	S.C. Hargaz Harehita Gaz S.A.	58	S.C. Total Electric Oltenia S.A.
15	S.C. Congaz S.A.	37	S.C. Interagro S.A.	59	S.C. Transenergo Com S.A.
16	S.C. Conef Gaz S.R.L.	38	S.C. Intergaz S.R.L.	60	S.C. Tulcea Gaz S.A.
17	S.C. Covi Construct S.R.L.	39	S.C. Limodi S.R.L.	61	S.N.T.G.N. Transgaz S.A.
18	CPL Concordia S.R.L.	40	S.C. Lotus Petrol S.R.L.	62	S.C. Vega' 93 S.R.L.
19	S.C. Construct P&G S.R.L.	41	S.C. MM Data S.R.L.	63	S.C. Wirom Gas S.A.
20	S.C. Cordun Gaz S.A.	42	S.C. Megaconstruct S.A.	64	S.C. Wintershall Holding Aktiengesellschaft
21	S.C. Design Proiect S.R.L.	43	S.C. Mehedinti Gaz S.A.	65	S.C. Vital Gaz S.A.
22	S.C. Debomures S.A.	44	S.C. Mihoc Oil S.R.L.	66	S.C. Wiece România S.R.L.

IV. CONTROL ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR

O contribuție importantă la asigurarea funcționării sectorului energiei electrice și a gazelor naturale, în condiții de eficiență, siguranță, concurență, transparență, la tratament nediscriminatoriu al participanților la piața de energie electrică și a gazelor naturale și la o îmbunătățire continuă a gradului de protecție a consumatorilor o reprezintă activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie desfășurată de autoritatea de reglementare.

Obiectivul principal al acestei activități este urmărirea realizării de către participanții care intervin în activitățile de producție, transport, tranzit, înmagazinare, distribuție, furnizare, utilizare, a energiei electrice și a gazelor naturale, inclusiv proiectarea și realizarea instalațiilor și echipamentelor folosite pentru realizarea acestor activități, a unor lucrări și servicii de calitate corespunzătoare exigențelor de performanță cerute prin lege.

Activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie s-a desfășurat pe trei planuri principale:

- **Control**, activitate ce are drept scop stabilirea modului în care sunt respectate reglementările, emise în domeniul energiei electrice și în domeniul gazelor naturale, în vigoare;
- **Soluționarea petițiilor și divergențelor**, activitate ce are drept scop soluționarea petițiilor și divergențelor din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, în condițiile legii;
- **Protecția consumatorilor**, activitate ce are drept scop realizarea de măsuri specifice privind protecția consumatorilor.

SOLUȚIONARE A PETIȚIILOR ȘI NEÎNȚELEGERILOR PRECONTRACTUALE

Activitățile de soluționare a petițiilor și neînțelegerilor precontractuale au vizat, soluționarea petițiilor adresate ANRE de către cetățeni sau organizații legal constituite, a divergențelor cu privire la accesul la rețelele electrice de interes public și la infrastructura de gaze naturale, a neînțelegerilor legate de încheierea contractelor din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

Soluționarea petițiilor

În cursul anului 2009 la Departamentul Control și Protecția Consumatorilor din cadrul ANRE, au fost înregistrate și soluționate un număr de **1363** petiții, ale persoanelor fizice și juridice beneficiare a serviciilor asigurate de operatorii economici din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale. Petițiile au fost transmise direct Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei sau Președinției, Guvernului, Ministerului Economiei, Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, altor organisme ale Administrației Publice centrale și locale și redirecționate ANRE spre analiză și soluționare.

Structura petițiilor adresate direct la ANRE:

<i>Nr.crt</i>	<i>Petiționar</i>	<i>Nr. petiții Total</i>	<i>din care :</i>		
			<i>Termic</i>	<i>Electric</i>	<i>Gaze Naturale</i>
1.	Persoane fizice	855	5	441	409
2.	Persoane juridice	188	3	135	50
3.	Asociații locatari/prorietari	89	2	31	56
4.	Publicații jurnalistice	1	-	-	1
5.	Liga Habitat + FALT	6	-	-	6
6.	Operatori furnizare/distribuție/transport	26	-	20	6
7.	Organe ale administrației publice centrale și locale	36	2	29	5
	TOTAL	1201	12	656	533

Structura petițiilor redirecționate la ANRE, se prezintă astfel:

<i>Nr.crt</i>	<i>Instituția</i>	<i>Nr. petiții Total</i>	<i>din</i>		<i>care :</i>
			<i>Termic</i>	<i>Electric</i>	<i>Gaze Naturale</i>
1.	Președinția României	13	2	9	2
2.	Parlament/Guvernul României	49	3	24	22
3.	Ministerul Economiei și Finanțelor	9	-	4	5
4.	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)	68	-	34	34
5.	Consiliul Concurenței	5	-	-	5
6.	Iulian Urban (Senator)	14	-	14	-
7.	Alte instituții (ANRSC, ISCIR)	4	-	-	4
	TOTAL	162	5	85	72

Din totalul de 1363 petiții, **741** au avut ca obiect domeniul energiei electrice, **17** domeniul energiei termice și **605** domeniul gazelor naturale. Pentru petițiile care au necesitat verificări suplimentare au fost efectuate acțiuni de control.

În tabelele de mai jos este prezentată clasificarea petițiilor înregistrate după principalele codurile de clasificare:

În domeniul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare:

<i>Cod</i>	Tipuri de solicitări	Electric	Termic	Total	%
1	Diferențe facturi la modificare tarife				
2	Comportament salariați furnizor				
3	Tarifare energie electrică	28		28	3.69%
4	Tarife rețeaua de distribuție	17		17	2.24%
5	Avize de amplasament / Avize tehnice de racordare	33		33	4.35%
6	Alte motive	173	15	188	24.80%
7	Taxa abonament	4		4	0.53%
8	Nerespectare parametrii de calitate, lipsa furnizare	118		118	15.57%
9	Facturare eronată; alte probleme de facturare	114		114	15.04%
10	Contorizare (montare contor, înlocuire contor defect)	28	1	29	3.83%
11	Racordare (abuzuri la taxe, refuz acces)	78		78	10.29%
12	Starea instalațiilor utilizate de prestator	10		10	1.32%
13	Eroare de exploatare/instalare				
14	Nerespectarea Deciziilor ANRE				
15	Debranșări/deconectări abuzive	29		29	3.83%
16	Încălcarea proprietății private	18		18	2.37%
17	Contract-cadru furnizare / distribuție	12		12	1.58%
18	Lipsa despăgubiri pentru impact rețele	10		10	1.32%
19	Procedura de contractare; alte probleme de contract (nerespectare obligații contract)	30		30	3.96%
20	Acuzatie de sustragere de energie electrică	24		24	3.17%
21	Schimbare furnizor	9		9	1.19%
22	Sesizări de competența altor instituții/servicii (direcționate greșit către ANRE)	1	1	2	0.26%
23	Surse noi și regenerabile	5		5	0.66%
	TOTAL	741	17	758	100%

În domeniul gazelor naturale:

<i>Cod</i>	Tipuri de solicitări	Nr. Solicitări	%
1	Sistare furnizare gaze naturale	31	5.12%
2	Prețuri și tarife gaze naturale	23	3.80%
3	Încălcarea dreptului de proprietate	7	1.16%
4	Nemulțumiri față de serviciile prestate de operatorii de distribuție a gazelor naturale	17	2.81%
5	Nemulțumiri față de serviciile prestate de agenți economici autorizați în gaze naturale	76	12.56%
6	Facturare consum gaze naturale în unități de energie	20	3.31%
7	Cote părți la conducta de distribuție a gazelor naturale	15	2.48%
8	Cote părți la instalația de utilizare a gazelor naturale	11	1.82%
9	Înființare distribuții noi de gaze naturale	0	0.00%
10	Nerespectarea prevederilor legale în domeniul gazelor naturale (norme tehnice, regulamente, Legea gazelor, etc.)	23	3.80%
11	Racordare sistem de distribuție, transport (contract racordare, tarif racordare, etc.)	40	6.61%
12	Calitatea gazelor naturale	12	1.98%
13	Extindere din extindere (distribuție gaze naturale)	12	1.98%
14	Abonamente gaze naturale	0	0.00%
15	Despre contracte (de furnizare, cofinanțare, etc.)	56	9.26%
16	Facturi gaze naturale	82	13.55%
17	Soluții tehnice de alimentare cu gaze naturale	8	1.32%
18	Refuz acces la sistemul de distribuție	1	0.17%
19	Contoare pasante	38	6.28%
20	Liberalizarea pieței de gaze naturale	0	0.00%
21	Altele	26	4.30%
22	Verificări și revizii tehnice	15	2.48%
23	Solicitări informații	32	5.29%
24	Propuneri tehnice, legislative	3	0.50%
25	Spre informare	6	0.99%
26	Centrale termice, kit evacuare, gaze arse	3	0.50%
27	Contoare gaze naturale	30	4.96%
28	Convectoare gaze naturale	8	1.32%
29	Categorii de consum gaze naturale	1	0.17%
30	Detectoare gaze naturale	9	1.49%
31	Migrare consumatori de gaze naturale din SD în SNT	0	0.00%
	Total	605	100%

Activitatea de soluționare a neînțelegerilor precontractuale și a celor privind racordarea utilizatorilor la rețea

În baza *Procedurii de soluționare a neînțelegerilor legate de încheierea contractelor dintre operatorii economici din sectorul energiei electrice, a contractelor de furnizare a energiei electrice și a contractelor de racordare la rețea, elaborată* în concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniul energiei și aprobată prin Ordinul nr. 38/2007, ANRE desfășoară o importantă activitate privind analiza neînțelegerilor precontractuale apărute la încheierea contractelor între operatorii economici din domeniul energiei electrice și termice în cogenerare și a neînțelegerilor privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public și emiterea avizelor de amplasament. În anul 2009 au fost demarate prevederile procedurii mai sus menționate în vederea soluționării unui număr de 5 (cinci) neînțelegeri precontractuale, finalizate în perioada 2009 – martie 2010.

Activitatea de informare a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale

Informarea corectă și completă a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale constituie un alt aspect important al activității de protecție a consumatorilor. Informarea de energie electrică și gaze naturale constă în și precisă a acestora.

Pe parcursul anului 2009, direcția principală spre care s-a îndreptat activitatea de protecție a consumatorilor a fost creșterea gradului de informare a acestora. În acest sens, rubrica special destinată consumatorilor creată la pagina de internet a instituției a fost actualizată și completată, periodic, cu date și informații utile, referitoare, în principal, la: racordarea/accesul la rețelele/sistemele de energie electrică și gaze naturale; procedura de contractare; facturare eronată; nerespectarea parametrilor de calitate; întreruperi, debransări, deconectări; contractul-cadru de furnizare a energiei electrice și gazelor naturale la consumatorii casnici;- condițiile și modul de acordare a tarifului social consumatorilor casnici de energie electrică; contorul de energie electrică și gaze naturale; asigurarea continuității în furnizarea energiei electrice și a gazelor naturale.

Venind în întâmpinarea așteptărilor consumatorilor de energie electrică și gaze naturale și în vederea creșterii gradului de informare a și acestora, a fost emis **Ordinul președintelui ANRE nr. 86/2009** pentru aprobarea *Regulamentului privind activitatea de informare a consumatorilor casnici de energie electrică și gaze naturale* a cărui menire este de a responsabiliza, în mai mare măsură, furnizorii de energie electrică și gaze naturale în a informa corect, complet și precis proprii consumatori casnici de energie electrică și gaze naturale.

ACTIVITATEA DE CONTROL

Prin rezultatele ei, activitatea de control un sprijin direct acordat consumatorilor de energie electrică și gaze naturale, în vederea protejării drepturilor și intereselor legitime ale acestora, precum și a operatorilor economici participanți la activitatea din sectorul și piața de energie electrică și a gazelor naturale, în vederea consolidării capacității administrative și juridice pentru aplicarea legislației specifice activităților pentru care au fost licențiate/autorizate/atestare.

În scopul de a răspunde cât mai bine acestor necesități, la sfârșitul anului 2009, ca urmare a dezvoltării sectorului energetic, prin creșterea continuă a numărului de agenți economici licențiați/atestați/autorizați a majorării capacităților pentru producerea, înmagazinarea, transportul, distribuția și furnizarea energiei electrice și a gazelor naturale precum și prin creșterea și diversificarea categoriilor de consumatori, a fost înființat Oficiul Teritorial Galați care deservește județele Brăila, Galați și Vrancea și Vaslui.

În conformitate cu programul anual aprobat, activitatea de control din anul 2009 s-a desfășurat prin intermediul a zece oficii teritoriale (Arad, Brașov, București, Cluj, Craiova, Constanța, Galați, Iași, Târgu Mureș și Sibiu), un Serviciu Control în Domeniul Energiei Electrice(SCE) și un Serviciu Control în Domeniul Gazelor Naturale(SCG).

În programul de control pe anul 2009 au fost planificate **779 acțiuni de control** din care au fost realizate 566, urmând ca restul acțiunilor de control planificate și neefectuate să fie incluse în programul de control aferent anului 2010. Totodată, ca urmare a solicitărilor departamentelor din cadrul ANRE pentru efectuarea de controale cu tematici specifice activităților acestora și în vederea soluționării unor petiții adresate ANRE, au fost efectuate **234 acțiuni de control, suplimentar** față de programul aprobat, astfel că, la nivelul întregului departament, pe parcursul anului 2008, au fost efectuate un număr total de **800 acțiuni de control față de 779 planificate**, adică un procent de realizare al numărului total de activități planificate, de **102%**.

Acțiunile de control efectuate pe parcursul anului 2009 pot fi clasificate pe următoarele categorii:

Acțiuni	Număr
La operatori economici Licențiați în domeniul energiei electrice, astfel:	
Producători – 2	
Transportatori – 1	
Furnizori – 4	
Distribuitori – 3	10
La operatori economici Atestați în domeniul energiei electrice	148
La operatori economici Licențiați în domeniul gazelor naturale astfel:	
Transportatori – 1	
Înmagazinare – 4	
Furnizori – 56	
Distribuitori – 53	
Distribuitori + Furnizori – 2	116
La operatori economici Autorizați în domeniul gazelor naturale	397
Acțiuni de control efectuate ca urmare a unor petiții, în vederea soluționării acestora	129
TOTAL ACȚIUNI CONTROL	800

Repartizarea acțiunilor de control efectuate, după tipul acestora, pe fiecare entitate organizatorică, având în vedere redistribuirile din timpul anului datorate fluctuațiilor de personal, este următoarea:

OFICII TERITORIALE SERVICII	TIPUL ACȚIUNII DE CONTROL						TOTAL
	LICENȚIAȚI		ATEST/ AUTR.		SOLICITARI		
	EE	GN	EE	GN	EE	GN	
SCE	10	0	27	0	5	0	42
SCG	0	1	0	16	0	28	45
OT. ARAD	0	14	0	28	0	9	51
OT. BRAȘOV	0	11	0	41	0	8	60
OT. BUCUREȘTI	0	13	42	68	2	33	158
OT. CLUJ	0	15	22	48	1	4	90
OT. CRAIOVA	0	10	57	24	0	6	97
OT. CONSTANȚA	0	6	0	56	0	3	65
OT. GALAȚI	0	1	0	1	0	1	3
OT. IAȘI	0	12	0	50	0	18	80
OT. SIBIU	0	17	0	46	0	4	67
OT. TG. MUREȘ	0	16	0	19	0	7	42
SUBTOTAL	10	116	148	397	8	121	800
TOTAL GENERAL	126		545		129		

În urma acțiunilor de control au fost întocmite **399** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **17** pentru persoane fizice și **382** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **617300 lei** (din care **84.200 lei** în domeniul energiei electrice și **533100 lei** în domeniul gazelor naturale). Pentru 6 din cele 399 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor întocmite, au fost depuse plângeri, în termenul prevăzut de lege. Plângerile, împreună cu dosarele cauzelor, au fost trimise către judecătoriile în a căror circumscripții au fost săvârșite contravențiile, în vederea soluționării.

Repartizarea sancțiunilor contravenționale pe cele 11 entități organizatorice și pe tipuri de contravenții, este următoarea:

Sanctiune	SC E	SCG	AR	BV	B.	CJ	CT	CR	IȘ	SB	TG.M	Total
Avertisment	258	4	11	14	14	5	14	10	12	2	4	348
100 lei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
200 lei	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
1.000 lei	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
3.000 lei	3	0	3	0	1	0	0	0	0	0	4	11
4.000 lei	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
4.500 lei	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
6.000 lei	0	0	1	1	1	1	0	2	0	0	1	7
10.000 lei	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
12.000 lei	0	3	3	1	2	0	0	3	0	0	0	12
24.000 lei	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
25.000 lei	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
50.000 lei	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
80.000 lei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Total	265	8	24	20	19	6	14	18	12	3	10	399

Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, ANRE a aplicat și alte măsuri complementare, emițând decizii pentru suspendarea, unor categorii de activități, la 12 de agenți economici; retragerea definitivă a unor autorizații, deținute de către 14 agenți economici.

Sanctiunile contravenționale aplicate s-au datorat în general următoarelor aspecte: neprezentarea documentelor solicitate de ANRE și/sau furnizarea de informații incomplete sau eronate; nerespectarea condițiilor de racordare la sistemele de distribuție a gazelor naturale, prevăzute în H.G. nr. 1043/2004; nerespectarea condițiilor de valabilitate ale autorizațiilor emise de ANRE; nerespectarea condițiilor de valabilitate ale atestatelor emise de ANRE; executarea de lucrări de către persoane fizice și/sau juridice neautorizate; neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a condițiilor de valabilitate ale licențelor; exploatarea necorespunzătoare a obiectivelor din sectorul gazelor naturale; executarea de lucrări fără obținerea avizelor și acordurilor necesare; expirarea termenului de valabilitate a unor documente ce au stat la baza autorizării societății în domeniul gazelor naturale; furnizarea și/sau distribuția de gaze naturale fără deținere de licență, corespunzătoare.

V. COOPERARE, PROGRAME ȘI COMUNICARE

Menținerea unor relații optime și a unei comunicări corespunzătoare cu instituțiile Uniunii Europene și organismele naționale care coordonează transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar a constituit un obiectiv important în activitatea de cooperare a instituției. Totodată, s-a urmărit realizarea unei poziții unitare a ANRE față de solicitările din exterior, pe diferite categorii de probleme specifice sectorului energetic și reprezentarea corespunzătoare a instituției în cadrul structurilor naționale, comunitare și a grupurilor/atelierelor de lucru organizate de Comisia Europeană și al celorlalte structuri organizate la nivel european, în domeniul energiei.

ANRE a continuat să-și exercite mandatul de membru cu drepturi depline al CEER (Council of European Energy Regulators) și ERGEG (European Regulators Group for Electricity and Gas), participând, prin reprezentanții săi, la întâlnirile grupurilor de lucru și la elaborarea documentelor propuse pentru planul de activități al CEER și ERGEG pentru anul 2009. O atenție deosebită este acordată aspectelor de organizare a activității Agenției Europene de Cooperare a Reglementatorilor europeni – ACER, rolului CEER în perspectiva înființării ACER, dezvoltarea liniilor directe de conținut ale viitoarelor coduri de rețea europene, respectiv a planului decenal de investiții în infrastructură.

În contextul susținerii candidaturii României pentru sediul la București a Agenției Europene de Cooperare a Reglementatorilor europeni – ACER, președintele ANRE a făcut parte din delegația română care a participat la evenimentul de lansare a candidaturii României.

În condițiile în care concurența din domeniul energiei electrice și gazelor naturale se va dezvolta la nivel paneuropean, este important ca piețele naționale să interacționeze în mod eficient. În acest scop participarea la întâlnirile organizate în cadrul inițiativelor regionale constituie modalități practice de armonizare a legislațiilor naționale și de înlăturare a barierelor în calea tranzacțiilor cu energie. ANRE este membru al inițiativei regionale Sud-Est Europene de gaze naturale. În cazul energiei electrice, propunerea Comisiei Europene pentru integrarea celor două noi state membre, România și Bulgaria în inițiativele regionale, a fost de formare a unei a 8 –a regiuni alcătuită din Ungaria, România, Bulgaria, Grecia și Slovenia la care se adăugă celelalte state semnatare ale Tratatului Comunității Energiei. Sunt în curs de derulare acțiuni pentru înființarea Biroului de alocare coordonată a licitațiilor pe capacitățile de interconexiune și de aplicare a prevederilor Regulamentului 1228/2003 în regiune.

Reprezentanți ai ANRE au participat la întâlnirile Comitetelor de Tarife/Prețuri, respectiv Licențe/Concurență ale Asociației regionale a reglementatorilor din domeniul energiei (Energy Regulators Regional Association – ERRA). În cadrul Adunării Generale a fost votată în unanimitate reprezentarea ANRE în prezidiul asociației. De asemenea, a fost înființat un colectiv de lucru dedicat modului de gestionare a situațiilor de criză a gazelor naturale, ANRE asumându-și rolul de coordonator al acestuia.

ANRE a continuat menținerea și dezvoltarea unor legături permanente cu reglementatorii din domeniu în scopul asigurării cooperării bilaterale și a schimbului de informații în domeniul reglementării piețelor locale de energie electrică și de gaze naturale, de armonizare a legislației naționale în conformitate cu acquis-ul comunitar și de reformare a piețelor de energie, fie prin semnarea de memorandumuri (Ungaria), fie prin organizarea de întâlniri bilaterale.

Pentru diseminarea celor mai bune practici și a experienței ANRE în domeniul reglementării, în perioada 13-14 mai 2009 a fost organizată la București, la solicitarea acestora, o vizită de lucru a reprezentanților reglementatorului din Albania. Tematica vizitei de lucru a fost centrată pe metodologia de stabilire a tarifelor de distribuție pentru energia electrică, standardele de performanță pentru activitatea de distribuție, modalitățile aflate la dispoziția reglementatorului pentru verificarea și controlul entităților reglementate.

În cadrul unui proiect TAIEX s-a desfășurat în perioada 3-7 august 2009, o vizită de lucru a unei delegații a autorității de reglementare din Turcia – EMRA având ca subiect energia nucleară în piața de energie electrică, dispecerizarea și echilibrarea grupurilor de producere.

Ca urmare a obținerii de către ANRE a calității de sub-contractat al EEG Vienna University of Technology – Austria, coordonator al proiectului nr. EIE/06/217/SI2.445571 din programul Intelligent Energy Europe, ANRE a organizat în colaborare cu ARCE și ENERO – România, în aprilie 2009, conferința intitulată *“Promovarea și integrarea Surselor Regenerabile în sistemele energetice.*

Obiectivele întâlnirii au urmărit identificarea celor mai bune practici în conectarea la rețea a capacităților de producere utilizând surse regenerabile și a barierelor non-tehnologice existente care împiedică conectarea la rețea a acestor capacități.

În urma colaborării stabilite cu Guvernul Olandei, programul finanțat pentru ANRE în anul 2009 a constat în organizarea unui seminar de instruire în luna decembrie, pentru personalul propriu, pe teme aferente celui de-al treilea pachet legislativ european din domeniul energiei, al pachetului de schimbări climatice și cu privire la proiectul de Strategie de reglementare al ANRE 2009-2013.

Au fost derulate de asemenea activități aferente **Proiectul de twinning UA08/PCA/EY/12 – “Întărirea capacității legale și de reglementare în sectorul gazelor naturale a Comisiei Naționale de Reglementare în domeniul Energiei din Ucraina - NERC”**. Proiectul, în valoare de 1,2 milioane euro, a fost câștigat de consorțiul AEEG-Italia, ANRE-România, HEO-Ungaria și RAE-Grecia.

Au fost dezvoltate relațiile cu DVGW (Deutscher Verein des Gas- und Wasserfaches e.V) ai s-a semnat protocolul de colaborare bilaterala- EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange-gas) și ENGINA (European Natural Gas Vehicle Association). Alte acțiuni au vizat relaționarea cu activitățile desfășurate în cadrul Procesului de la Florența, Procesului de la Atena, Forumului de la Madrid, Forumului de la Londra precum și cu proiectele prioritare pentru mărirea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale vizând interconectări cu sistemele vecine pentru transportul gazelor naturale.

Reprezentanții ANRE asigură dezvoltarea Componentei 4 – „Implementarea reglementării pe bază de stimulente și compararea companiilor de distribuție a gazelor naturale” și a Componentei 6 – „Evaluarea tarifelor și a schemelor de tranziție în vederea asigurării protecției sociale”. Proiectul este monitorizat de către Comisia Europeană și reglementatorii europeni din domeniul energiei, în contextul acceptării Ucrainei ca parte contractantă în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice din Sud-Estul Europei în anul 2009.

Întrucât **proiectul Nabucco** are o importanță crucială pentru securitatea energetică a Europei și pentru politica europeană de diversificare a surselor de furnizare a gazelor și a rutelor de transport, semnarea acordului interguvernamental de către Turcia și de alte patru state membre ale Uniunii Europene - Bulgaria, România, Ungaria și Austria – în data de 13 iulie 2009, constituie un succes al politicii externe naționale și europene la care ANRE a contribuit cu expertiza tehnică, în toate etapele de negociere și finalizare a Acordului. .

Cu prilejul semnării Acordului a fost semnată și Declarația comună a Statelor Părți la Acord care conține angajamentul politic de a lua măsurile necesare pentru intrarea în vigoare a Acordului și de a depune eforturile necesare pentru încheierea Acordului de Sprijin al Proiectului.

Importanța proiectului Nabucco a fost încă o dată evidențiată de criza intervenită la începutul lunii ianuarie 2009 în alimentarea cu gaze naturale. Comisia națională de coordonare pentru

asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale din care fac parte și reprezentanții ai ANRE, s-a întrunit de mai multe ori pentru a analiza situația furnizării gazelor naturale în contextul creat de întreruperea importurilor de gaze din Federația Rusă. În urma informațiilor furnizate de ANRE și reprezentanții companiilor din domeniul gazelor naturale, au fost adoptate mai multe măsuri de urgență, astfel încât presiunile în rețeaua națională de transport gaze naturale să înregistreze valori normale, iar consumul național de gaze naturale să fie integral acoperit.

În conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile ANRE, stabilite prin prevederile legislației naționale armonizate privind **schimbul de informații** - HG nr. 1016/25.06.2004, a fost realizată comunicarea către Compartimentul pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice din cadrul Ministerului Economiei și Comerțului.

De asemenea au fost elaborate și transmise raportările naționale cu privire la evoluția pieței naționale de energie electrică și gaze naturale și liberalizarea sectorului în conformitate cu cerințele Directivelor 54/2003/CE și 55/2003/CE, ANRE participând și la formularea răspunsului României la punerile în întârziere transmise de Comisia Europeană în luna iunie 2009.

Activitatea de informare și comunicare desfășurată în anul 2009 a avut ca prim obiectiv informarea opiniei publice asupra preocupărilor, realizărilor și acțiunilor întreprinse de ANRE în vederea asigurării protecției consumatorilor prin responsabilizarea operatorilor economici în sectorul de energie electrică și al gazului natural.

Astfel, activitatea de informare prin difuzarea informațiilor de interes public s-a concentrat, în principal, pe furnizarea de informații solicitate personal, la sediul ANRE, verbal (prin telefon), în format electronic și în scris, pe suport de hârtie. O altă modalitate eficientă de diseminare a informațiilor a fost pagina de internet a instituției, permanent actualizată și îmbogățită în cursul anului.

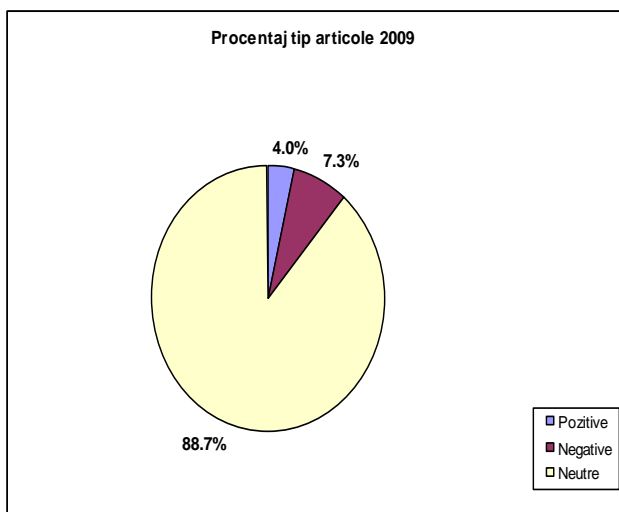
Pentru a pune în dezbatere, directă, proiectul de reglementare intitulat *“Metodologie de stabilire a tarifelor pentru accesul la rețelele electrice și a condițiilor de participare a utilizatorilor la suportarea costurilor de întărire a rețelelor în amonte de punctul de racordare”*, în vederea definitivării acțiunii întreprinse privind modificarea tarifelor de racordare la rețelele electrice de interes public, a fost organizată Masa rotundă cu tema *„Tarifele pentru accesul la rețelele electrice de interes public – probleme și soluții de rezolvare a acestora”*.

În urma primirii din partea Comisiei Europene a acceptului privind notificarea oficială a proiectului de hotărâre de guvern privind instituirea schemei de sprijin de tip bonus, ANRE a organizat **masa rotundă cu tema Promovarea investițiilor în cogenerarea de înaltă eficiență**, considerând acest moment ca fiind

unul propice pentru a pune în discuție principalele prevederi acestui proiect de hotărâre de guvern. La eveniment au participat reprezentanți ai producătorilor, asociațiilor profesionale, cadre didactice și reprezentanți ai investitorilor. S-a concluzionat că dezvoltarea cadrului de reglementare nu este posibilă decât în condițiile unui dialog permanent cu toate părțile implicate și totodată s-a subliniat faptul că instituirea unor scheme suport pentru promovarea cogenerării de eficiență înaltă ar putea duce la creșterea atractivității sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică pentru categorii sociale semnificative.

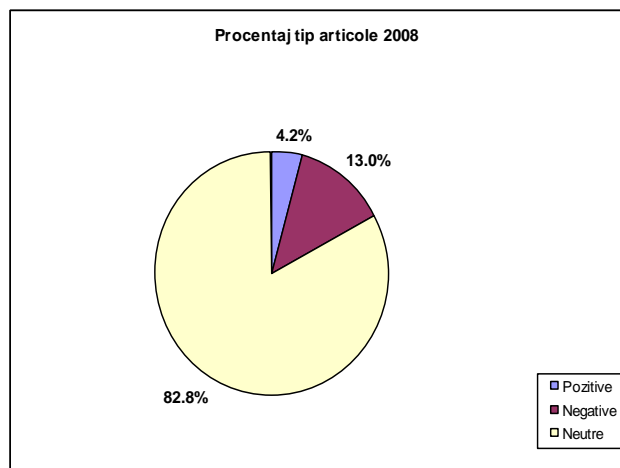
În privința modului de implementare a activității de difuzare a informațiilor de interes public în anul 2009, ANRE a răspuns unui număr de **1130** de solicitări (față de 870 în 2008), din care **1042** au fost rezolvate favorabil, 87 nu s-au încadrat în competențele ANRE și 1 informație inexistentă. Solicitățile adresate de persoane fizice au fost în număr de **1008**, iar cele de juridice în număr de **122**. Numărul de solicitări adresate pe suport electronic a fost de **1129** (din care 20 au fost rezolvate verbal) și pe suport hârtie **1**. Numărul solicitărilor adresate și rezolvate telefonic a fost peste 500.

Ca urmare a informării periodice a mass-media, prin comunicate de presă transmise ziarelor cotidiene, posturilor de televiziune și de radio, interviuri și răspunsuri la întrebările adresate de jurnaliști, în presa scrisă, tv și on-line au apărut **825 de articole și informații** în care au fost menționate acțiuni, realizări, evenimente, obiective și planuri de perspectivă ale ANRE.

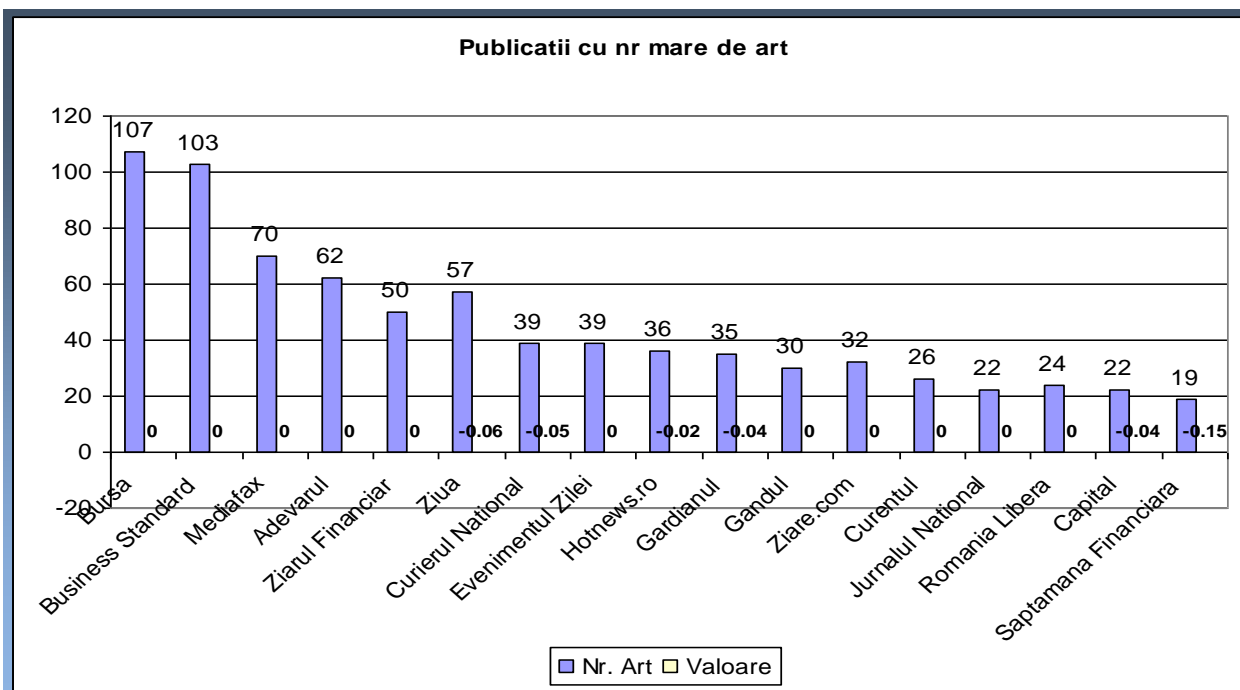
Comparativ cu anul 2008, se remarcă o scădere semnificativă a procentajului de referiri negative, fapt datorat abordării proactive a relației cu mass-media și deschiderii spre dialog.

Principalele teme abordate au fost cele referitoare la: ajustarea/menținerea tarifelor reglementate la energia electrică și gaze naturale, implementarea noilor contracte-cadru de furnizare reglementată a gazelor naturale, protecția consumatorilor într-o piață liberalizată, reglementări în domeniul gazelor naturale, creșterea accizelor, comercializarea energiei electrice pe piața de energie, cogenerarea de înaltă eficiență, producția de energie electrică din surse regenerabile și schemele de sprijin prevăzute de legislația primară și secundară în domeniu, înființarea bursei de gaze, acțiuni de control la operatori, etc.

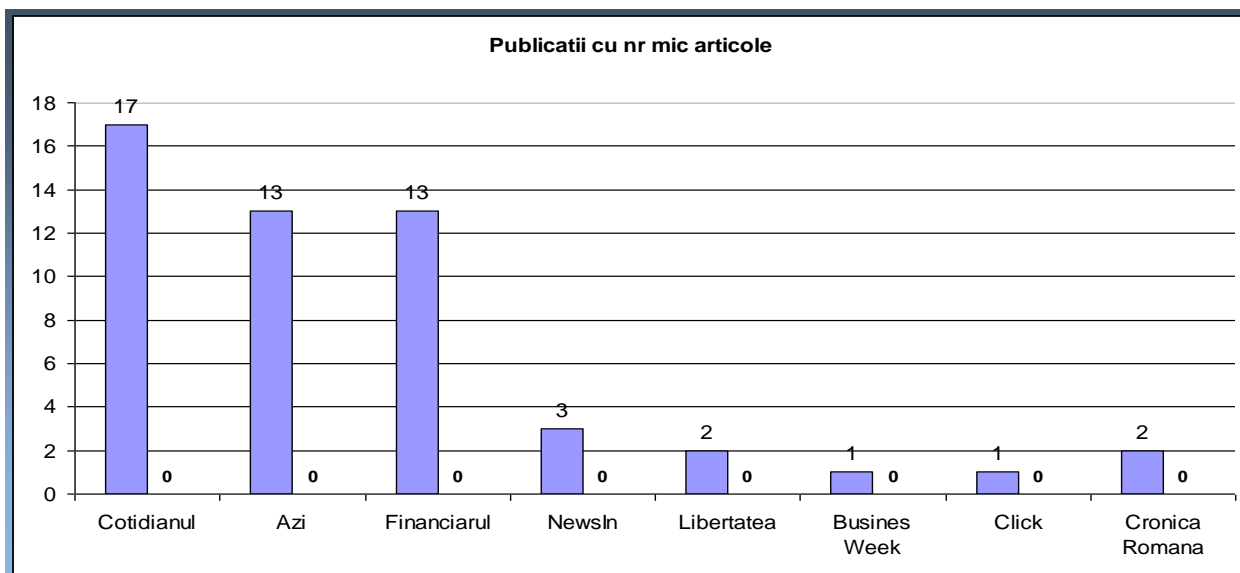

Distribuția pe publicații, agenții de presă, site-uri de presă este prezentată în tabelele de mai jos:

Publicații cu număr ridicat de articole:

Publicații cu număr mai scăzut de articole :

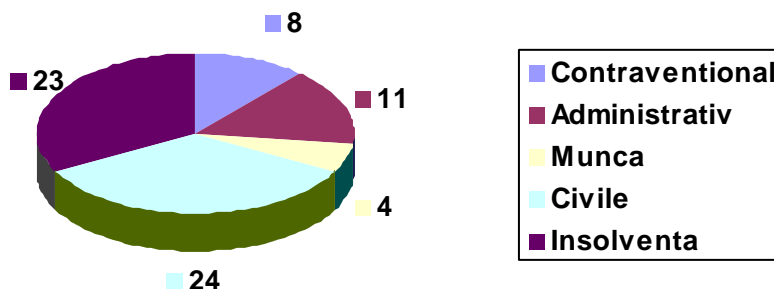

RESPONSABILITATEA ACTULUI DE REGLEMENTARE

Cadrul de reglementare implementat prin ordine și decizii are un impact major asupra **realităților economice și sociale, având în vedere că acesta are caracter de obligativitate** pentru persoanele juridice și fizice reglementate.

Posibilitatea de contestare a hotărârilor reglementatorului constituie un factor important în asigurarea responsabilității acestuia față de consumatori. Astfel, ordinele și deciziile emise de ANRE pot fi contestate în justiție de cei care consideră că, prin aplicarea reglementărilor respective, le-au fost încălcate anumite drepturi.

Clasificarea litigiilor gestionate de ANRE în fața instanțelor, în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale este prezentată mai jos:

Obiectul acțiunilor în justiție au constat, în principal, în contestații formulate împotriva ordinelor și deciziilor emise de ANRE, contestații formulate împotriva proceselor-verbale de contravenție întocmite de agenții constatatori ai ANRE, derularea procedurii insolvenței, exproprierea, etc

BUGET ȘI SURSE DE FINANȚARE

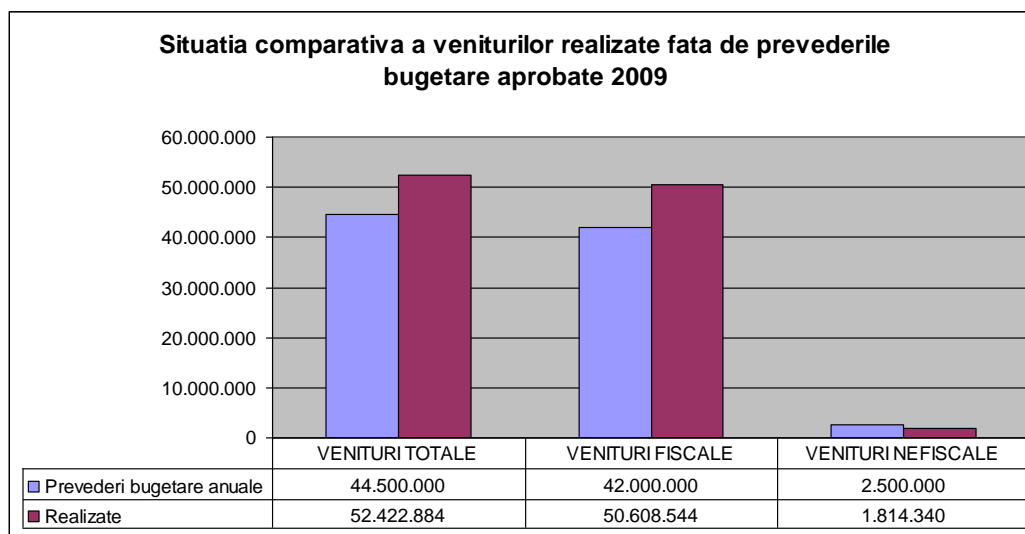
În conformitate cu prevederile Legii nr.329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional, ANRE a preluat activitatea și personalul Agenției Române pentru Conservarea Energiei (ARCE), agenție care s-a desființat. Potrivit Bugetul de venituri și cheltuieli al ANRE, aprobat prin HG nr.533/2009, până la data de 08.12.2009, data intrării în vigoare a *HG 1428/2009 privind organizarea și funcționarea ANRE*, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a funcționat ca **instituție publică finanțată integral din venituri proprii**.

Buget și surse de finanțare în perioada 01.01.2009 - 08.12.2009

Contul de execuție al ANRE, aferent perioadei 01.01-08.12.2009, se prezintă astfel:

1. VENITURI

Denumirea indicatorilor	Prevederi bugetare anuale	Drepturi constatate			Încasări realizate	Drepturi constatate de încasat
		Total, din care:	din anii precedenti	din anul curent		
A	1	2=3+4	3	4	5	6=2-5
VENITURI TOTALE	44,500,000	60,483,521	8,060,637	52,422.884	49,476,010	11,007,511
VENITURI FISCALE	42,000,000	58,138,563	7,530,019	50,608,544	47,131,052	11,007,511
VENITURI NEFISCALE	2,500,000	2,344,958	530,618	1,814,340	2,344,958	0

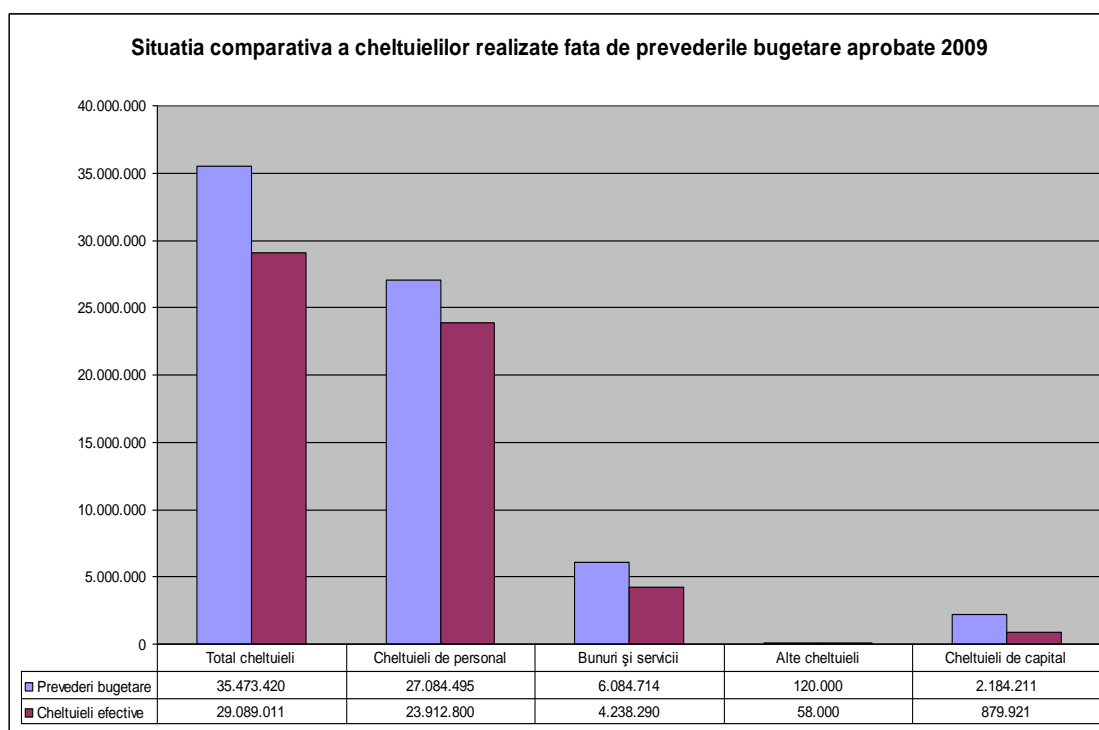

Veniturile bugetului ANRE au fost realizate, în principal din tarife și contribuții ale agenților economici din sectorul energiei și gazelor naturale. Situația realizării acestor venituri în anul 2009, până la reorganizarea ANRE în conformitate cu prevederile *Legii nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional* se prezintă după cum urmează:

- gradul de realizare a veniturilor fiscale: **120,50%**;
- gradul de realizare a veniturilor nefiscale reprezentate de venituri din dobânzi: **93,80%**; datorită modificărilor legislative prin care toate veniturile, inclusiv depozitele constituite la Trezoreria statului, au fost vărsate integral la bugetul de stat, iar prin punerea în aplicare a Legii nr. 329/2009 nu au mai fost respectate termenele până la care erau constituite depozitele, ceea ce a avut ca efect anularea dobânzilor pe care ANRE le avea de încasat, și implicit neîndeplinirea indicatorului stabilit prin BVC.

2. CHELTUIELI

Denumirea indicatorilor	Prevederi bugetare	Angajamente bugetare	Plăți efectuate	Angajamente de plătit	Cheltuieli efective
Total cheltuieli, din care:	35,473,420	28,776,120	28,776,120	0	29,089,015
Cheltuieli de personal	27,084,495	27,084,495	27,084,495	0	23,912,800
Bunuri și servicii	6,084,714	6,084,714	6,084,714	0	4,238,290
Alte cheltuieli	120,000	58,000	58,000	0	58,000
Cheltuieli de capital	2,184,211	12,526	12,526	0	879,921

Cheltuielile au fost realizate în funcție de nivelul veniturilor încasate, corelate cu acțiunile cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli, potrivit clasificăției economice. **Rezultatul execuției bugetare** (încasări realizate minus plăți efectuate), aferent desfășurării activității ANRE, în care a fost finanțată integral din venituri proprii este **20.685.541 lei**, sumă ce a fost virată la bugetul de stat împreună cu disponibilitățile din anii precedenți, în data de 12.11.2009, ca urmare a reorganizării. **Rezultatul patrimonial** aferent activității desfășurate de ANRE în perioada 01.01-08.12.2009, s-a încheiat cu un excedent patrimonial de **23.333.978 lei**, care exprimă performanța financiară a instituției publice.

Plățile și cheltuielile efectuate din **fonduri externe nerambursabile** au fost înregistrate în contabilitate în conformitate cu prevederile OMFP nr. 629/2009. Plățile din capitolul 51.08. aferente programului PHARE RO 2005/017-553.03.10.1.3 au fost efectuate de către MFP-OPCP în cursul anului 2009 și au fost înregistrate pe cheltuieli în contabilitatea ANRE. Cheltuielile aferente acestui program nu au fost angajate, lichidate și ordonanțate de ANRE.

Buget și surse de finanțare în perioada 08.12.2009 - 31.12.2009

Începând cu data de 08.12.2009, data Protocolului încheiat între Secretariatul General al Guvernului și Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, ANRE își schimbă regimul de finanțare din venituri proprii, în finanțare integrală de la bugetul de stat, prin bugetul SGG, ordonator principal de credite. În conformitate cu prevederile art.1 alin. (2) din *HG 1428/2009 privind organizarea și funcționarea ANRE* veniturile încasate, potrivit legii, au fost vărsate integral la bugetul de stat.

Contul de execuție al ANRE, aferent perioadei 08.12-31.12.2009, se prezintă astfel:

Denumirea indicatorilor	Credite bugetare	Angajamente bugetare	Plăți efectuate	Angajamente de plătit	Cheltuieli efective
TOTAL CHELTUIELI, din care:	4,845,225	2,971,256	2,971,256	0	2,634,156
Cheltuieli de personal	2,511,225	1,918,615	1,918,615	0	2,056,787
Bunuri și servicii	2,168,000	977,577	977,577	0	503,887
Alte cheltuieli	0	0	0	0	0
Cheltuieli de capital	166,000	75,064	75,064	0	73,482

Execuția bugetului de venituri și cheltuieli

Repartizarea pe trimestre a bugetului ANRE, pe subdiviziunile clasificăției bugetare, a fost aprobată prin Decizia nr. 1292/16.06.2009 a președintelui ANRE. Defalcarea pe trimestre s-a făcut în limita creditelor bugetare anuale aprobate, cu respectarea destinațiilor legale, în raport cu necesitățile instituției. Nu s-au efectuat plăți direct din încasări și nu s-a schimbat destinația legală a cheltuielilor bugetare. Toate angajamentele bugetare au fost supuse controlului financiar preventiv efectuându-se verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni pentru legalitatea, regularitatea și încadrarea în limitele creditelor bugetare aprobate.